

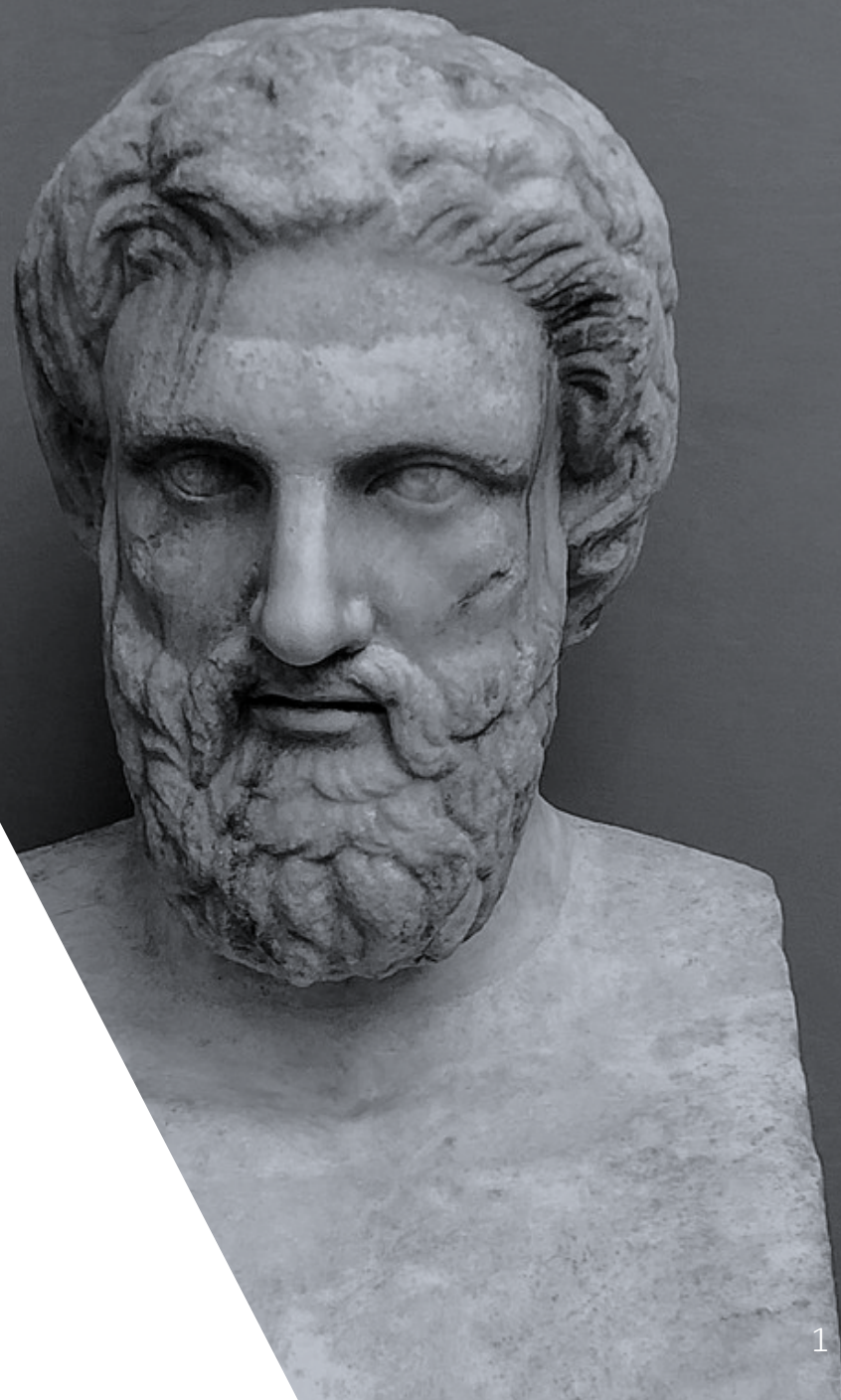

Aristofanes Lysistrate

Koominen ajattelu III

Antiikin Kreikan klassikot osa V.

Helsingin työväenopiston luentokurssi

Lysistrata

Aristofaneen tunnetuin ja suosituin komedia

Tosin pitkään sensuurin kynsissä.

Nykyään kaikkein eniten esitetty.

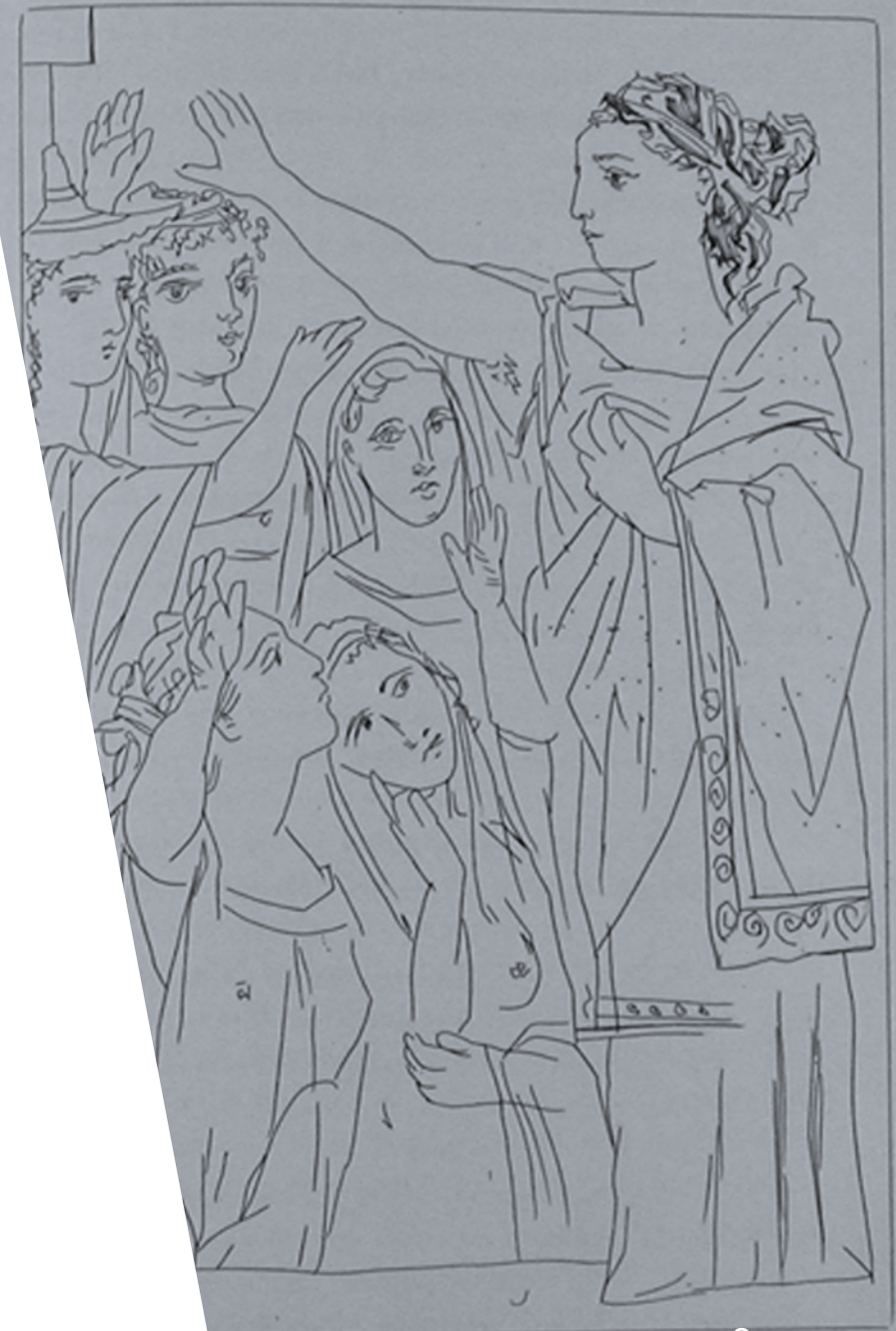
Peleponnesolaissotien keskellä Ateenan syvässä ahdingossa naiset Lysistratan johdolla päättävät pelastaa Ateenan ja koko Kreikan tuomalla rauhan.

Valloittavat Akropoliksen ja julistavat seksilakon

Lopulta sukupuolten taistelun kautta saavutetaan taas sovitus ja rauha

Johtanut nykyajalla erityisesti pasifisti-feministisiin tulkintoihin.

Toisaalta suora rivous ja härskiys ollut aina ongelma.

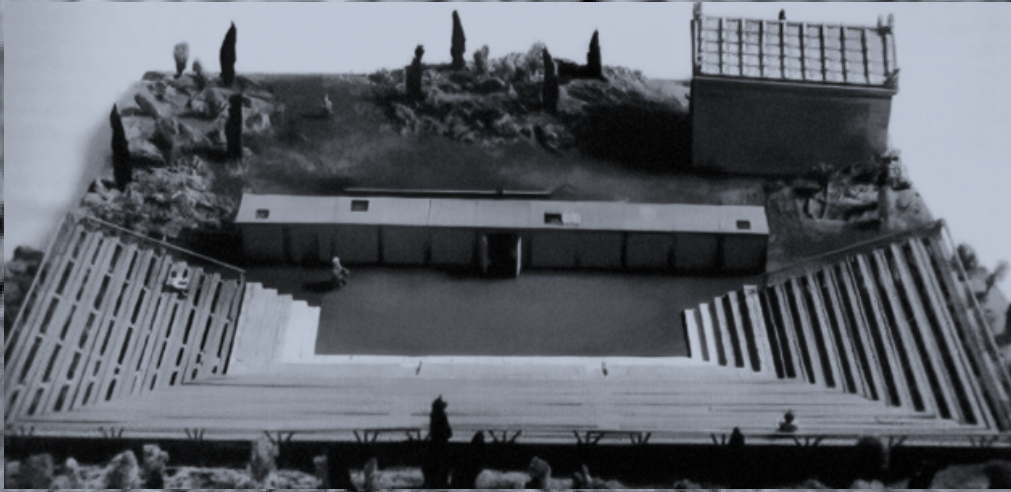
Esitys 411 eaa.

Ensiesitys Ateenan Dionysos teatterissa 411 eaa.
Kalliaksen arkonttikaudella.

Epävarmuutta siitä oliko tammi-helmikuussa Leneia
juhlilla vai Kaupunki Dionysiassa maaliskuu-huhtikuussa,
mutta luultavimmin Leneiassa.

Kalliakselta kuoron saaminen elo-syyskuussa 412 eaa.

Dionysoksen teatteri 400-luvun lopulla. Mallinnos taustalla British Museum. Edessä Münchenin teatteri museo.

Vanha teatteri

Nykyjäänteet kaivettu esiin ja ovat Rooman ajalta.

Alun perin puinen teatteri, luultavammin suurin osa katsomosta vielä puuta 400-luvun lopulla.

Noin 350 eaa. rakentaminen kokonaan kivistä.

Ateenan armeijan tuho 413 eaa.

Sisilian sotaretken onneton loppu

“Voidaan sanoa että tämä oli sodan tärkein tapatuma, nähdäkseen huomattavin kaikista niistä helleenien sotien aikana sattuneista, joista meillä on tietoa, voittajille kaikkein loistavin ja voitetuille kaikkein tuhoisin.

Sillä ateenalaiset olivat joutuneet joka suhteessa tappiolle, heidän kärsimänsä häviö oli todella perinpohjainen. Heidän jalkaväkensä oli tuhoutunut, he olivat menettäneet laivastonsa ja kaiken muun, ja vain harvat suuresta sotajoukosta palasivat kotiin.” Thukydides VII, 87.

Ateenan epätoivo

Eivät ensin uskoneet ja sitten vaipuivat epätoivoon

”Joka puolella heitä ympäröi kaikenlaiset murheet (lupeō) ja he olivat pelon ja äärimmäisen tyrmistyksen vallassa tapahtuneen vuoksi.

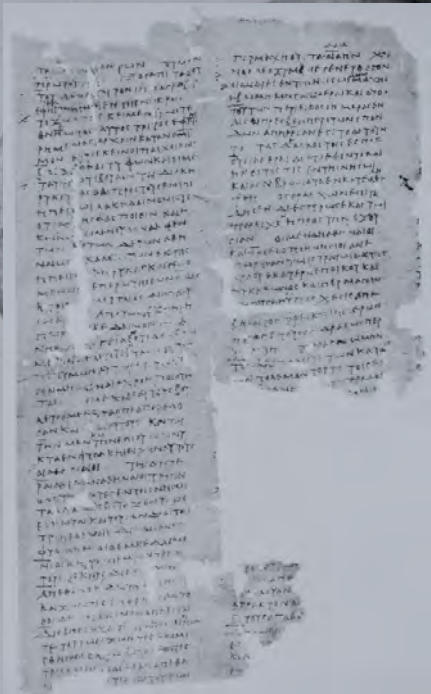
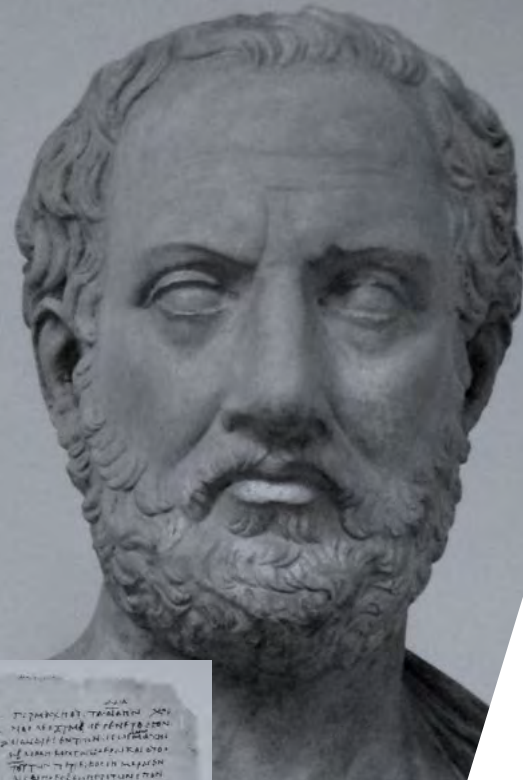
Jokainen heistä ja polis kokonaisuudessaan oli menettänyt niin paljon hopliitteja, ratsumiehiä ja nuoria miehiä, että menetys tuntui korvaamattomalta.

Ja kun samaan aikaan satamissa ei ollut riittävää määrää laivoja, ei kassassa riittäviä varoja tai riittävästi miehiä laivoille, he vaipuivat epätoivoon tilanteesta pelastumisen suhteen.”

Pelko, että voittoisat viholliset tulisivat hävittämään Ateenan ja liittolaiset lähtisivät.

Keskeisiä ”liittolaisia” irtautuikin Ateenan vallasta, ensin Khios nousi kapinaan ja sitten muita seurasi perässä.

Ateena alkoi kuitenkin varustautua vimmallalla

Hätätilan komissaari (Proboulos)

”Erityisiä päätöksiä olivat laivaston (puutavaran mistä tahansa) ja varojen hankkimien. Liittolaisten saaminen takaisin, erityisesti Euboian, talouden kohtuullistaminen (sōphronisai) ja kymmenen vanhemman miehen valitseminen johtoon, esiharkitsemaan asioita oikealla hetkellä (kairos).

Ja kuten aina hetken paniikissa, oli kansa valmis rakastamaan välittömästi vaadittua järjestystä ja ryhtyi laittamaan päätöksiä toimeen.”

10 ”komissaaria” vanhoista ”viisaista” miehistä

Esiharkitsija, ehdotusten tekijä (Proboulos)

Esiintyy myös Lysistrate komediassa

Auttoi sittemmin harvainvaltaisessa demokratian kumouksessa

POLITIikka

”Koronanyrkki” on täällä taas - nyt sitä ehdottaa Marinin hallituksen vitkutteluun kyllästynyt elinkeinoelämä

EK:n ehdottama ”koronaneuvosto” olisi hyvin samanlainen kuin presidentti Niinistön maaliskuussa ehdottama ”koronanyrkki”.

Keskon pääjohtaja ja EK:n hallituksen varapuheenjohtaja Mikko Helander. ROSA BROIJER

Hätätila rahasto

Sodan alussa Ateena asettanut 1000 hopeatalentin hätärahaan Akropolikselle.

Tätä ei tullut käyttää sotamenoihin vaan vasta viime kädessä, jos Ateena uhattiin vallata.

Kuoleman uhalla ei saanut edes ehdottaa tai laittaa äänestykseen ehdotusta, että rahastoon tulisi koskea muuten kuin aivan viimeisessä hädässä jos Ateena uhataan vallata ja tuhota.

Alkibiadeksen voittoa paluu Ateenaan (408 eaa.).
Hermann Vogel 1882.

Alkibiadeksen seikkailut

Alkibiades toiminut spartalaisten hyväksi Ateenaa vastaan mutta menettänyt spartalaisten luottamuksen

Lapsi Spartan kuninkaan vaimon kanssa?

Hypännyt persialaisen santraappi Tissaferneen kelkkaan

T nimellisessä liitossa Spartan kanssa, mutta ei halua Spartastakaan liian vahvaa ja Alkibiades alkoi heti neuvoa Tissafernestä vahingoittamaan spartalaisia

Alkibiades yritti nyt T:n avulla hankkia itselleen mahdollisuuden palata Ateenaan. Ajatteli, että demokraattinen hallinto ei koskaan kutsuisi takaisin ja alkoi sitten neuvotella Samoksella harvainvaltaa kannattavien ateenalaisten kanssa, että jos kumoaisivat Ateenan hallinnon ja kutsuisivat tämän takaisin niin toisi Tissaferneen Ateenan apuun.

Poliittinen tilanne

Lysistraten esittämisen aikana 411 eaa. Ateena edelleen kriisissä

Etsii epätoivoisesti pelastusta – vain naiset voivat pelastaa.

Suuri osa miehistä kuollut tai nyt taas taistelemassa imperiumin
säilyttämisestä

Naiset Ateenassa ilman kyrioksiaan

Samalla Ateenassa puuhattiin harvainvaltaista kumousta,

joka sitten tapahtuikin samana kesänä

Lysistrata (Lysistratē)

Ensimmäinen naispäähenkilö komediassa?

Myös uniikki komedia siinä, että kantaa päähenkilön nimeä

Armeijoiden lopettaja/hajottaja

Järkevä ja jopa aseksuaalinen

Kunnioittava kieli, valtiatar (anassa)

Tulee lopussa lähes Pallas Athenen ruumiillistumaksi johtajuutensa, järjen ja suostuttelun käytön sekä miehen ja naisen välisen välittäjän roolinsa kautta

Siinä missä muut hahmot suhteellisen stereotyyppisiä, nuoret naiset, vanhat naiset, vanhat miehet, Lysistrata erottuu näistä kaikista

Aristofaneen tärkein naisrooli

”Kun joku ristiin pukeutumisessa taitava miesnäyttelijä ensimmäisen kerran sonnustautui Lysistraten naamioon ja pukuun 411 eaa. teki hän teatterihistoriaa.

Kyseessä oli ylivoimaisesti tärkein naisrooli, jonka Aristofanes oli tähän mennessä kehittänyt, mitattiinpa sitä sitten vuorosanojen lukumäärän, roolin vaatimien laulu- ja fyysisten esitystyylien monimuotoisuuden tai moraalisen ja poliittisen auktoriteetin suhteen, jota Lysistrata näyttää pystyvän käyttämään niin naisiin, miehiin, ateenalaisiin kuin spartalaisiinkin.

Mutta Lysistrata on myös hienostunut ja monimutkainen hahmo, jolla on yhteisiä piirteitä useiden muiden kreikkalaisen mytologian, kultin ja todellisten naisten kanssa.”

Vanhan naisen pää, joskus identifioitu Lysimacheksi British Museum, alkuperäinen 400 eaa.

Lysimache (Λυσιμάχη)

Athene Poliaan kuuluisin ylipapitar 64 vuotta (430-365 eaa.) 22-88.

[Lysimache ... Drakontideksen sukua/jälkeläinen, saavutti ... 64 vuotta palveli Athenaa ja eli nähdäkseen neljä sukupolvea.] Kaiverrus Akropolikselta löytyneessä jalustassa.

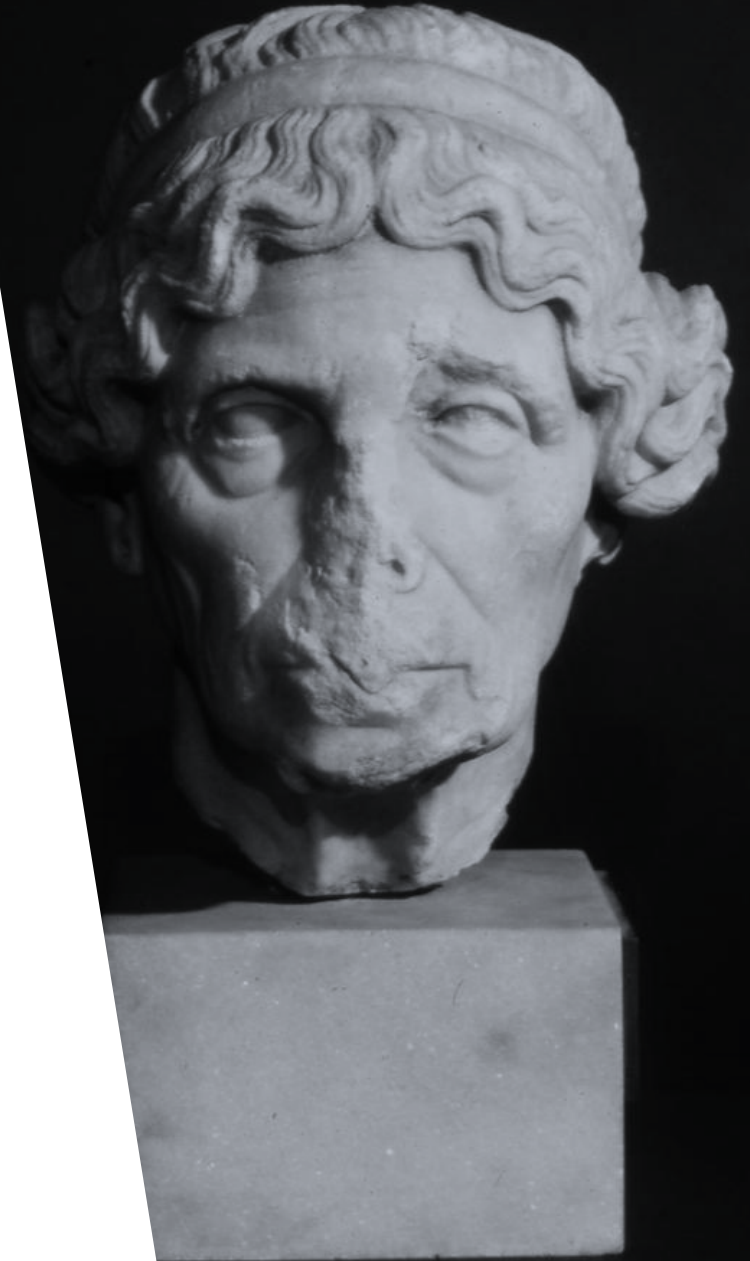
Plinius vanhempi mainitsee Demetrioksen tekemän patsaan Lysimachesta

Veli Lysikles, Ateenan valtiokassan hallitsija 416/5 eaa.

Ylipapitar oli yli mahdollinen julkinen ”virka” naisille, jotka muuten suljettu pois kaupungin hallinnosta

Perinnöllinen elinikäinen virka

λυσι-μάχος – lopettaa/ hajottaa – taistelu

Lysistrata (1957), A. Solomos. Tzeni Karezi – Myrrhine, Christoforos Nezer - Kineasis. kuva D. Harisiadis.

Ateenalaiset vaimot

Ylemmän tai keskiluokan avioliitossa olevia naisia

Kleonike Lysistraten naapuristosta

Myöhässä paikalle tuleva **Myrrhine**, joka sittemmin aktiivisesti viettelee miestään Kineasista kieltäen tältä tyydytyksen.

Athene Niken papitar ?

”Kauas loistava muistomerkki Kallimakhoksen tyttärestä, joka ensimmäisenä hoiti Niken temppeliä. Hänen maineensa rinnalla oli myös nimi, sillä jumalallisen kohtalon kautta häntä kutsuttiin totuudessa Myrrhinen; hän oli ensimmäinen, joka hoiti Athene Niken patsasta, (joka valittiin) arvalla kaikista, onnen kautta Myrrhinen.”

Tullio Solenghi: Lysistrata. National Institute of Ancient Drama
of the Syracuse Greek Theatre Festival 2019.

Lampito

Edustaa spartalaisia

Ruskettuneempi ja urheilullisempi suurikokoinen
näyttävä nainen

Voisi kuristaa härän

Spartan murre

Kuorot

Kuoron jakaminen

Sukupuolitetut kuorot

Vanhojen miesten kuoro

Vanhojen naisten kuoro

Kuorojen yhteenotto ja sovitus

Arthur Boyd: Magistrate To His Guards, 1970

Komissaari

Edellä mainittu Proboulos

Saapuu skyyttiläisten jousimiesten

(toimivat Ateenan järjestysmiehinä/poliisina) kanssa
ottamaan kiinni häiriköitä ja kapinoitsijoita.

Women strike for peace,
picket march in front of state
building in Los Angeles, 1961

Naiset ja rauha

Rauha Aristofaneen teema

Nyt naiset rauhan ajajina.

Naisten valta

Seksuaalisen vallan käyttö rauhaan

Make Love not War -

Make not love to stop the war

Erytisesti modernit pasifistiset ja
feministiset tulkinnat

Lysistraten rauha kuitenkin vain
helleenien kanssa, voi paremmin
varustautua Persia vastaan.

Naisten paluu takaisin rooleihinsa

Ukrainalainen Femen ryhmä ajamassa seksilakkoa

Seksilakko – Lysistraattinen ei-toiminta

Lysistratan nimeen sittemmin yhdistetty naisten vastarintastrategia, seksuaalisen vallan käyttö ei viettelyyn vaan kieltäytymisen kautta.

Nigeriassa ennen kolonialismia naisten neuvostot, jota suojelivat naisia ja valvoivat miesten käytöstä, suurin ase kieltäytyminen kaikista sukupuolisuhteista.

Seksilakko painosti rauhaan Liberiassa

Seksilakko on esimerkki naisten väkivallattomasta vastarinnasta, jota on käytetty useissa eri maissa. Liberia Seksilakko oli tärkeä osa naisten rauhanliikettä, joka päätti länsiafrikkalaisen Liberian toisen sisällissodan 2003. Liikkeen johtaja Leymah Gbowee oli yksi Nobelin rauhanpalkinnon saajista viime vuonna.

Leymah Gbowee: Nobelin rauhanpalkinto 2011

Rauha Liberiassa

Gboween järjestämä Women of Liberia Mass Action for Peace toi yhteen sekä muslimi että kristityt naiset Charles Taylorin hirmuhallintoa ja Liberian sisällissotaan vastaan.

Yhtenä keinona seksilakon julistus.

ULKOMAAT

Naisten "seksilakkoliike" tulee Suomeenkin – Tämän kaiken se haluaa muuttaa

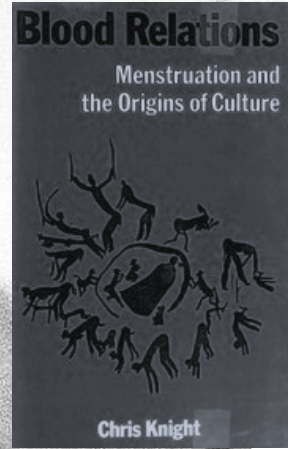
Trumpin uudelleenvalinta Yhdysvaltain presidentiksi aiheutti maailmalla 4B-liikkeen puolesta vannoven naisten vyöryn. Ilta-lehti selvitti, mistä liikkeessä on todella kyse.

4B (neljä eitä)

Etelä-Koreasta lähtenyt liikkeelle, aktivoitu myös Trumpin Yhdysvalloissa – onko tulossa Suomeen?

- ei seksiä miesten kanssa (bisekseu)
- ei lasten hankkimista (bichulsan)
- ei seurustelua miesten kanssa (biyeonae)
- ei avioitumista miesten kanssa (bihon)

Chris Knight (s. 1942.)

Seksilakko teoria kulttuurin alkuperästä

Tavanomainen ajatus inestikiellosta perustavana kulttuurisena kieltona

Lévi-Strauss erottelu sisarten ja vaimojen välillä. Sisaret annetaan aviollisessa vaihdossa toiselle miesryhmälle, joka vastavuoroisesti luovuttaa omat sisaret.

Radikaali antropologi Chris Knightin provokatiivinen vastateoria:

Naiset liittoutuvat vastustamaan miesten seksuaalista häirintää ja väkivaltaa ja turvautuvat poikien ja veljien apuun kollektiivisessa itsepuolustuksessa.

Viimeisenä keinona naisten johtamat sukulaiskoalitiot tukevat toisiaan kieltämällä seksin kaikilta väkivaltaisilta, laiskoilta tai avuttomilta miehiltä. Strategian juurtuessa naiset ryhtyvät ajoittain sukupuolilakkoihin korostaakseen arvoaan ja motivoidakseen miehiä lähtemään leiriltä ja metsästämään seksin ehtona.

Keskeinen tabu: Kielto syödä yksi saalinsa

Et saa seksiä jos et tuo ruokaa

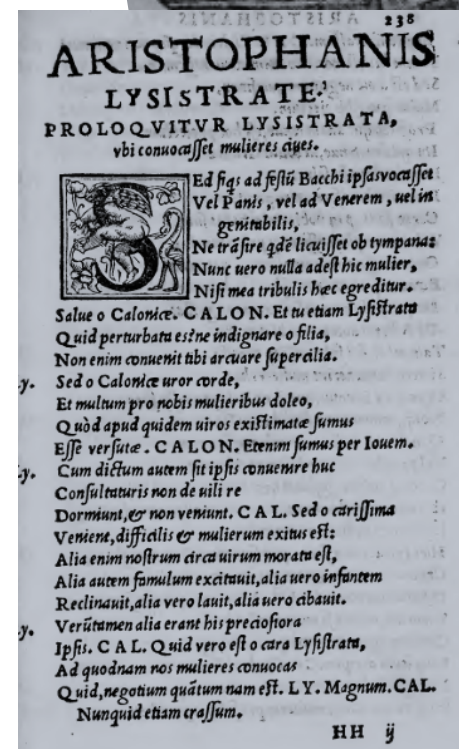
Aristophanis comicorum principis Comoediae vndecim, è graeco in latinum, ad verbu[m], translatae
Andrea Diuo Iustinopolitano 1542.

Lysistrate ja Naistenjuhla mukaan 1542

Ensimmäisestä renessanssissa toimitetusta ja latinaksi käännettyä Aristofanes kokoelmasta jätettiin Lysistrate ja Naistenjuhla pois.

Aristophanis comoediae novem. Venice: Aldus Manutius, 1498. 9 komediaa.

Mukaan kuitenkin Andrea Diuo Iustinopolitanon toimittamaan 1542 kokoelmaan.

ISTO
COMICORVM
Comoediae vndecim,
in latinum, ad uerbu[m],
e; ANDREA
O Iustinopoli:
o interprete,
in nomina sequens
ina indicabit.
atia et Privilegio
tutus Veneti.
S M. D. XLII.

Ranskan vallankumouksen jälkeinen Lysistrata

Pariisissa Lysistrata tai Ateenalaiset, ensi-ilta 15.1.1802.

Teksti: François-Benoît Hoffmannin: Lysistrata, yksinäytöksinen komedia, jossa on vaudeville-kohtauksia. Aristofanesta jäljitellen 15.1.1801.

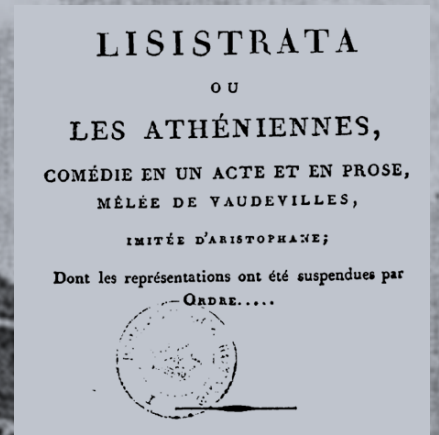
Liitettiin vallankumoussodat lopettaneeseen Amiensin rauhan (1802) pyrkimykseen.

Miehisempi versio: Lysistrata on kenraali Merionin vaimo. Lopulta Lysistrata ei kestä, että kenraali on tälle kylmä.

Lopulta rauhakin enemmän miesten tekemä ja naiset vaan vaatijoina.

Ei menestynyt ja sai huonot kritiikit

Huolimatta rivouksien poistoista suljettiin ensimmäisen näytöksen jälkeen.

COURRIER DES SPECTACLES,
JOURNAL DES THEATRES ET DE LITTERATURE,

Aimez qu'on vous conseille, et non pas qu'on vous loue. BORNIAU

Théâtre de la République et des Arts.

Aujourd. *Katich.*
Le 29, *Bel masqué.*

Théâtre Français de la République.

Aujourd. *la Néromante*
soit *ou Méleus malgré la*
laine.

Dans *la Néromante*, les
cit. Dupont, Caure,
Hépkins.

Dans *le Méleus*, les
Dupont, Lacave, Borel
augier, Emile-Goussier, li

Demais, la reprise des
quatre-vingt.

Le 29, la reprise de *P.*
de *l'Amazone*; le cit.
e *Mlle Bourgeois* élève de
ses débuts par le rôle de

Théâtre National de

Feydeau.
Aujourd. *d'Aborge* en 3
actes, Dupuy et Terzi,
en 2 acte, ex-cit. Maitouli

Dans *le Traité sui*, les
Greige, mesd. Phélos, à

Dans *d'Aborge*, les
mesd. St-Aubin, mesd. S
Gavaudan, Borette-Gavaz

Demain la 2ème repré
sentation, médis de *Vauz.*

Théâtre

Aujourd. *l'Éleve* de 2
actes, Vial, cit. Borette
à 2ème, des autres auteurs
Citrou, com. en 2 acte,
Daval et Boret.

Dans *l'Éleve de la nation*
mesd. Deville, Mole, à

Dans *le Premier Vœu*,
Hob et Berton, Puzard,
Vareille et mesd. Mole.

Dans *l'Aborge*, les cit.
courti, mesd. Mole, Pierre

N. 1782.

Théâtre du Vaudeville.

Aujourd. *Ariquin tout seul*, com. en 2 acte ; *la Ma*
d'Espèce, com. en 2 acte, et *Frosine*, com. en 1
Dans *Ariquin*, le cit. Lepore.
Dans *la Mère*, les cit. Hicollie, Armand.

Théâtre Feydeau.

Parce qu'Aristophane a tout dit devant les
Athéniens; parce que les personnes, le gouver-
nement, les mœurs étoient les objets de ses sa-
tyres innocentes, croit-on pouvait tout dire de-
vant la France, et retracer ces peintures li-
céencieuses qui rendraient toujours Aristophane
odieux à l'homme qui aura un peu de modestie
et de noblesse dans ses sentimens!

Quelque dépravé que l'on soit, on est loin
d'applaudir à un tableau publiquement obscène,
et c'est se tromper que de con- tiner la résonne
d'un ouvrage immoral. Aussi le poëte de *Lysis-
trate*, imité du grec et reproduit pour la
première fois à ce théâtre, n'a-t-il eu qu'un
succès modeste. Le sujet est pris dans la co-
édie d'Aristophane, intitulée aussi *Lysistrata*,
qui après celle des *Harangues*, porte le plus
le caractère de l'immodestie et de l'impudence. Voici
de quelle manière le poëte grec a traité le sujet :

Lysistrata, femme d'un des premiers magis-
trats d'Athènes, s'est mise en tête de contraindre
la Grèce à la paix, et pour y parvenir, elle
engage toutes les femmes des villes voisines à se
séparer de leurs maris jusqu'à ce que la paix soit
conclue, le jour de l'exécution arrêté, tout réu-
nant ses vœux. Les Athéniennes s'emparent
de la citadelle où étoient les trésors publics,
résolues d'empêcher qu'on n'en tire rien pour les
frais de la guerre. On assigne la citadelle; Lysis-
trate se défend en général d'armes.

Cependant, les ambassadeurs de Sparte ar-
rivent; les Athéniennes, de leur côté, sont con-
traintes de nommer des négociantes, et Lysis-
trate se rend l'arbitre du sort de la Grèce. Le
traité est conclu, tout rentre dans l'ordre accou-
tumé, et le spectacle finit par un festin que donne
Lysistrata.

L'auteur de la nouvelle pièce fait assembler les
dames d'Athènes chez Lysistrata, et leur fait
jurer qu'elles seront insensibles aux caresses de
leurs époux jusqu'à ce que la paix vienne les
dégager de leur serment. L'époux de Lysistrata
est l'auteur de cette bizarre résolution, et il feint
pour sa femme une froideur qui la pique. Elle a
recours aux prières pour obtenir son pardon de
son époux; il déclare qu'un vœu qu'il a fait
le retient; elle se jette à ses pieds, et elle est
surprise dans cette attitude par les autres dames
qui lui reprochent de violer son serment. Alors
l'époux de Lysistrata se console en leur apprenant
qu'il apporte avec lui la paix.

Il y a sans doute de l'esprit dans ce vaudeville
et sur-tout dans le dialogue, mais c'est trop
libre. Mlle Gavaudan a chanté un petit air mai

(2)

avec infiniment de goût et de justesse. Messieurs
Dugezon et Gauthier ont été fort plaisants dans
leurs rôles. Madame Haubert a été justement
applaudie dans celui de Chloris. Le rôle de
vieux a influencé sur le ridicule
écrit jusqu'au bout en *Hélas!* l'indice n'est
heureuse. L'auteur a gaieté l'assommoir.
F. J. B. P. G.

Théâtre Louvois.

Prescritum post soluta plerumque est

Deux représentations orageuses de
Vilès n'avoient pas empêché Picard
de jouer une troisième. Il a avoit hier
comédie. Le premier acte essaya de
faire quelques coups de sifflet
leurs auteurs une exclusion formelle
ils n'étoient cependant que les
qui éclatèrent au quatrième acte.

Pour s'opposer à ce bruit,
au milieu du spectacle, le
ou la bayonnette au bout de
sissent de plusieurs personnes
jointe des spectateurs s'enfuirent
les femmes abandonnèrent
chaussée. D'autres personnes
chevre des musiciens,
et y cherchoient un asyle.
Picard veut en vain se
broullala général. Le
montécassar les basques
alors à redemander
couliasses sans évacuer
trime acte est achevé
fin de cette représentation.

A U

En parcourant
inséré une le-
ce petit com-
d'une admini-
gr, insulte
tration. Con-
drez bien
teur, que
pour être
de ce mé-
certains
Cet
ce mé-
à l'opé-
a-t-

Liian vapaamielinen

”Koska Aristofanes sanoi suoraan kaiken ateenalaisten edessä; koska henkilöt, hallinto ja moraalit olivat hänen säädyttömiä (indécentes) satiiriensa kohteita, uskommeko voivamme sanoa kaiken ranskalaisten edessä ja esittää uudelleen näitä irstaita kuvauksia, jotka tekevät Aristofaneen ikuisesti vastenmieliseksi miehelle, jolla on vähänkin häveliäisyyttä tai jaloja tunteita?

Oli ihminen kuinka turmeltunut tahansa, se on silti kaukana rivolle esitykselle julkisesti annetuista suosionosoituksista ja on virhe luottaa moraalittoman teoksen menestykseen.

Tässä vaudevillissä, ja erityisesti sen dialogissa, oli epäilemättä nokkeluutta, mutta se oli liian vapaa[mielinen]. (mais c'est trop libre.)

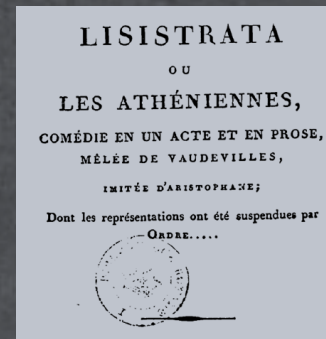
Louis-Léopold Boillyn maalaus François-Benoît Hoffmanista (1760 – 1828)

Hoffmanin puolustus

”Muutamat ankarat, omavanhurskaat ja jopa siveästi tunnolliset lehtimiehet ovat esittäneet sen [näytelmäni] säädyttömyyden (d'indécence) ja moraalittomuuden (d'immoralité) malliesimerkkinä.

Tämä viimeinen sana on uusi ja epäilemättä juuri tästä syystä siitä on tullut niin suosittu. Kuulemme sitä ja luemme siitä kaikkialla; voisi sanoa Figaron tapaan, että se muodostaa pian kieleemme perustan[...]

Mutta se, mikä on säädyttömyys, ei ole aina moraalitonta, eikä se, mikä on moraalitonta, ole aina säädyttömyys.”

François-Benoît Hoffman (1760 – 1828)

Moraalinen!

Moraaliset naiset

”Näiden naisten täytyy todella rakastaa aviomiehiään, koska he käyttävät jopa omituisimpia keinoja pitääkseen heidät lähellänsä. Näiden naisten täytyy olla hyvin uskollisia, sillä jos rakastajat olisivat lohduttaneet heitä poissaolon suruissa, he eivät olisi yhtä halukkaita palaamaan aviomiestensä luo.”

Säädöllinen kieli

”Haastan tunnolliset sensuroijat löytämään koko näytelmästä yhdenkään ilmaisun, yhdenkään sanan, joka voisi loukata siveellisyyttä. Ainoa tällainen on kirjaimellisesti vain syleily (embrassade).”

Molierin komediat säädöttömämpiä

Franz Schubert (1797 –1828)

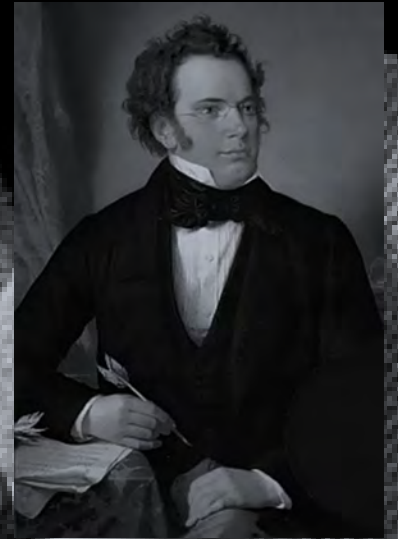
Salaliittolaiset 1823

Franz Schubert teki François-Benoît Hoffmannin perustalta oman laulunäytelmän Die Verschworenen.

Myöhemmin myös kotitaloussota (Der häusliche Krieg)

Tosin tarina sijoitettiin keskiajalle ja Lysistratasta tuli kreivitär Ludmila

Miehet ristiretkellä pyhässä maassa

Berthe Jeanne Le Barillier (1858 – 1927), Jean Bertheroy

Jean Bertheroy

Aristofanes ja Molière. 15.1.1897 Pariisissa Comédie-Française.

Aristofanes:

”Minä palaan maan päälle kyllästyneenä,

En löydä hämmennystä enkä mysteeriä,

En uusia tunteita, paheita tai hyveitä;

Ihmissydän on todellakin tallattu polku.

Kaiken, mitä olen tiennyt, näen jälleen:

Onko ihmiskunnassa tapahtunut edistystä, en tiedä.

Mutta yhteiskunnat ovat kuten aina ennenkin hallitessaan

katkeran sekasorron alaisia.

Hyvän marssi on sokea ja epävarma;

Tänään sinun Pariisisi muistuttaa minun Ateenaani,

Nämä ovat samat tavat, jotka Agora tunsi;

Se on todella terävänäköinen, joka osaa ennakoita, miten kaikki päättyy.

Gabrielle Charlotte Réju (1856 –1920) Lysistratena 1892

Belle Époqueen pikkutuhma porvarillinen speктаakkeli

Maurice Donnayn Lysistratena: Nnelinäytöksinen proosakomedia.

Spektaakkelimainen boulevarditeatteriversio

Erotisointi, eklektismi ja hahmojen yksilöllistäminen

Kurtisaanien mukaan tuominen yhteiseen solidaarisuuteen

- Musiikki Amédée Dutacq
- Lysistratena Belle Époqueen suuri tähti Réjane
- Gabrielle Charlotte Réju
- Agathoksena Lucien Guitry
- Tanssikoreografia: Stacia Napierkowska
- Lavastivat alun perin Réjane ja Guitry
- Ensi-ilta Pariisin Grand Theatre 22.12.1892

Théâtre du Vaudeville.
M. Dumény & Réjane 1896
Atelier Nadar 1896

Vaudeville 1896

Donnay korjaa käsikirjoitusta ja uudistaa kokonaan

Esitys Théâtre du Vaudeville 6. 5.1896.

Rejane edelleen pääroolissa

Nyt esityksille valtava menestys

”30 kaunista Ateenalaista naista”

Orkesterissa ja kuorossa 50 esiintyjää

Näyttelijättäret kuvattuina 26.12.1892

Aistimelliset naisnäyttelijät

Antiikin kolmen miesnäyttelijän sijaan nyt kauniiden naisten loiste miesten silmän ruokana.

Kriitikoiden ihastelu erityisesti kurtisaani kohtauksesta

Kauneus verhottu hienoimmilla verhoilla, asennoilla ja eleillä.

"Philinna-Montcharmot, helmiäishampaineen, [...], Glycère Martial lupaavine poskikuoppineen, Cynnah-Munte väsyneen sfinskin olemuksellaan, Myrtale-Dufrère, perverssin neitsyen hymyllä.."

Émile Blavet

1896 esityksessä kolmas näytös *"se, jossa tuoreen lihan esittelystä tulee jännittäväntä"* on *"laatuaan puhdas ihme", "legioonana kauniita naisia [...] niin taitavasti kuin mahdollista riisuttuina"*.

Stoulling lainattu Romain Piana 2005

Lysistrate. Théâtre des Bouffes Parisiens
30.10.1909

Lysistrate 1909

Cora Laparcerie (Lysistrata)

Roger Karl (Agathos)

19.4. 1924 : Théâtre Mogador

STOR (Mlle J. Moriane)
PHILINA (Mlle Florise)
CYNNAH (M. Karl)
AGATHOS (Mlle Cora Laparcerie)
LYSISTRATA (M. Hasti)
LYCON (Mlle Mario Calvill)
MYRTALE (Mlle Bense Félyne)
SALARAGGDA (Mlle Clairville)
CALLYCE (M. Terestri)
NICOSTHATE (Mlle Vermell)
Diver de M. Jassonno.
MYRRHINE (Mlle Vermell)

THÉÂTRE DES BOUFFES-PARIISIENS. — *LYSISTRATA*. — ACTE IV. — *Le Miracle*

Adolf von Wilbrandt (1837 –1911)

Naisten valta (Frauenherrschaft) 1892

Samaan aikaan saksassa

Frauenherrschaft : Lustspiel in vier Aufzügen, nach Aristophanes' "Ekklesiazusen" u. "Lysistrate". Für die deutsche Bühne übersetzt und bearbeitet von Adolf Wilbrandt. - BühnenManuscript Berlin: Sittenfeld, 1892

Lysistrata (Paul LINCKE) - Pictures of Historical Operetta by Georg KAISER.

Viihde Lysistrata 1902

Vaudevilleihin musiikkia tehneen Paul Lincken operetti Lysistrata Berliinin Apollo-teatterissa 1902.

Libretosta Heinz Bolten-Baeckers

Juonen muutos Lysistraten aviomies Themistokles ja spartalainen luutnantti Leonidas.

Kaikki rivos tietenkäin pois ja kevyitä väärinkäsityksiä ja operettikäännteitä

Synnytti kansainvälisen hitin: Glühwürmchen-Idyll.

- Englanniksi: The Glow-Worm
- Suomeksi kiiltomatoidylli. Kipparikvartetti 1954. Brita Koivunen (1959) Pikkuinen, pikkuinen mökki, mökki, mökki. Pikkuinen, pikkuinen tyttö, tyttö. Pikkuinen polku vain mökkiin kulkee, pikkuisen ikkunan tyttönen sulkee.

Koivusalo: Lysistrate 2026

Cecilie Carola und Georg Kaiser in Lysistrata
„Lysistrata“ (Apollo-Theater) Berlin
dichten! Nicht dichten!
este! Aber feste!

Lysistrata von Aristophanes Max Reinhardt 1920

Max Reinhardt 1908

Max Reinhardtin vuoden 1908 ohjaus Berliinin Kammerspieleissä ja uudelleen 1919 Grosses Schauspielhausissa

Yritys tehdä antiikin komediasta modernin ohjaajan taideteos.

Ekspressionismi: Luopuminen jäykästä antiikista, kirkkaat värit, voimakkaat valot.

Uusi aistimellisuus ja lihallisuus, näyttelijöiden provosoivat liikkeet
Kuorot liikkuvina, taistelevina joukkoina

Lysistratena saksan radikaalein naisnäyttelijä Gertrud Eysoldt.
Älykäs, intohimoinen ja manipuloiva Lysistrata valtakamppailuissa

Skandaali. Kritiikeissä: Aristofaneen hengen loistava palautus vaiko mautonta pornografiaa.

Äänioikeuden Lysistrate 11.10.1910

Gertrude Kingstonin Adelphin pienen teatterin ensimmäinen esitys tukena naisten äänioikeuskampanjalle. Kingston esitti itse päärooliin.

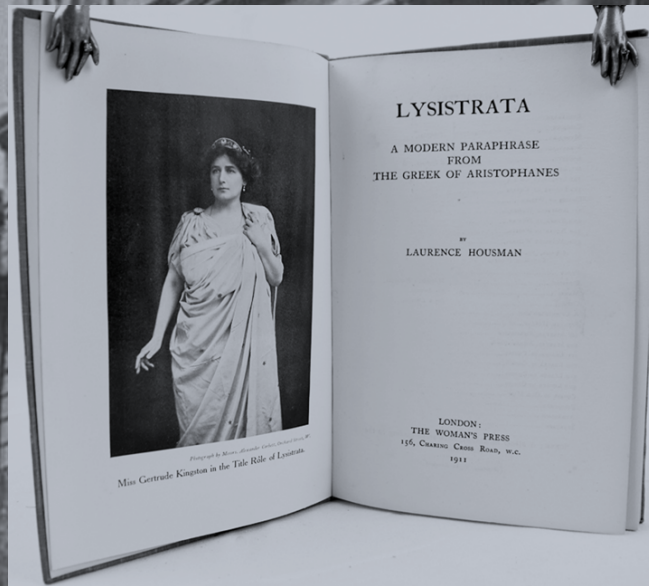
Laurence Housmanin uusi versio: Lysistrata: Moderni parafraasi.

Housman pasifisti ja perustanut miesten järjestön naisten äänioikeuden puolesta

Julkaistiin naisten sosiaalisen ja poliittisen yhdistyksen Woman's Press kustantamossa.

Nuori Virginia Woolf arvostelee: *"Mielenkiintoinen, hauska ja ärsyttävä"*

18.11. 1910. Musta perjantai. 300 naista marssi parlamentille vaatimaan äänioikeutta, osa joutui poliisin ja miesyleisön pahoinpitelemiksi.

Anton Tšehov lukee Lokkia Moskovan taideteatterin ryhmälle. Oikealla puolella Konstantin Stanislavski ja vasemmalla Stanislavskin vaimo Maria Liliana. Vladimir Nemirovitš-Dantšenko seisoo vasemmalla takana

Moskovan taideteatteri

Moskovan akateemisessa taideteatterin perustaneet Konstantin Stanislavski ja Vladimir Nemirovich-Danchenko 1898.

Alunperin naturalismi Venäjän teatterin melodraamaa vastaan

Lähtökohtana uusi realismi, erityisesti psykologinen realismi ja näyttelijätaitojen koulutus sitä varten, autenttinen näyttämörealismi

Stanislavskin psykotekniikat – yleisön unohtaminen

Kansanteatteri

Venäjän vallankumous 1917 tuo uudet vaateet

Naturalismi nyt pikkuporvarillista

Lunatšarski koulutuksesta vastaava kansankomissaari

Ajatus antiikin komediasta kansanteatterina

”Ajankohtaisen Aristofaneen on löydettävä paikkansa
kansanteatterissa

Stanislavskin Amerikan kiertueen aikana Nemirovich-Danchenko
alkaa valmistella uudenlaista vallankumoukselliseen
ajankohtaisuuteen vastaavaa esitystä Lysistratesta 1922.

Rabinovich Isaak: Lavastus. "Lysistrata" 6.6.1923.

Vallankumouksen Lysistrata

Nemirovich-Danchenko yhdistää uutta avantgardismia psykologiseen realismiinsa.

Isaac Rabinovichin konstruktivistinen lavaste.

Vaikutteet kubofuturismista. Lavaste pyörivällä näyttämöllä.

Ukrainalaisen Reinhold Glièren musiikki

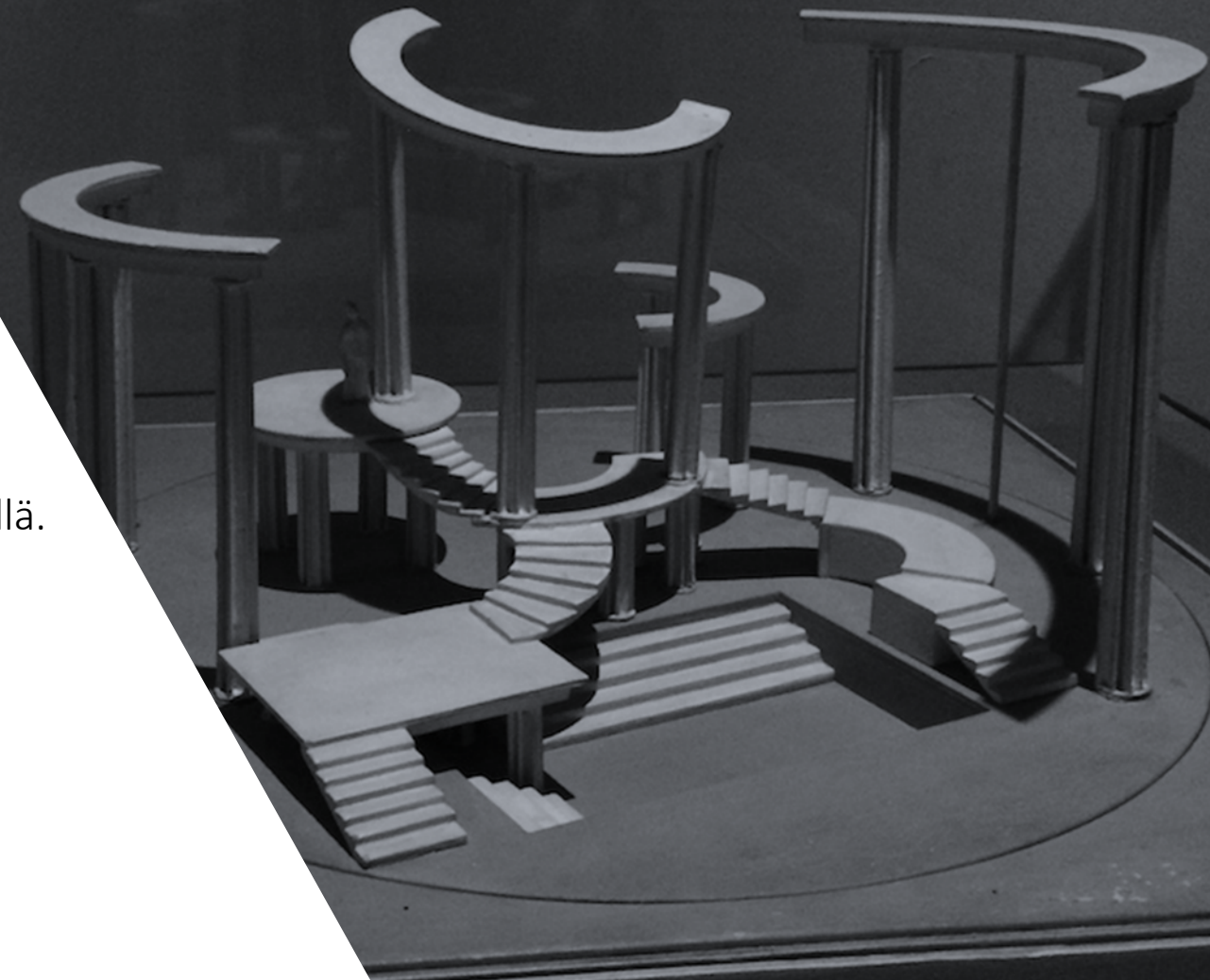
Laulu, tanssi, pantomiini - kokonaistaideteos

Dmitry Smolinin uusi versio tekstistä

Seksuaalisten vitsien karsiminen

Yksilöiden sijaan pääosassa kansa ja keskeiseksi kuorojen yhteenotto - uusi edistys vastaan vanha taantumus

Naiset terveitä, vahvoja, elämää rakastavia – vallankumouksen voittoiset voimat - vanhojen miesten groteskit asut

A Scene at the Height of the Battle Between the Women of Athens and the Old Men in Aristophanes' Comedy, presented by The Moscow Art Theatre Musical Studio, under the Direction of F. Ray Comstock and Morris Glue, in a Version by Dmitry Smolin, with Music by Reinhold Gliere. A Sketch by Andrei Rublev, after the Setting by Isaac Rahimovitch.

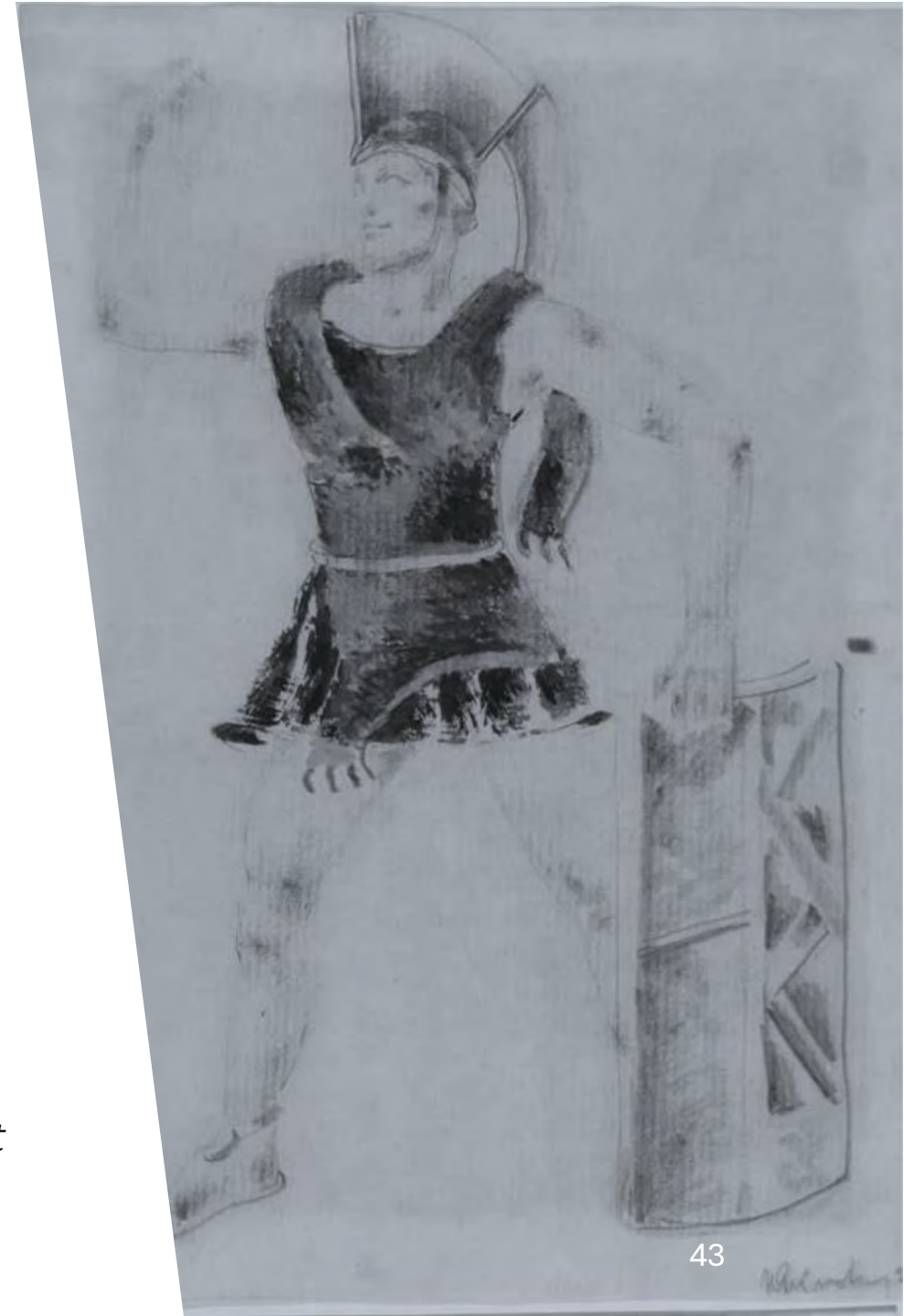
Vallankumouksen speaktaakkeli

215 esitystä Moskovassa ja sitten kiertueelle Leningradiin ja muihin kaupunkeihin ja ulkomaille

"Lysistrata on loistava esimerkki siitä, kuinka teatteri on löytänyt tien kohti manifestin ja monumentaalisuuden uutta tyyliä, koskettavia kontrasteja ja näyttävien liikkeiden rohkeutta, jotka saavuttavat ajoittain pyörteilevän voiman." Lunacharsky, lainaus Marina Kotzamani.

'Lysistrata on vallankumouksen synnyttämä speaktaakkeli, nykyaikainen speaktaakkeli... koska sen loistavaa näkemystä armeijan hajoamisesta valaisee vallankumouksellisen aktuaalisuutemme suurten aatteiden reflektio. Yury Sobolev, lainaus Marina Kotzamani.

"Taistelun liikevoima ja toiminnan intensiivinen dynamiikka liittyvät läheisesti tunteisiimme. Kun naiset juhlivat voittoa yhdistyen kiihkeässä tanssissa, on kuin koko maailma juhliisi heidän kanssaan, vapaana nauttimaan onnesta ja kaikki vanhan maailman jäännökset, sen katkenneet kahleet ja sotien maailma, murskataan." P. S. Kogan, lainaus Marina Kotzamani

Jolson's 59th Street Theatre, New York

Jazz ajan Lysistrate

Amerikan kiertue – New York – Chicago

Myös menestys vaikka esitys kokonaan venäjäksi.

Ensi-ilta Jolson's 59th Street Theatre, New York 14.12.1925

Al Jolson "mailman suurin viihdyttäjä" – Jazz ja Black face

"Nämä ryhmytykset, liekki ja terrakotta, joihin ne ovat puettuina, pylväiden valkoinen samankeskisyys ja portaat, joiden sisällä ne lepattavat, taivaan lävistävä sinisyys, joka ympäröi kaiken, nämä ovat niin nopeita, niin sankarillisia, niin upeasti burleskeja kuvia, että ne näyttävät saaneen inspiraationsa saksofonia soittavalta Homerokselta."

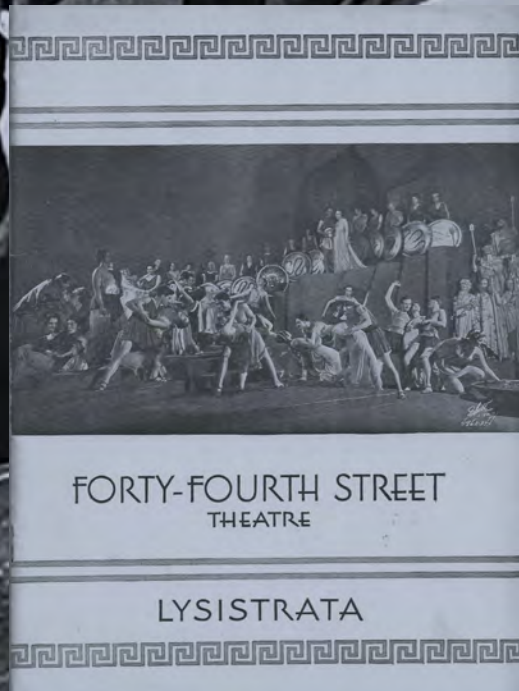
Norman Bel Geddes (1893 – 1958)

Kapitalistinen Lysistrate

Broadway Lysistrate 1930-1

Amerikkalaisversio - valtava hitti, 256 esitystä

Teolliseen muotoilijan ja monitoimimies Norman Bel Geddes ohjaama.
Gilbert Seldesin käännös ja sovitus, mukaan laulua, tanssia, farssia, burleskia

Miriam Hopkins as Kalonika (1930). Kuva Edward Steichen.

Hopkinsin rinnat

Rohkea versio, Bel Geddesin läpinäkyvä puvusto

Minna Hopkinsin kuuluisat kuvat Vanity Fairissä

Poliisi lämpiössä paikalla valvomassa säädyllisyyttä.

Los Angelesissa poliisi keskeytti näytelmän esityksen ja 53 esiintyjää pidätettiin.

Pidätysmääräys myös Aristofaneelle

Negro Repertory Company 1937

Lysistrata 1937

Lysistrata of Aristophanes: An African Version

Kokonaan mustan näyttelijäkunnan esitys, jossa
Lysistrata sijoittuu Etiopiaan

Loppuunmyyty (1100 paikkaa) ensi-ilta Seattlen
Moore teatterissa. Hyvät arvostelut, mutta lopetettiin
heti ensi-illan jälkeen.

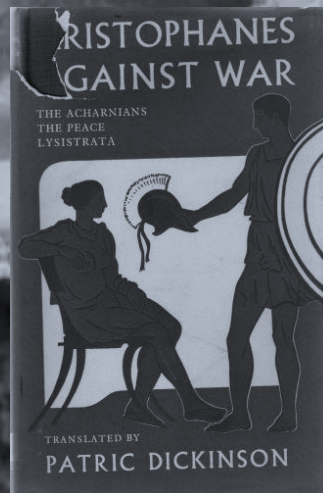
1964 BBC Lysistrata

Alkaa ydinpommin sienipilvellä Ateenan yllä

Muuten antiikin asuissa näytelty

Prudence Fitzgerald ohjaus

Marc Brandelin sovitus Patrick Dicksonin käännöksestä

Karolos Koun (1908-1987) 1980

Lysistrata 1969

Karolos Kounin Lysistrata

Käytti marxilaisen runoilija Kostas Várnaliksen tekstiä jonka runot Kreikan oikeussotilasjunta (1967-1972) kieltänyt.

Sovitus loppuu sireeneihin ja uuden totalitarismin saapumiseen

Vastakohtana Kreikan kansallisteatterin viihteellisemmille esityksille.

Sotilasjuntan ambivalentti suhde Aristofaneeseen, ei voinut sensuroida kokonaan kreikkalaista klassikkoa

Mutta vaarallinen tyrannian kritiikki ja kommunismin teemat

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Hippi Lysistrate 1972

Giorgos Zervoulakoksen elokuva

Hippimusikaali sotilasjunttaa
vastaan.

Käsikirjoittajaa Yannis Negrepointista
ei voitu mainita, karkotettu

Tzeni Karezi Lysistratena

Giorgos Zervoulakos: Lysistrate 1972

Symbolinen kritiikki

Pitädyttävä symbolisessa kritiikissä ja
Aristofaneen tekstissä

Vanhat miehet = junta, Naiset demokratia

Komissaari = Sotilasjuntan johtaja kenraali
Geórgios Papadópoulos

Lopussa kaikki miehet ja naiset yhtyvät
orgiastisessa seksissä.

Kuvausala: Lysistrata 2020

Lysistrata Kyrin (Ioannis Kyriakopoulos) pilasarjakuva Lysistrata.
Magazine Epikaira, 314 (8–14.8.1974).

Germaine Greer (1939)

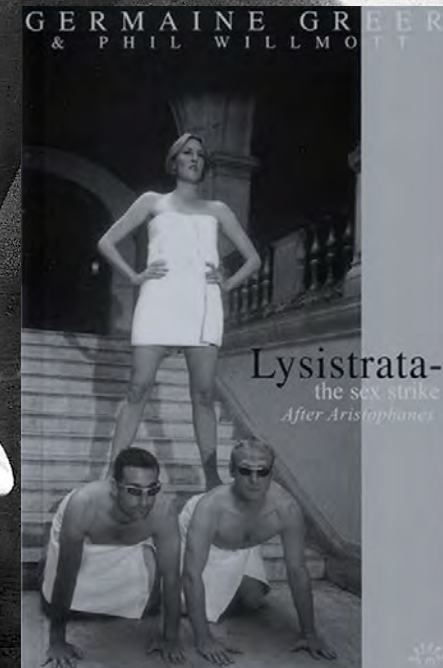
Feministis-pasifistinen Lysistrate 1970-1999

Germaine Greerin 70-luvun alussa aloittama versio: Lysistrate –
seksilakko

Lopulta Phil Willmott toteutti Lontoossa 1999

*”Olen ollut huolissani sinusta siitä päivästä lähtien, kun lähdit.
Näen sinusta kauheita unia ... juoksemassa villisti muiden
sotilaiden kanssa, tappamassa lapsia ja raiskaamassa naisia
kuin maanikko. Pelkään, että sinusta on tullut hirviö.”*

Myrrhine miehelleen

Lysistrata ja Nato 1973

Rolf Hochhuthin versio. Kirjana 1973

Pitkä esipuhe naisten asemasta ja historiasta:

”Frauen und Mütter, Bachofen und Germaine Greer”.

Ensi-ilta näyttämöllä 1974 Essenissä, Wienissä ja Hampurissa.

Sijoittuu Kreikan saarelle, jonne halutaan Nato tukikohta ohjuksille

Uutena ekologinen elementti. Naiset puolustavat rauhaa ja saaren ekologiaa, oliivipuita ja paikallisia elinkeinoja betonikiitoratoja vastaan

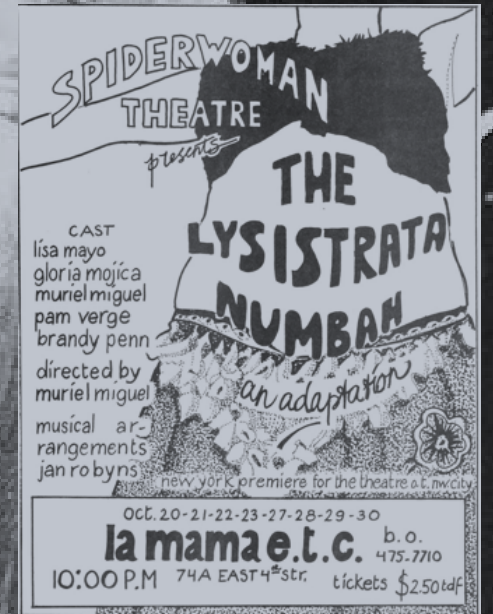
Miehet yrittävät houkutella sotilastukikohtia taloudellisen edun tähden.

Lysistrata Numbah!"
1977

Lysistrata Numbah!" 1977

No niin Show loppuu ja se meni sitten tyyliin, "Okei, sota on ohi, voit palata miehesi luokse, ja voit palata miehesi luokse." Mutta sitten sanotaan: "Öh, odota hetki, Liisa-strata, entä jos ei huvita palata takaisin." Ja joku sanoo: "Entä jos haluan mennä kotiin naisen kanssa?" Joku toinen sanoo: "Entä jos en halua mennä kotiin ollenkaan?" Liisa-strata sanoo: "Tämä on kuvottavaa! Tämän puolesta me taistelimme!" Mutta joku taas sanoo: "Tämän puolesta te taistelitte."

Koivusalo: Lysistrate 2026

The 1st Convocation Ceremony of Ahmadu Bello University Zaria-Nigeria.

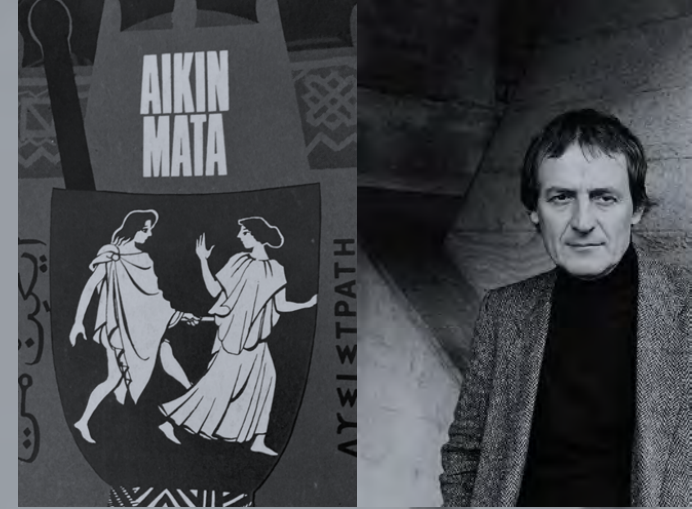
Aikin Mata 1965

Tony Harrisonin yhdessä irlantilaisrunoilija James Simmonsin kanssa tekemä Nigeriaan sijoittuva Lysistrate.

Opettivat kummatkin vasta perustettussa Ahmadu Bello yliopistossa Zariassa. Esitykset siellä 24.3.1965 ja 25.3.1965.

Magajiya (Lysistrata) kutsuu naisia ympäri Nigeriaa

”Kyllä, kaikki riippuu meistä. Ja jos jokaisen heimon tytöt tekevät samoin – joruba- ja ibo-tytöt, fulani-tytöt ja hausa-tytöt, sabongari-, calabari-, bini-tytöt, tiv-, idoma-, nupe-tytöt, ijaw- ja igala-tytöt, igbirra-tytöt, angas-tytöt ja gwarri-tytöt – yhdessä voimme antaa levottomalle Nigerialle rauhan.”

Naisten rauhan leiri
Berkshiren
sotilasalueella

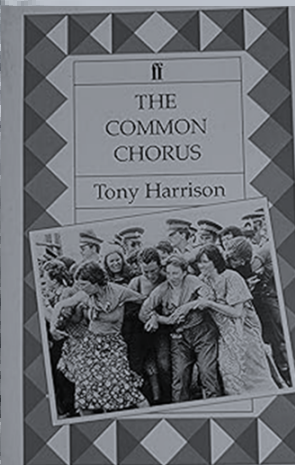
Lysistrate 1988

Tony Harrisonin pasifistinen Lysistrate

Sijoittuu Berkshiren risteilyohjusaseman
reunalle 1980-luvulla perustetulle naisten
rauhanleirille

*"Risteilyohjusrahoilla voisitte luoda työpaikkoja lapsille, joita
teidän kaltaisenne tulevat kutsumaan "jätöksiksi". Heidän
työttömyytensä ei ole järkevää ja tarvittava raha tuhlataan
"puolustukseen". Ja työpaikoilla tarkoitan jotain muuta
ammattia kuin spartalaisen äidin poikien tappamista."*

Osana The Common Chorus projektia.

Tony William Harrison (1937 –2025)

Yhteinen kuoro

Triologia

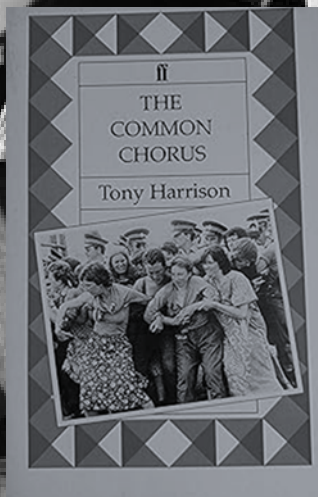
Aristofanes: Lysistrate

Euripides: Troijan naiset

Maxims:

Tonyn oma näytelmä veljeksistä. Hiram Maxim keksi konekiväärin ja Hudson Maxim räjähteitä. Modernin sodankäynnin isä.

Kaikki näytelmät esitetään erilaisista luokista ja uskonnollisista taustoista tulevien naisten ryhmän osalta Greenhamin Rauhanleirillä.

Naisten rauhan leiri Berkshiren sotilasalueella

Ei esitystä

Vartijat:

Oletko siellä, Phyllis, tule panemaan meitä?

Oletko siellä, Cynthia, tule imemään meitä?

Leiriläiset oletteko, sotilaskullien jälkeen
imemässä vartijaa vartiokopissaan?

Mitä mieltä olisit kivasta kuumasta mällistä
nielurisoihisi, pilluusi, pyllyysi?

Alfamiesten sperma on parempaa kuin se, jonka
töpö pikku ukkosi ruiskuttaa revaasi.

Voi, tunnen kuinka heidän pienet tihkupillunsa
alkavat tihkua, heti kun avaan etumukseni
vetoketjun ja näytän heille risteilyohjukseni

Oletko siellä, Phyllis, tule panemaan meitä?

Oletko siellä, Cynthia, tule imemään meitä?

La Ragnatela

Lysistrate 1984

Lahden Kaupunginteatterin Lysistrate myös naisten rauhanleirillä.

Marja-Kaarina Mykkäsen sovitus englanninkielisestä versiosta

Ohjaus Heini Tola.

Inspiraationa Sisilian Comisossa, Naton ohjustukikohtan vieressä, sijainnut naisten rauhanleiri La Ragnatela, jossa Tola vieraili.

Koivusalo: Lysistrate 2026

Antiikin aseinen ohjuksia vastaan

Lisa's Sex Strike. Octagan Theatre Bolton 2007. Kuva Npbbby Clark

Lisa's Sex Strike 2007

Blake Morrisonin Lisan seksilakko. Ohjaus Conrad Nelso.

Irakin sodan vastainen

Vastustajana asetehtailija, joka tuottaa salaa aseita Irakin sotaan.

Houston Grand Opera 2005

Lysistrata ooppera 2005

Mark Adamon ooppera, ensi-ilta 2005

Thomas Riccio: Lysistrata. The University of Alaska Fairbanks Theatre Department 2002

Fallos ja vulva puvut 2002

Käännös Nicholas Rudall

Ohjaus Thomas Riccio

Tara Maginnisin fallos ja vulva puvusto

Koivusalo: Lysistrata 2026

Chi-raq 2015

Spike Lee versio Chicagosta

Aseelliset jengit

Chicago-irag – Chicagossa tapettiin enemmän amerikkalaisia
2001-2015 kuin Irakin ja Afganistanin sodissa.

Chi-raq 2015

”Vuonna 411 eaa.
(eli ennen Jeesus-lastaa, y’all),
kreikkalainen Aristofanes skriivasi näytelmän,
satirisoiden aikansa,
ja aikansa tyyliin

Stophanes laittoi tuon paskan riimeihin
Siirrettynä tähän päivään, säilytämme hänen säkeensä,
osoittaaksemme rakkautemme maailmankaikkeutta kohtaan.

Ralf König (s. 1960.)

Lysistrate, 1987

Lysistrata, 1987. Suomentanut Teresa Mann. Like, 1992.

Seksilakosta operaatio pakkohomouteen.

Turun kaupunginteatterin Lysistrate
Turun konserttitalossa 1959.
Kuva: Valokuvaamo Viva, Työväenmuseo
Werstaan kuvakokoelmat

Lysistrata 1959

Ensimmäinen esitys Suomessa Turun
kaupunginteatteri 1959.

Rauno af Hällströmin ohjaus

Spartalaiset puhuivat Turun murretta, ja Athenen
temppeleä esittävässä lavastusrakennelmassa
päätykolmiossa kuvattiin suomalaisia poliitikkoja.

Ajankohtainen poliittinen kysymys uudesta
teatteritalosta esillä.

Salaseuran teatteri: Lemmenlakko
Kangasalan kesäteatteri 2019.

Esitykset Suomessa

Esitetyin antiikin näytelmä Suomessa
Lysistrate tai Lemmenlakko nimellä
Panolakko (2001) Tampereen opiskelijat
Erityisen suosittu kesä- ja harrastelijateattereissa

Myös ammattiteattereissa

Helsingin Työväen Teatteri 1958, 1959
Turun Kaupunginteatteri 1958, 1959
Lahden Kaupunginteatteri 1958, 1959
Kouvolan Teatteri 1975
Lahden Kaupunginteatteri 1984
Varkauden Teatteri 1967, 1968
Seinäjoen Kaupunginteatteri 1978
Imatran Teatteri 1981
Kotkan Kaupunginteatteri 1982
Imatran Kaupunginteatteri 1993
Rovaniemen Teatteri 2005

Koivusalo: Lysistrate 2026

ARISTOFANES

NÄYTELMÄ ON PORVOON
KANSALAISOPISTON JA
TEATTERIN YHTEISTYÖTÄ

TERVETULOA!

- SAMMUTA PUHELIMESI
NÄYTÖKSEN AJAKSI
- KUVAUS JA TALTIINTI
KIELLETTY
- NÄYTÖKSESSÄ ON
VÄLIIKA
- EI SUOSITELLA
LAPSILLE

LA 8.5. KLO 19
KE 12.5. KLO 19
LA 15.5. KLO 19
SU 16.5. KLO 17
KE 19.5. KLO 19
LA 22.5. KLO 19

PORVOONTEATTERI FI
"AKILLEN TALO"
VANRIKKIKATU 4

LIPUT 12/10€
VARSINAISST.
040-571 0680

PORVOON
TEATTERI
2010

**LYSISTRATE ELI
LEMMENLAKKO**

TUOVI PUTKONEN

HJALMAR GULLBERG · IVAR HARRIE

ARISTOPHANES
LYSISTRATE

Hjalmar Gullberg (1898 –1961)

Ruotsiksi

Ivar Harrie ja Hjalmar Gullberg: Lysistrate. Ett kvinnodrama. Hugo Gebers förlag.
1932.

Esitys Lilla Teatern 1957

Tord Bäckström: Riddarna ; Lysistrate : två komedier. Stockholm 1968

Lampito kiroilee suomeksi: Voi Vittu! Satan perkele!

Esko Elstelä (1931-2007)

Suomennoksia

Aulis Rissanen. Omakustanteinen moniste 1972: Komediat 2. (Rauha, Linnut, Lysistrate, Naiset Thesmophoriajuhlassa)

Esko Elstelä: Lysistrate, Lemmenlakko. Suomen teatteriliitto, 1978. (moniste)

Marja-Kaarina Mykkäsen 1984 sovitus englanninkielisestä versiosta

Pentti Saarikoski (1937 – 1983)

Saarikoksen suomennos 1974

Saarikosken suomennos julkaistu 1974 Suomen teatteriliitto, 1974.

Myös teoksessa Saarikoski, Pentti: Antiikin runoutta ja draamaa: Suomennoksia, s. 99–164.

Tässä käytetty Saarikosken käännöstä pohjana, jota on kuitenkin muutettu antiikin Kreikan tekstin perustalta.

Lysistrate

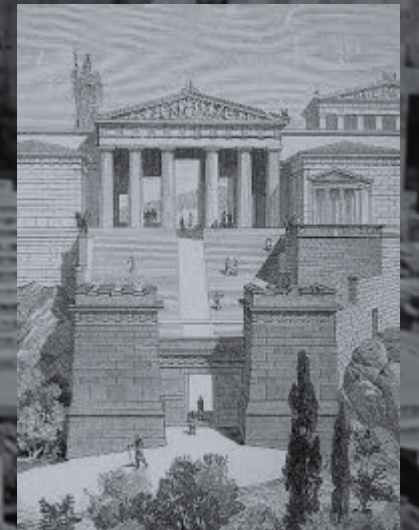
Näyttämö

Ateenan Akropoliksen edusta

Taustalla portaat, sisäänkäynti - Propylaea

Oikealla Voittoisan Ateenan pyhäkkö

Vasemmalla tyranninsurmaajien patsas

Prologogi (1-253)

Sophia Loren, Athens, 1956

Lysistrate odottaa

LYSISTRATE

Toisaalta, jos ne olisi kutsuttu bakkanaaliin,
Panin tai Koliaksen Genetyllideksien juhliin,
niin ei pääsisi tamburiinien seassa liikkumaan
Vaan nyt ei täällä ole yhtäkään naista!

[Kōliàs ákra – Koliaan niemi oli Afrodite Koliaksen palvonta paikka, joka yhdistyi genetyllideksiin, Afroditeen liittyviin synnytyksen ja lisääntymisen eroottisiin henkiin. Paikka oli suosittu hyväsyntyisten naisten pyhäkkönä.]

)

Kalonike saapuu

LYSISTRATE

Paitsi, no sentään, naapurini saapuu

Tervehdys, Kleonike

KALONIKE

Terveiset sinullekin, Lysistrate.

Mutta miksi olet levoton?

Älä murjota, lapsoseni.

Kulmien kurtistaminen ei ole somaa

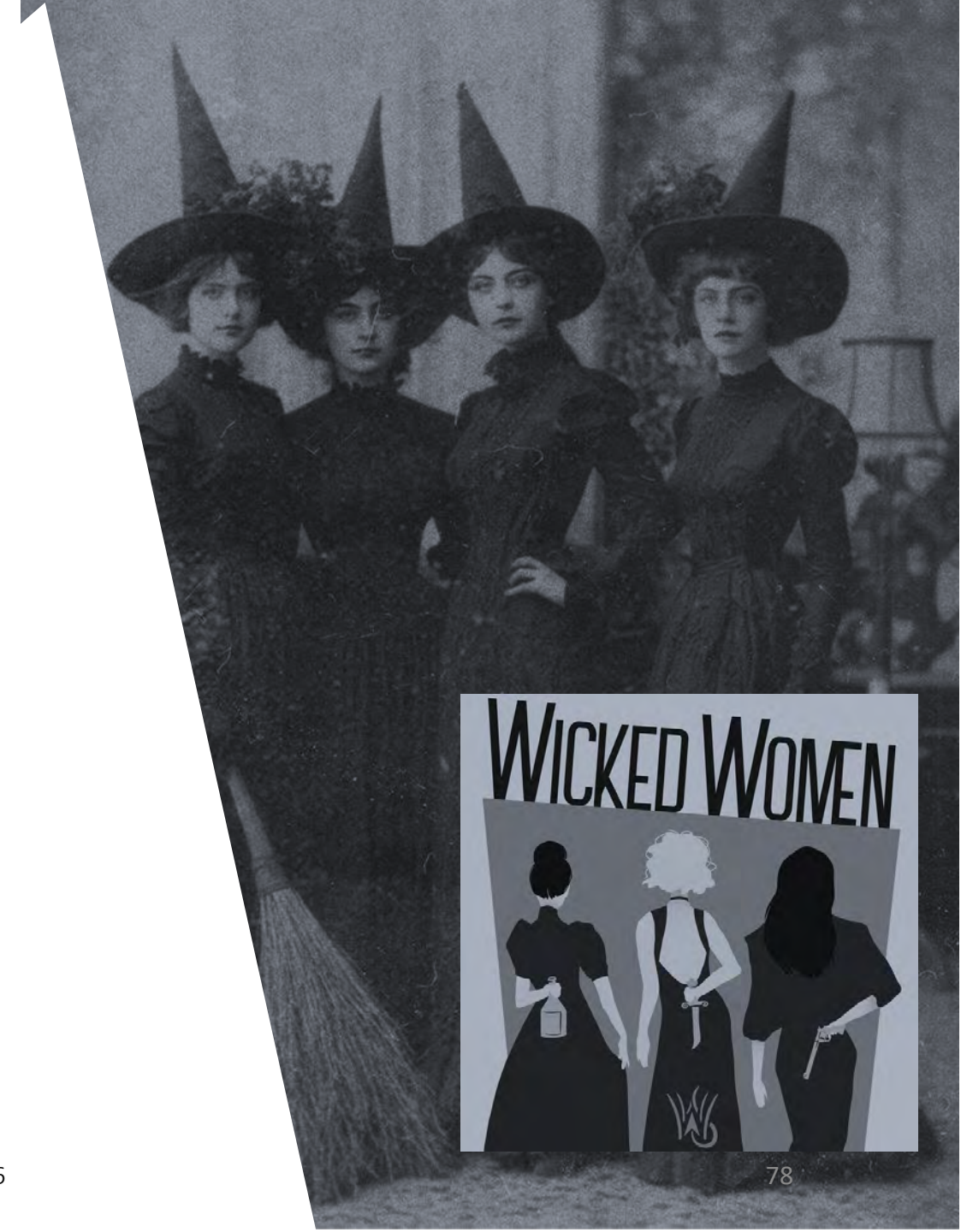
Katalat naiset

LYSISTRATE

Kleonike, sydäntäni kuumottaa,
Tunne niin paljon suurta murhetta meistä naisista
Koska miesten keskuudessa meitä pidetään katalina/
ilkeinä (panourgoi)

KALONIKE

Niin kuin jumaliste [kautta Zeun] ollaankin.

Vaikea lähteä ulos

LYSISTRATE

Nytkin kun kutsuin naiset neuvottelemaan (bouleusomena) asioista, jotka eivät todellakaan ole mitättömiä, niin kukaan ei tullut, nukkuvat vain

KALONIKE

Oi rakkaimpani, Kyllä tulevat.

Vaikea on naisen lähteä ulos (exodus) [tai vaikeuksia tulee kun nainen lähtee ulos] täytyy saada mies kuntoon, herättää palvelijat, nukuttaa, pestä ja syöttää pikkuiset (paidion)

LYSISTRATE

On sitä nyt tärkeämpiäkin asioita

Aubrey Beardsley. Lysistrata Shielding her Coynte 1896. Victoria and Albert Museum

Valtava (mega) asia

KALONIKE

Mikä se on rakas Lysistrate?

Jonka takia olet kutsunut meidät naiset kokoon?

Minkälainen asia (pragma)?

Kuinka iso/mittava (pēlikon)?

LYSISTRATE

Valtava (mega)

KALONIKE

Ja tanakkakin?

LYSISTRATE

Jumalattoman tanakka.

KALONIKE

Mikseivät sitten ole jo heti tulleet?

LYSISTRATA.

Tullio Solenghi: Lysistrata. National Institute of Ancient Drama of the Syracuse Greek Theatre Festival 2019.

Naiset pelastaa Hellaan

LYSISTRATE

Ei ole kysymys siitä! Muutenhan täällä olisivat jo kaikki.
Se on asia, jota olen tutkiskellut,
vatkannut edestakaisin monta unetonta yötä.

KALONIKE

Mutta sittenhän se on pieni/hento (lepton) kun sitä niin pitää vatkata

LYSISTRATE

On se vaan niin pieni/ siro (lepton), että vain naiset voivat pelastaa (sōtēria) Hellaan.

KALONIKE

Naiset? Heikostipa ovat asiat.

Panheelleeninen yhteinen (koinē) hanke

LYSISTRATE

Kaupungin toimet kuuluvat nyt meille muuten ei ole enää yhtään peloponnesolaisia

KALONIKE

Kautta Zeun mikä olisikaan parempaa?

LYSISTRATE

Ja kaikki boiotialaiset tuhottaisiin

KALONIKE

Ei sentään kaikkia: ankeriaat täytyy säästää.

LYSISTRATE

Ja Ateenasta en tässä nyt sellaista manausten kieltä (epiglōttēsomai) käytä, mutta tajuat kai tarkoituksen. Jos naiset Peloponnesoksen ja Boiotian tulisivat tänne meidän kanssa, niin yhdessä (koinē) pelastaisimme Hellaan.

[Lysistratan panhellenismi, Kaloniken tavanomaiset näkemykset. Peloponnesolaiset vihollisia. Kopais järven ankeriaat Boiotian herkkuvientituote. Myös seksuaalinen konnotaatio peniksiin.

Simeon Solomon: The Toilet of a Roman Lady 1869.

Pelastuksen välineet

KALONIKE

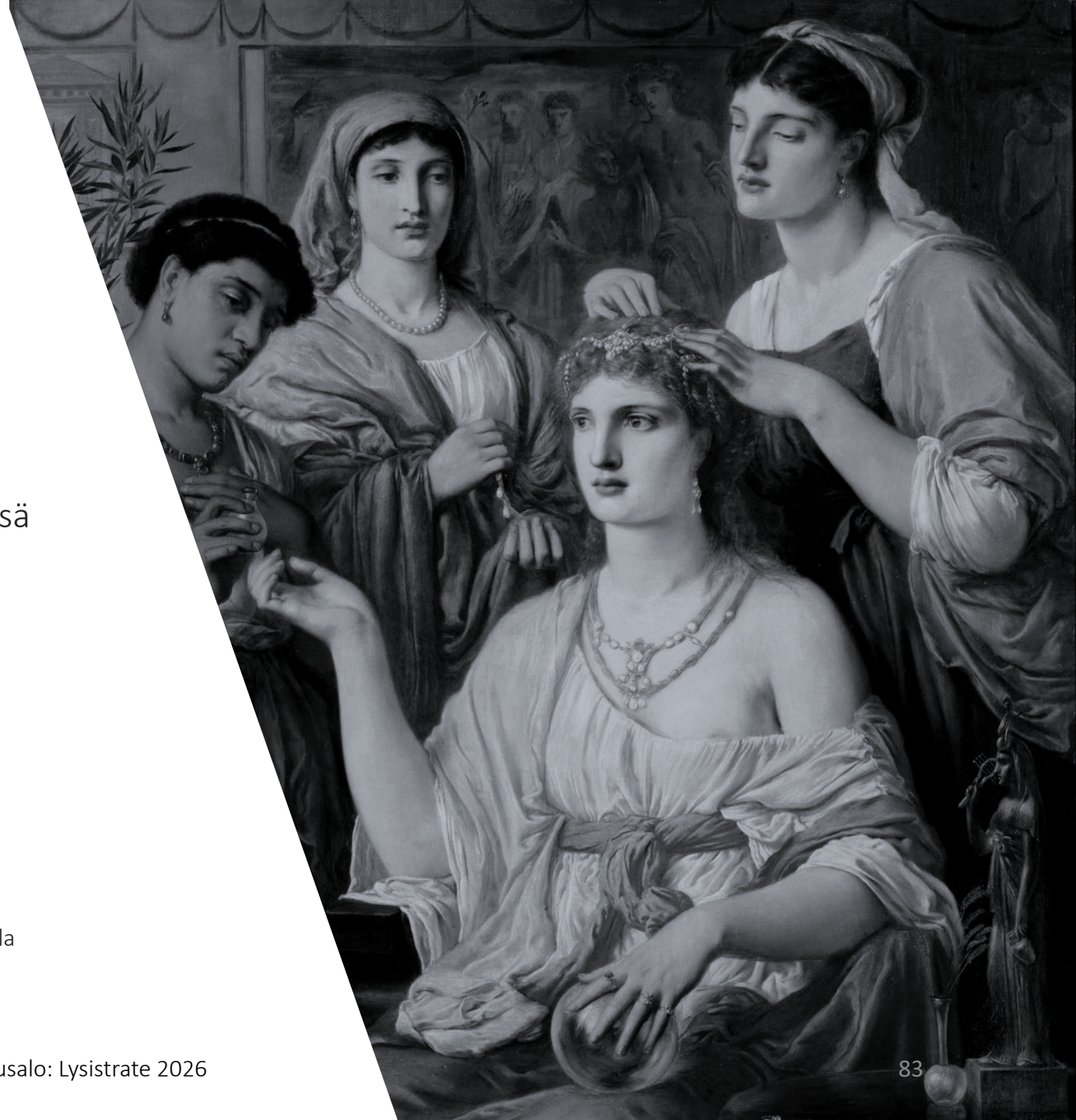
Mitä järkevää tai loistavaa naiset nyt voisivat tehdä?

Me jotka istuskelemme [sisällä] kaunistamassa kasvojamme kaikissa koristuksissamme sahraminvärississä leningeissä tai Kimmerialaisissa sifonkitunikoissa ja punotuissa kotitohveleissamme.

LYSISTRATE

Juuri niistähän pelastusta sopii odottaa:
sahramileningeistä, parfyymeistä, tohveleista,
poskipunasta ja läpinäkyvistä kitoneista.

[tohvelit ensin yläluokan naisten kotikenkä, sitten köyhien ja orjien kenkä. Sahramilla värjätty keltainen juhraleninki kallis juhla-asu.]

Ateenalaiset aina myöhässä

LYSISTRATE

Eikö naisten siis jo pitäisi olla täällä?

KALONIKE

Jo aikoja sitten olisivat tänne lennähtäneet

LYSISTRATE

Ystäväiseni, näethän, että he todellakin ovat aitoja attikalaisia, tekevät
kaiken myöhemmin kuin pitäisi.

Mutta eihän täällä ole myöskään yhtäkään naista rannikolta tai
Salamiksesta.

[Attikas – nimitys myös Ateenan laivastolle, joka myöhästyi]

Ovat tulossa

KALONIKE

Minä kyllä tiedän, että siellä käytiin jo aamuvarhain haarat levällään ratsastamaan/purjehtimaan (kelētön)

[nopea ratsastus, nopea purjehdus, seksi nainen miehen päällä]

LYSISTRATE

Ja ne joiden varaan laskin ja odotin olevan täällä ensimmäisinä, Akharnan naiset, eivät ole tulleet.

KALONIKE

Theogeneen vaimo kyllä tulee, oli nostamassa purtiloa/punkkua.

Mutta nyt on joitakin tulossa.

[Theogenes luultavammin aikaisemmin pilkattu pröystäilevä kauppamies, jolla olisikin vain purtilo (akatos), joka tarkoittaa myös juomakuppia.]

Anagyris foetida

Lisää naisia haisulasta

LYSISTRATE

Ja toisia tulossa tuolta.

KALONIKE

Hurraa, hurraa, mistähän ovat?

LYSISTRATE

Anagyryksesta.

KALONIKE

Ei Jumakauta, näyttää siltä, että haiseva papu-apila
(anaguros) saa liikkeelle

Lysistrata New York City Opera.

Myrrhine

MYRRHINE

Ei kai olla myöhässä, Lysistrate? Mitä sanot? Miksi vaikenet?

LYSISTRATE

En minä voi sinua kiittääkään, Myrrhine, kun tulet viime hetkellä näin tärkeään toimen.

MYRRHINE

Oli vaan niin vaikea löytää vyötä pimeässä. Mutta jos se on niin erityisen painavaa niin kerro nyt kun olemme täällä.

LYSISTRATE

Kautta Zeun odotetaan nyt vielä vähän, että Peloponnesoksen ja Boiotian naiset tulevat.

MYRRHINE

Kauniisti puhuttu.

Mutta tuoltahan tulee Lampito.

Spartalainen juoksijanainen 520-500 eaa. British Museum.

Lampito

L YSISTRATE

Tervehdys rakkain lakonialainen Lampito.

Voi kuinka kauniin ihanalta näytät.

Ja vartalosi niin terveeltä ja vantteralta.

Vääntäisit vaikka härältä niskat nurin.

LAMPITO

Kautta kaksosjumaluuden, toki voisin

Käynhän salilla ja teen pakarapotkuja

Lysistrata. Cambridge Greek Plays 1986.

Lihat paikoillaan

L YSISTRATE

Ja miten upeat rinnat sinulla on

LAMPITO

Sinähän kähmit minua kuin uhrieläintä.

[Uhrieläinten lihan koettelu]

Boiotian vuoriminttu

LYSISTRATE

Ja mistäs tämä toinen neito on?

LAMPITO

Kaksoisjumalien nimiin,
hän on lähettiläs Boiotiasta saapunut luoksesi.

MYRRHINA:

Kautta Zeun tiettenkin Boetiasta
Kaunis viljava tasanko/alapää (pedion) täällä.

KALONIKE

Ja kautta Zeun, onpa hienosti trimmattu vuoriminttu.

Korinttilainen

LYSISTRATE

Tämä toinen tyttö?

LAMPITO

Julmetun fiini fröökina (khaia), Son Korintoosta.

KLEONIKE

Kautta Zeun, onpa tosiaan fröökina!

Näyttävä on, edestä ja etenkin takaa

[Korinti tunnettu kaupasta, luksuksesta ja prostituutiosta. Kiistat siitä missä suhteessa Afroditen temppelissä harjoitettiin ns. pyhää prostituutiota.]

George Marshall: The Second Greatest Sex
1955. Länkkäri Lysistrate

Mistä on kysymys?

LAMPITO

Mutta kuka se on haastanut tään
akkaköörin kokoon?

LYSISTRATE

Se olen minä.

LAMPITO

Selitä sitten mistä on kysymys.

KLEONIKE

Zeuksen nimiin, rakas nainen, kerro heti mistä
tässä on kyse!

LYSISTRATE

Kerron kohta. Mutta ensin yksi pieni kysymys.

KLEONIKE

Kysy mitä vaan haluat?

Miehet poissa

LYSISTRATE

Ettekö kaipaa lapsienne isää kun ovat poissa sotimassa?

Tiedän, että kaikilla teillä on mies ulkomailla (apodēmōn)

KLEONIKE

Minun on rassukkani ollut viisi kuukautta Traakiassa vahtimassa
Eukratesta.

MYRRHINE

Ja minun on ollut seitsemän kuukautta täyteen Pyloksessa.

LAMPITO

Moon kun saapuu taistelurivistöstä, niin samana päivänä nappaa
kilpihinnan käteensä ja taas pois kiiruhtaa

Attikalainen punakuvio 520-500 eaa. British Museum 1867,0508.1064.

Kaikki lähteneet

LYSISTRATE

Kaikki lähteneet, ei edes yhtikäs yhtään rakastajaa/aviorikkojaa (moikhou) jäljellä.

Sen jälkeen kun miletoslaisetkin hylkäsivät meidät, en ole nähnyt edes yhtään kahdeksan sormen dildoja (olisbos), joista sentään saimme nahkaista apua.

Niinpä, jos keksin keinon (mēkhanē) millä saadaan sota loppumaan, oletteko mukana?

Pyramidihuippuinen Taýgetos. Peloponnesoksen korkein vuori

Teemme mitä tahansa!

KLEONIKE

Kautta kahden jumalan (Demeter ja Persefone) Minä voisin vaikka pantata toppini ja ryypätä/kuluttaa rauhaan kaikki varani.

MYRRHINE

Ja minut saisi vaikka halkaista kahtia ja uhrata kampelan tapaan

LAMPITO

Minä kipuaisin vaikka Taygetoksen huipulle, jos vaan sieltä näkisin sieltä rauhan.

Giorgos Zervoulakos: Lysistrate 1972

Luovuttava..

LYSISTRATE

Kerronpa sitten ei ole tarve salata sanaani
Jos me, arvon naiset, haluamme
pakottaa miehet rauhaan, meidän on
pidättäydyttävä/luovuttava (afekte)...

KLEONIKE

Mistä? Sano.

LYSISTRATE

No teettekö sen ?

KLEONIKE

Kyllä, vaikka kuolema tulisi.

Marios Mettis: Lysistrata 2003: Kypros teatteri.

Kullista (peous)

LYSISTRATE

Meidän on siten luovuttava (afekte) kullista (peous).

Hei miksi käännytte pois? Minne menette?

Miksi suunne on mutrussa ja päätänne pudistatte?

Miks noin kalpenette, miks kyynelvirrat? [traaginen]

Teettekö niin vai ette tee, mitä on määränä tapahtua?

Sota jatkuu!

KLEONIKE

En sitä tee. Sota jatkuu!

MYRRHINE

Enkä minä jumalauta. Sota
jatkuu!

LYSISTRATE

Niinkö nyt sanot, neiti Kampela?
Äskenhän sanoit että leikkaisit
vaikka itsesi halki.

Vaikka läpi tulen

MYRRHINE

Mitä tahansa muuta haluat.

Tarvittaessa olen valmis kulkemaan vaikka läpi tulen, ennemmin kuin kullista...

Sillä ei ole mitään sen vertaista, oi rakas Lysistrate.

LYSISTRATE

Entä sinä?

KLEONIKE

Minäkin valitsisin tulen.

[kulkea vaikka läpi tulen – uskollinen soturi]

Myytissä kuolevainen Tyro himoitsee joen jumalaa Enipeusta miehensä sijaan. Eunipes torjuu Tyron lähentelyt, mutta Tyroon silmänsä iskenyt Poseidon naamioituu Enipeukseksi ja Tyron antautuu Poseidonille synnyttäen kaksospojat Peliaksen ja Neleuksen, jotka sitten hylkää ruuheen jokeen.

Poseidon ja ruuhi

LYSISTRATE

Oi miten ihka-irstas/ hirmuhävytön (pagkatapugon) naissukumme onkaan!

Ei ihme, että meistä kirjoitetaan tragedioita.

Aina vain Poseidon ja ruuhi [himo ja hylkäys]

Mutta rakas Spartatar, jos edes sinä ainoana seisot rinnallani, niin asia voidaan vielä pelastaa, äänestäjän puolestani.

Własność prywatna
Śpiąca kobieta z kotem 1896

Rauhan takia

LAMPITO

Jumaliste, on se kolkkoa akan yksinään ilman terskaa (psölas) nukkuua, mutta mitäs voi, kun on rauha niin tärkeää.

LYSISTRATE

Rakas ystävä, sinä olet ainoa tosi nainen paikalla.

KLEONIKE

Mutta jos me todellakin pidättäydymme kuten sanot, taivas meitä varjelkoon, niin syntyisikö siitä rauha?

Kyllä syntyisi

LYSISTRATE

Kautta jumalien paljostipa syntyisi.
Istumme kotona ehostettuina
Amorgóslaisissa läpikuultavissa kitoneissa
alasti karvat kolmioksi nypittyinä,
niin miehillä alkaa heti seistä ja haluavat naida,
mutta mepä ei päästetä viereen vaan torjutaan ne,
niin rauhan (spondas) tekevät välittömästi, se on ihan varma.

Johann Heinrich Wilhelm Tischbein (1751–1829) Menelaos ja Helen

Menelaos ja Helena

LAMPITO

Ainakin Menelaos nähdessään Helenan
rinnat pudotti heti miekkansa.

KLEONIKE

Mutta ystäväiseni, entä jos miehet
hylkäävät meidät?

LYSISTRATE

Sitten Ferekratoksen sanoin, nylkytä
nahat koiralta [käytä nahkadildoa].

KLEONIKE

Oi jäljitelmät ovat pelkkää pelleilyä

Pakolla?

KLEONIKE

Mutta mitä jos käyvät käsiksi ja raahaavat kammariin väkisin?

LYSISTRATE

Otat kiinni ovenpielistä.

KLEONIKE

Entä jos lyövät?

LYSISTRATE

Sitten antaudu vastahakoisesti pahalla, eivät nauti kun vain
pakolla panevat

Ja laita kaikilla tavoilla kärsimään niin luovuttavat nopeasti. Ei
kukaan mies iloitse jos nainen ei ole mukana.

KLEONIKE

No jos olette tuota mieltä, niin minäkin olen mukana.

Ateenan rahvas

LAMPITO:

Me kyllä saamme miehemme
suostuteltua tekemään
kaikessa oikeudenmukaisen
rauhan ilman ansoja.

Mutta miten saatte
suostuteltua Ateenan
levottoman rahvaan (rhuakhetos)
olemaan puhumatta
mielipuolisista.

LYSISTRATE

Älä sinä siitä huolehdi, kyllä me
omamme suostuttelemme

Akropoliksen varat

LAMPITO

Ette saa kun niillä on laivasto purjehtimassa ja pohjaton rahavarasto jumalattaren tykönä.

LYSISTRATE

Tähän on hyvin ennakolta varauduttu: valtaamme Akropoliin tänään.

Tehtävä on annettu vanhemmille naisille.

Sillä välin kun me kokoонnumme täällä, he menevät mukamas uhraamaan Akropoliille ja valtaavat sen.

Vannokaamme

LYSISTRATE

Niinpä vannokaamme (xunōmosamen) Oi Lampio,
niin että lupaus on rikkomaton (arrēktōs)

LAMPITO

Esitä meille vala (horkos), niin me sen
vahvistamme (omiometha).

LYSISTRATE

Kauniisti puhuit. Missä on skyyttilaiseni?

[Skyyttiläiselle orjalle] Mitäs toljottelet?

Pane kilpi tähän alassuin ja joku antakoon
minulle uhripalat.

Anne-Louis Girodet de Roucy-Trioson 1800: Seitsemän päällikön vala. Seitsemän Thebaa vastaan.

Uhrivala

KLEONIKE

Mutta minkä valan (horkon) panet meidät vannomaan?

LYSISTRATE

Minkäkö?

Kilven päällä tehdyn valan, kuten kuulemma Aiskhyloksella, lampaanteurastuksen (mēlosfagousas).

KALONIKE

Mutta Lysistrate, eihän kilpeä voi käyttää rauhan vannomiseen.

Valkoinen hevonen?

LYSISTRATE

Minkä kautta sitten vannoisimme?

KLEONIKE

Pitäisikö löytää valkoinen hevonen uhripaloiksi paloiteltavaksi

LYSISTRATE

Mistä nyt valkoinen hevonen?

[Mitä tarkoittaa? Mikä on vitsi? Kreikassa ei uhrattu hevosia. Intialainen Ashvamedha perinne. Onko viite skyyttiläiseen orjatyttöön? Amazoneihin? Miehen sukupuolielimeen?]

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Viiniuhri

KALONIKE

Minkä suhteen sitten vannotaan?

LYSISTRATA

Kautta Zeuksen, minäpä kerron, haluatteko kuulla?

Otetaan valtava musta juomakuppi (kulix) ja lampaanteurastuksen sijaan uhrataan ruukullinen Thasoksen viiniä ja vannotaan ettei lisätä kuppiin tippaakaan vettä.

LAMPITO

Jestas, olen ihan sanaton tuosta valasta.

LYSISTRATE

Tuokaa kuppi ja viiniruukku

Valtava kuppi

MYRRHINE.

Oi rakkaat naiset, mitä keramiikkaa!

KLEONIKE

Tuota kuppia on jo nautinnollista
pitää käsissään.

LYSISTRATA

Laittakaa se tähän ja auttakaa minua
pitelemään tuota karjua.

Valtiatar Suostuttelu (Peithoi) ja sinä
ystävyyden malja, ota vastaan uhri ja
ole suosiollinen naisille.

Hyvää verta

KLEONIKE

Hyvän väristä verta
ja kuinka kauniisti se vuotaa.

LAMPITO

Kautta Kastorin, miten hyvältä
tuoksuu.

MYRRHINE

Sallikaa naiset, että minä vannon
ensiksi.

KALONIKE

Kautta Afroditen ei, jos ei arpa määrää

Tullio Thomas Riccio: Lysistrata. The University of
Alaska Fairbanks Theatre Department 2002

Ei rakastaja taikka mies

LYSISTRATE

Kaikkien on koskettava kuppiin, oi Lampito.

Yksi teistä sanokoon perässäni muiden puolesta ja
siten vannominen vahvistetaan.

"Ei kukaan, ei rakastajani tai mieheni ...

KLEONIKE

"Ei kukaan, ei rakastaja tai mieheni... "

Kovana

LYSISTRATE

"Pääse lähelleni peitsi tanassa/
kovana (estukös)."

[Kleonike epäröi] Toista!

KLEONIKE

"Pääse lähelleni peitsi tanassa."
Aijaijii

Lysistrate, polveni pettävät.

Valan toisto

LYSISTRATE

"Elän kodissani koskemattomana/
ilman härkää (ataurötē) "

KLEONIKE

Elän kodissani koskemattomana

LYSISTRATE

"Ylläni sahramimekko ja kasvot
kaunistettuna ... "

KLEONIKE

"Ylläni sahramimekko ja kasvot
kaunistettuna ... "

Houkutus

LYSISTRATE

Saaden mieheni äärimmäisiin
liekkeihin (epituphē)

KLEONIKE

Saaden mieheni äärimmäisiin
liekkeihin

LYSISTRATE

Enkä kuitenkaan koskaan miehelle
vapaaehtoisesti suostu

KLEONIKE

Enkä kuitenkaan koskaan miehelle
vapaaehtoisesti suostu

Raiskaus

LYSISTRATE

"Ja jos hän tahtomattani väkivalloin
raiskaa/tekee väkivaltaa (biazētai bia)

L YSISTRATE

"Olen huono pano enkä värähdäkään

Ei korkkareita kattoon

LYSISTRATA

En koskaan nosta [persialaisia]
tohveleitani kattoa kohti ...”

KLEONIKE

En koskaan nosta [persialaisia]
tohveleitani kattoa kohti ...”

Etruskien juustoraastin leijonakädensijalla 700-550 eaa.

Enkä leijonaksi juustoraastimeen?

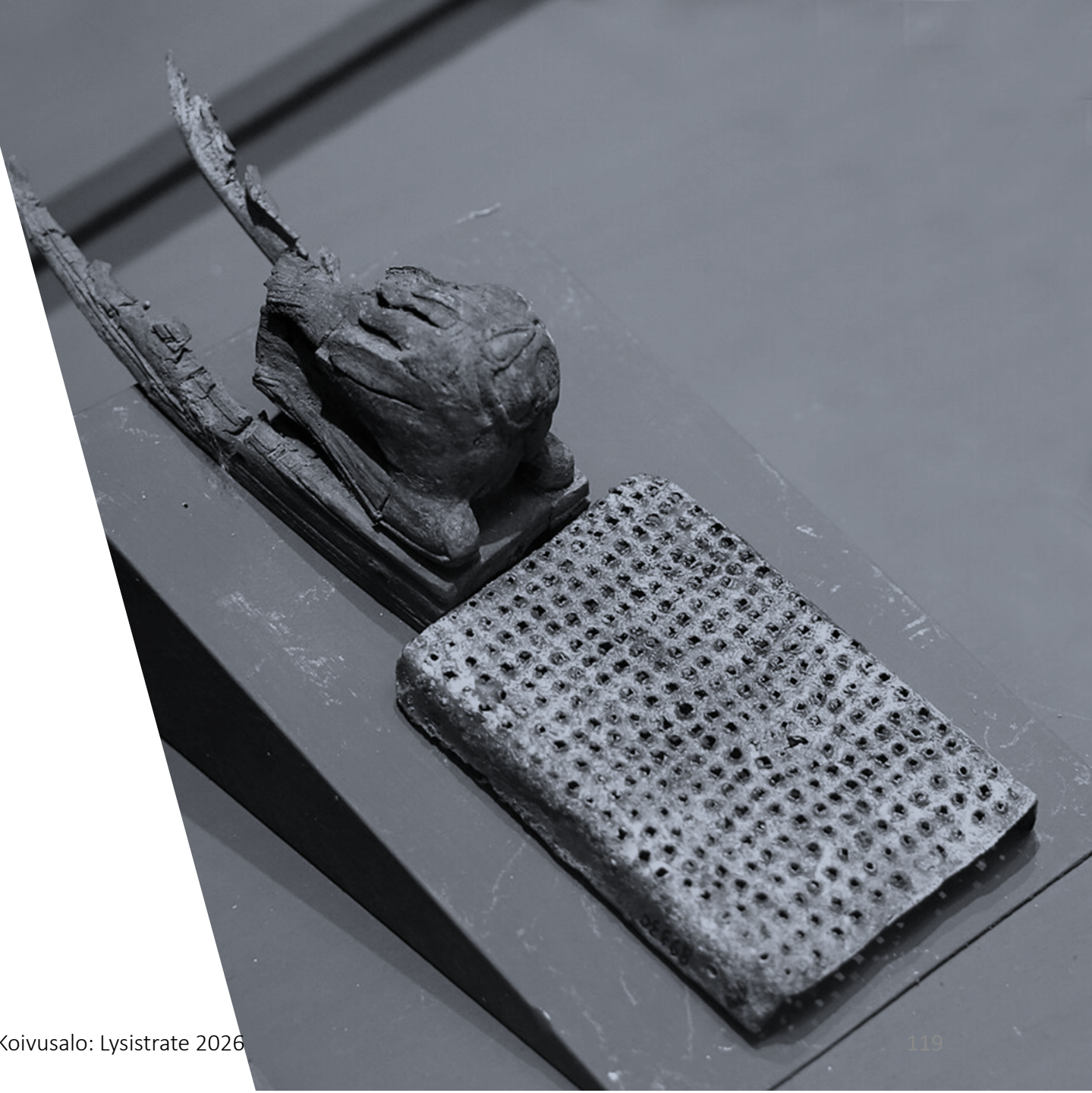
LYSISTRATE

Enkä käy nelinkontin hänen eteensä [Saarikoski]

Enkä käy leijonanaaraksi juustoraastimeen
[kirjaimellisesti]

KLEONIKE

Enkä käy leijonanaaraksi juustoraastimeen

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Vahvistus

LYSISTRATE

"Jos vahvistan tämän, saan juoda tästä"

KLEONIKE

Jos vahvistan tämän, saan juoda tästä"

LYSISTRATE

"Mutta jos sen rikon/transgressoin (parabaiēn),
täyttyköön kuppini piri pintaan vedellä.

LYSISTRATE

Vannotteko nyt kaikki tämän valan?

KAIKKI

Zeuksen nimeen.

Juomauhri

LYSISTRATE

Siispä minä pyhitän (kathagizō) tämän

KLEONIKE

Kaikille osansa, oi ystäväiseni
Kaikki olkoon yhtäläistä ystäville

[juomauhri tavallisesti kaadettiin maahan ei kurkkuun]

Voitonhuuto

LAMPITO:

Tuo voitonhuuto?

LYSISTRATE

Mitäs juuri sanoin: naiset ovat vallanneet jumalattaren Akropoliin.

Nyt Lampito, sinä palaat järjestämään asiat teillä ja jätät nämä muut panttivangeiksi tänne.

Me menemme Akropoliksen sisälle auttamaan vanhempia naisia salpaamaan portit.

KLEONIKE

Luuletko että miehet heti ryntäävät omiensa avuksi?

Lysistrata New York City Opera.

Ei huolta

LYSISTRATE

Ei voisi vähempää huolettaa.

Eivät uhkauksilla eivätkä tulella edes saa portteja auki, vain meidän ehdoillamme.

KLEONIKE

Afroditen kautta, eivät koskaan.

Muutenhan meitä turhaan sanottaisiin vastustamattomiksi ja kirotuiksi naisiksi

Akropolis

Näyttämö: Akropolis

Naiset astuvat Akropolikselle, joka muodostaa nyt näyttämön.

Parodos 254-386.

Lois Anderson: Lysistrata 2018. Kuva Tim Matheson.

Puolikuoro

Vanhojen miesten puolikuoro (12 hlö) saapuu orchstralle sivusta kantaen tukkeja tai kantoja, hiilikattiloita ja soihtuja

KUORONJOHTAJA

Eteenpäin, Drakes, johda askel kerrallaan, vaikka tuo tuoreen oliivipuun rungon täytyykin painaa harteitasi raskaasti.

Säe

MIESTEN KUORO

Oivoi, niin monia
odottamattomia asioita
tapahtuu pitkän elämän aikana,
olisitko odottanut

Strymodoros, milloinkaan
kuulevasi, että naiset, jotka
loisivat kotonamme ilmeisenä
pahana, saisivat pyhän
jumalkuva käsiinsä ja ottaisivat
haltuunsa Akropoliksen lukiten
ja salvaten sen sisäänkulun.

Naiset roviolle

KUORONJOHTAJA

Nopeasti, Filurgos [työn rakastaja], kiiruhda kohti linnoitusta, kasataan nämä kannot niiden ympärille, jotka ovat suunnitelleet ja olleet mukana tuollaisessa toimessa.

Kasataan oikein rovio ja poltetaan kaikki omin käsin kuten asiasta äänestimme, ensimmäiseksi Lykonin vaimo.

[Lykon merkittävä kansalainen, jolla juhlittu urheilijapoika Autolykus. Vaimolla ainakin väitetysti paljon rakastajia ja muutenkin juonikas. Ajatus, että on oltava naisten toiminnan takana]

Stalingrad 1943. Saksalainen sotavanki.

Kleomeneen antaaminen

KUOROn vasta(ava)säe

Kautta Demeterin ne eivät minua pilkkaa niin kauan kuin olen elossa,
Eipäs Akropoliin ensimmäinen valloittaja, Kleomeneskaan ollut
koskematon, vaan spartalaisittain puhkuen lähti aseensa minulle
luovutettuaan,
hyvin pienessä tribonissaan, nälkäisenä, saastaisena, parta ajamatta,
kuusi vuotta ilman kylvyssä käyntiä.

[Kleomenes Spartan kuningas, joka auttoi karkottamaan tyrannian Ateenasta ja saattoi Isagoraan ja Kleistheneksen valtaan. Isagoras kutsui Kleistheneksen uudelleen apuun puolustaessaan harvainvaltaa Kleistheneksen kansainvaltaisempaa puolta vastaan. Kleomenes joutui epäsuosioon ja piiritettiin pienen joukkonsa kanssa Akropolikselle, jossa oli kaksi päivää kunnes antautui. Legendan mukaan juuri Athenan ylipapitar ei päästänyt Kleomenestä doorilaisena sisään temppeliin uhraamaan. Piiritys 508 eaa. Miesten pitäisi olla vähintään 115 vuotiaita jos olivat osallistuneet.]

Naiset eivät vie kunniaa

KUORONJOHTAJA

Niin hurjasti piiritin tuo miestä,
seitsemäntoista kilpiriviä meitä nukkui porttien
edessä.

Miten en siis myös noiden, joita Euripides ja
jumalatkin vihaavat, uskaliasta hanketta kukistaisi.
Muutenhan voi kaikki muistomerkkini neljässä
kaupungissa kadota.

[Neljä kaupunkia Oenoe, Marathon, Probalinthos, Trikorythos,
muistomerkit Persian sodasta.]

Säe: Musertava matka

MIESTEN KUORO

No nyt on matkasta linnoitukseen jäljellä enää tämä mäki, on kiiruhdettava

Mutta miten saamme raahatuksi kuorman ilman aasia?

Nämä tukit musertavat hartiani.

Mutta meidän on käveltävä ja pidettävä tulta yllä,
ettei se sammu ennen perille tuloa.

Puhh puhh.

Oijoi joi tätä savua.

Vastasäe: tulen purema

MIESTEN KUORO

Kuinka hirmuista valtias Herakles, sehän leiskahti kattilasta kuin raivoisa narttu puremaan silmiäni.

On varmasti Lemnoksen tulta:
ei muuten niin tulisesti purisi silmistäni nesteitä.

Kiiruhtakaa linnoitukselle jumalattaren avuksi.
Nyt jos koskaan on meidän autettava häntä, oi Lakhes!

Lemnoksen kauhea tarina

Tuliperäinen Lemnos

Myyteissä Hefaistoksen, seppäjumalan saari

Lemnoksen kauhea tarina – naiset tappavat miehensä

”Rikoksista/pahuuksista (kakōn) vanhin on Lemnoksen tarina (logo), jonka kauheutta on valitettu siitä lähtien. Hirveyksiä kuvataan Lemnoslaisena onnettomuutena.”

Aiskhylos: Haudalla uhraajat

Tarinassa naiset eivät kunnioittaneet Afroditea, joka langetti näihin pahan hajun. Miehet alkoivat karttaa pahanhajuisia naisia ja toivat Traakiasta naisia jalkavaimoikseen. Kostoksi naiset surmasivat kaikki saaren miehet. Ainoastaan kuninkaan tytär Hypsipyle ei surmannut isäänsä vaan pelasti tämän ja nousi sitten saaren naistenvallan johtajaksi. Lopulta Hypsipyle kuitenkin otti argonautit vastaan ja nämä menivät naimisiin saaren naisten kanssa, jotka synnyttivät uuden kansan.

Lysistraten viittaukset Lemnoksen tarinaan.

Purforia – tuliriitti

Lemnoslainen riitti liittyen myyttiin

Joka vuosi saaren kaikki tulet sammutettiin yhdeksäksi päiväksi

Jonka jälkeen uusi tuli saapui Deloksesta laivalla, levitettiin saarelle ja alkoi uuden elämän

Uuden tulen juhla - Kumpi ensin myytti vai riitti?

Sukupuolten sota – lyhyt naisten valta – sovitus – uusi tuli

Hefaesteia - tulifestivaali Hefaistoksen kunniaksi – Lemnoksella ja myös Ateenassa

Savua

MIESTEN KUORO

Phuu phuu.

Oivoi voi tätä savua.

Perillä

KUORONJOHTAJA

Jumalten tahdosta tuli heräsi ja elää.
Lasketaan siis ensiksi tukit alas tähän,
sitten otetaan viinipuun soihdut,
pistetään ne kattilaan syttymään ja
sitten pusketaan ovea pässin lailla.

Ja jos naiset eivät kuuntele ja avaa
salpoja, sytytetään portit tuleen ja
savustetaan ulos.

Laskekaa kuormanne.

Hyh hyh hyh tätä savua, piru vie.

Athene Niken temppeli rakennettu 435-420 eaa.

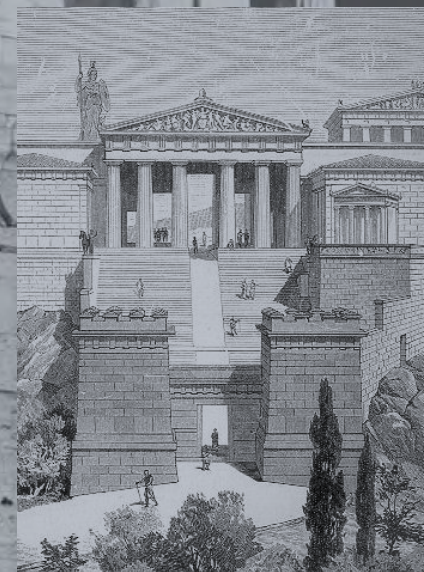
Oi Voiton Jumalatar!

Kukas Samoksen kenraaleista auttaisi
näiden tukkien kanssa?

[Laivaston komentajat Samoksella]

No niin, nyt eivät enää paina ristiselkääni. Nyt on
sinun tehtäväsi, kattila, herättää hiilit, jotta saan
ensimmäisenä soihtuni syttymään.

Oi valtiatar Nike, yhdisty meihin ja anna kukistaa tuo
linnakkeen naisten julkea teko ja asettaa
muistomerkki sen kunniaksi.

Die Sendung der
Lysistrata 1961

Savua ja nokea

Naisten puolikuoro (12)
saapuu kantaen ruukkuja

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Oi Naiset, luulenpa
näkeväni nokea ja savua
aivan kuin jossakin olisi
tulipalo, on
kiiruhdettava
nopeammin.

Lennä, lennä!

NAISTEN KUORO

Lennä, lennä, Nikodike [oikeuden-voitto]
muuten palaa Kalyke
ja Krityllä tukehtuu
inhottavaan tuuleen ja
vanhojen ukkojen ilkeyksiin.

Pelkään vain, että tulimme apuun myöhässä
Oli vaikea saada vettä piri pintaan
aamubarhaiseen lähteeltä meluisan joukon
ja törmäilevien ruukkujen seasta, orjat
tönivät... tatuoidut
ahnehtivat, mutta sainpa vettä pelastaakseni
kaupungittareni (dēmotisin) lieskoilta.

Seniilisetämiehet

NAISTEN KUORO

Tänne ovat kuulemma seniilisetämiehet (tufogerontas andras) raahanneet kolmen talentin (n. 80kg) taakan tukkeja, jotka sopisivat kaupungin kylpylöiden lämmitykseen.

Mutisevat hirveitä uhkauksia,
että saastaiset naiset on tulella hiillostettava.

Suo, jumalatar, etten minä koskaan näkisi naisten palavan,
vaan pelastavan kaupungit ja koko Hellaan sodalta ja hulluudelta.

Oi Athena

Tämän takia, oi kultakruunuinen kaupungin suojelijatar, naiset ovat ottaneet haltuusi sijasi.

Kutsun sinut yhtymään taisteluamme, oi Tritogeneia [Triton syntynen] jos joku mies heidät sytyttää tuleen, salli heille vettä.

Agon
stikomylhia
350-86.

Kelvottomat!

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Odottakaas, mitä tämä on?
Kelvottomista

kelvottomimpia miehiä:
hurskaat (eusebeis) miehet eivät
koskaan tekisi tällaista

Naisparvi vastassa

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Tämäpä toimi on meille aivan
odottamaton näky.

Naisparvi on tullut porteille apuun.

Provosointi

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Ette kai te ihan piere pelosta
(bdulleth)?

Emme me kai niin lukuisilta
vaikuta?

Vaikka olette nähneet meistä
vain pienen osan, ette vielä
tuhansia.

Darkroom Productions'
"Lysistrata" 2004

Puheet poikki

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kuuletko, Faidrias, annammeko
näiden mäkättää moisia?

Eiköhän nyt lyödä kepillä puheet
poikki?

Valmiina

NAISTEN KUORONJOHTAJA NAINEN

Pannaan tytöt ruukut maahan,
niin jos joku noista yrittää nostaa
kätensä niin voidaan estää.

Pallit nartuille

MIESTEN KUORONJOHTAJA MIES

Kautta Zeun, jos läimäyttäisin kaksi tai kolme kertaa leukaan niin kuten Boupaluksella, ei olisi tuolla enää ääntä.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

No lyö, lyö tähän, seison tässä ja saat yrittää.

Ei kukaan muu narttu/koira koskaan tartu palleihisi.

[Homeerinen uhkaus, tapetaan ja heitetään pallit syötäväiksi koirille.]

Kreikan kansallisteatteri 1980

Kosketappas!

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Turpa kiinni tai hakkaan ryppynahkasi irti.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Kosketapas Stratyllidesta sormellasikaan.

MIESTEN KUORONJOHTAJA MIES

Entäs jos isken nyrkillä? Mitäs hirmuista sitten teet?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Revin sinulta hampailla keuhkot ja suolet.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Ei ole viisaampaa runoilijaa kuin Euripides: "ei ole olemassa naista hävyttömämpää olentoa."

Lysistrata (2020). O. Papaspiliopoulos, kuva E. Giounanli.

Vesi ja tuli

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Nostetaanpa vesiruukut, Rhodippe.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Mitä sinä, jumalaton tuolla vedelläsi aiot?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Mitä sinä haudasta karannut tuolla tulellasi aiot?

Itsesikö krematoidako?

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Olen tullut kasamaan rovion polttaakseni ystäväisesi

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Ja minä olen tullut sammuttamaan roviosi.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Sinäkö sammutat rovioni?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Se nähdään kohta.

Grillaus vai kylpy?

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Enpä tiedä, miksi en vain grillaisi heti sinua tällä soihdullani

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Sattuuko olemaan saippua mukana, annan sinulle kylvyn.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Sinäkö kylvettäisit, kuivettunut harppu?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Oikein hääkylvyn saisit.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kuulkaas mitä röyhkeyttä!

Auckland Theatre Company. Lysistrate 2015

Vapaa (eleuthera)

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Olenhan vapaa (eleuthera) nainen

[En ole mikään piika - en orja – vapaa puhe – hääkylvetys, ei orjan kylvetys]

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Lopetan tuon huutosi

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Sinä et ole tässä kansantuomarina/heliastina

[vanhan miehen ainoa valta - ei päde täällä]

Gamut theatre group 2009.

Vettä niskaan

MIESTEN KUORONJOHTAJA MIES

Sytytä sen hiukset tuleen.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Nyt, tehkää Akheloosit!

[Kreikan halkaiseva joki, samaistettiin joenjumala Akhelookseen]

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Oijoijoi kärsimystäni

NAISTEN KUORONJOHTAJA NAINEN

Oliko kuumaa?

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kuumaako? Lopeta tuo mitä teet!

MIESTEN KUORONJOHTAJA NAINEN

Kastelen sinua kasvattaakseni

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Mutta minähän hytisen ja tärisen

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Onhan sinulla se tulesi, lämmittele
itseäsi!

Episodi:
Komissaari - Proboulos
387-475.

Po-Shen Lu: Lysistrata Tainaner
Ensemble Taiwan 2006.

Komissaari saapuu

Komissaari saapuu mukanaan ”poliisina” toimivia
skyyttäläisiä jousimiehiä

KOMISSAARI

Onko naisten kevytmielisyys (truphē)
nyt ihan liekkiin roihahtanut, tuo
ainainen rummutus ja Sabatsioksen
huutaminen ja Adonishillunta talojen
katoilla, sama meno josta kerran
kuulin kansankokouksessamme?

John Singer Sargent,
Capri Girl on a Rooftop, 1878

Adonishillunta - Adonia

Naisten juhla, ei julkinen kaupungin tunnustettu juhla
vaan yksityisten naisseurueiden

Naiset kiipeävät tikapuilla talon katoille tanssimaan ja
huutamaan, suremaan Adonista

Heinäkuussa kesän kuumimpaan aikaan, ns. koiran
päivänä, jolloin auringon hehku kovin.

Timothée Chalamet ja fanit

Adonis

Alkuaan itämainen jumaluus

Kanaan kielen (adōn) tarkoittaa herraa ja Adonai edelleen hebrealaisessa raamatussa yksi jumalan titteleistä

Kreikassa ei vanha partasuu tai voimamies Herakles vaan erityisen kaunis feminiininen nuorukainen

Sai jumalattaret käymään kilpaa itsestään ja jumalatkin rakastumaan

Naisten viettelijä, joka kuolee nuorena metsästysretkellä villisian puremaan, joissakin myyteissä kyseessä on villisiaksi muuttunut sodan jumala, Ares, joka on mustasukkainen Adonikselle Afroditesta.

John Reinhard Weguelin: The Gardens of Adonis (1888)

Afrodite ja Adonis

Syntynyt Mirhapuuksi muutetusta Myrrhasta, joka rakastanut isäänsä.

Afrodite ja Persefone kilpailleet Adoniksesta

Zeus jakanut vuoden kolmeen osaan, jolloin Adoniksen oltava $\frac{1}{3}$ Afroditen ja $\frac{1}{3}$ Persefonen kanssa saaden $\frac{1}{3}$ itselleen, jonka kuitenkin päättää jakaa Afroditen kanssa

Kuolee Afroditen syliin

Sapfoksi nimetty muotokuva nuoresta naisesta. Pompeiji (55 -79)
Adoniksen kuolema (1684–1686) Luca Giordano

Sapfon Adonis fragmentti

[Nuoret naiset:]

Lempeä (ἄβρος) Adonis on kuollut , Kythereia [Afrodite] – mitä pitäisi tehdä?

κατθνάσκει, Κυθήρη', ἄβρος Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;

[Afrodite]

Lyökää rintaanne, tytöt ja repikää kitionne

καττύπτεσθε, κόραι, καὶ κατερείκεσθε κίθωνα.

Fragmentti 140:

Hefaistionin käsikirja runomitoista ensimmäiseltä vuosisadalta.

Adoniksen puutarhat

Adonia Adoniksen hautajaisina ja juhlintana

Keskeisellä sijalla Adoniksen puutarhat

Naiset kylvävät ruukkuihin ja kulhoihin vehnän,
ohran, salaatin ja fenkolin siemeniä.

Ruukut viedään talon katolle kuumimpana aikana
auringon hehkuun, alkavat versoa nopeasti, mutta
siten alkavat myös lakastua nopeasti paahteessa.

John Reinhard Weguelin:
The Gardens of Adonis
(1888)

Hautaus

Lopulta nopeasti
versoneet, mutta
kuivumaan alkavat
”puutarhat”
viedään saattuessa
mereen

Adonia juhla. Attikalainen vesiruukku n. 360-350 eaa.

Hurman hetken juhlinta

Adonista yritetty selittää 1800-luvun lopussa luonnon kiertokulkuun ja maanviljelyyn kuuluvaksi kuoleman ja hedelmällisyyden uudesti syntymän jumalaksi.

Tulkinta kuitenkin täysin vastoin itse rituaalia, jossa mitään uutua jumalaa tai hedelmällisyyttä ei synny.

Päinvastoin Adonis ei tuota hedelmää tai satoa vaan ainoastaan hetken lakastuvan hurman.

Adonis on viriili viettelijätär, mutta lopulta steriili, kaikessa hehkeässä viriiliydessään lopulta kykenemätön, impotentti, tuottamaan varsinaista satoa

Marcel Detienne (1935 -2019): Adoniksen puutarhat. Aromaattisten yrttien mytologia 1972.

Suhteessa Thesmoforiaan

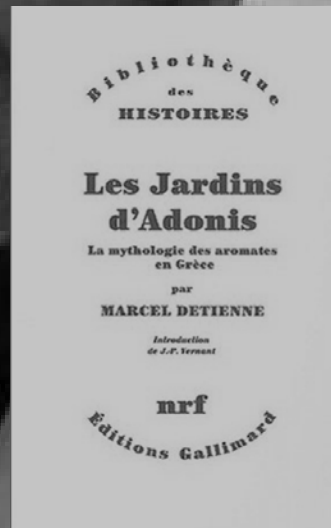
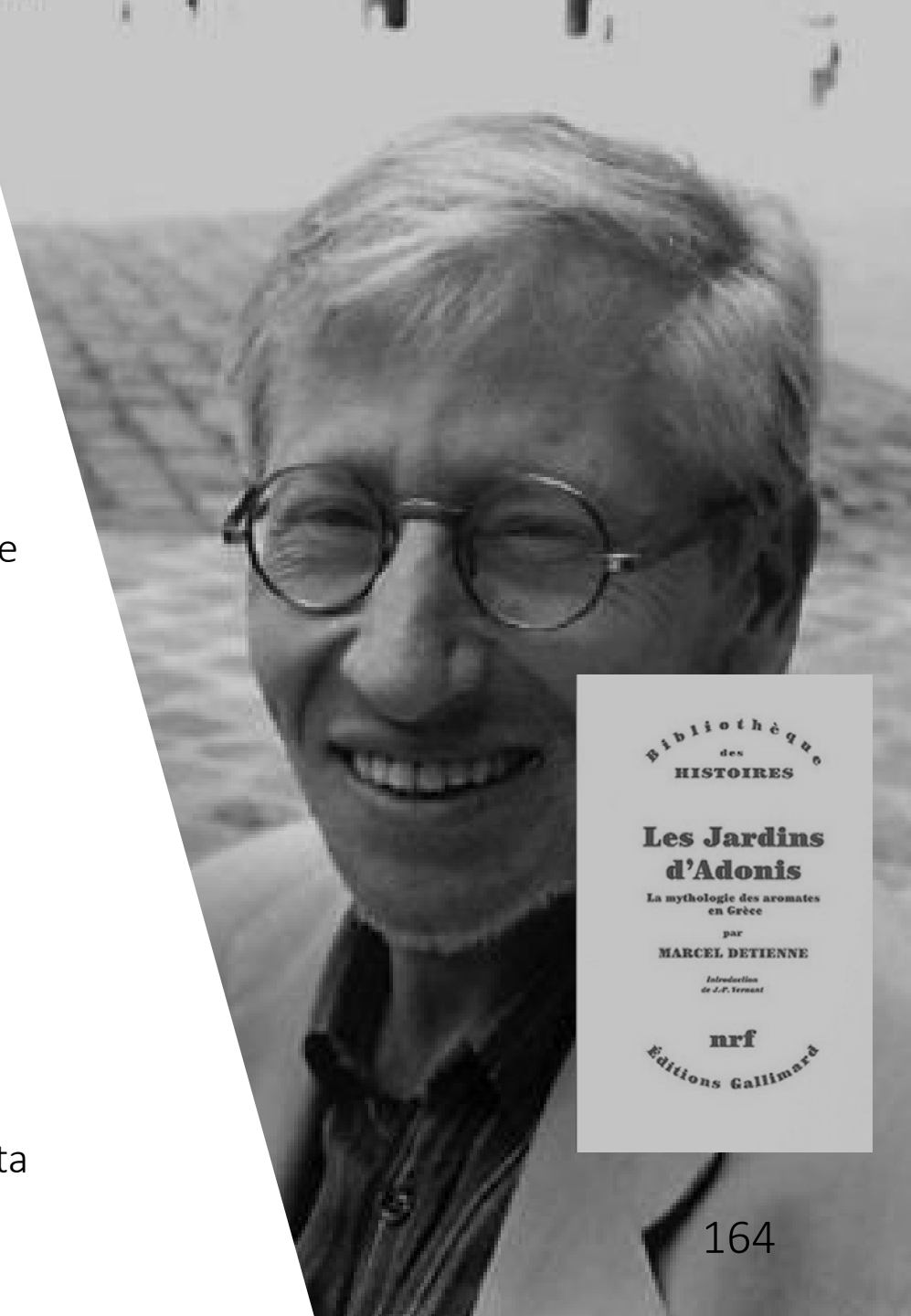
”Kreikkalaisen mytologian kokonaisuus, johon Myrrhan pojan tarina sopii, pyörii Adoniksen ja Demeterin alueiden välisen perustavanlaatuisen vastakkainasettelun ympärillä: Mausteet ovat yhtä täysin vastakkaisia viljoille kuin viettely on avioliitolle.

Mausteet ja viettely ovat itse asiassa myytin ilmeiset termit [...]

Adonian merkityksen selvittäminen tarkoittaa tämän rituaalin aseman määrittämistä suhteessa Demeterille omistettuun Thesmoforia-juhlaan. Se tarkoittaa myös naisten erilaisten sosiologisten asemien ja erilaisten sukupuolisuhteiden välisten suhteiden selvittämistä, jotka vaihtelevat perversioista lailliseen avioliittoon ja sisältävät viettelyn ja jalkavaimon/rakastajan.

Varhaisviriilin nuorukaisen ja nuorena kuolleen viettelijän myytin kautta voimme löytää ikään kuin peilikuvan sivistyneen elämän, avioliiton ja uhri-instituution keskinäiseen riippuvuuteen perustuvasta poliittis-uskonnollisesta järjestyksestä.

Koivusalo: Lysistrate 2026

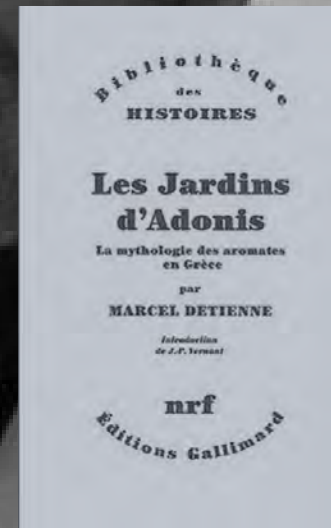

Marcel Detienne (1935 -2019): Adoniksen puutarhat. Aromaattisten yrttien mytologia 1972.

Adoniksen puutarhat 1972

Detiennen strukturalinen luenta yrttien mytologiasta. Keskeisenä Adoniksen puutarhat vastakuvana Demeteria juhlivalle julkiselle Thesmoforialle.

	Siriuksen kylvö	Demeterin kylvö
Viljelyn tapa	Huvitus, ajanviete (nautinto – hedone)	Vakava viljely (työ -ponos)
Ajoitus	8 päivää	8 kuukautta
Välittäjä	Kupit, kulhot	Äiti maa
Toimijat	Naiset	Miehet
Tuotokset	Ei hedelmiä	Hedelmiä
Kielikuvalliset tuotokset	Katoava suloisuus juurettomuus	Vakava juurrutettu

Franc Kavčič: Sokrat z učencem in Diotimo 1810.

Platon ja Adoniksen puutarhat

SOKRATES

Täsmälleen. Ja nyt sano: jos järkevällä (noun) maanviljelijällä on siementä (spermatōn) josta hän huolehtii ja josta hän haluaa synnyttää sadon/hedelmän (egkarpa), kylvääkö hän sen Adoniksen puutarhoihin (Adōnidos kēpous) keskellä kesää, riemuitakseen sen versomisesta kahdeksan päivän kuluttua?

Eikö hän tätä tekisi pikemminkin huvikseen (paidias) ja juhlan (heortēs) kunniaksi, jos ollenkaan?

Mutta sen siemenen, johon hän todella luottaa, panisi hän maanviljelijän taitonsa perusteella hyvään maahan ja olisi tyytyväinen, jos se kahdeksan kuukauden kuluttua tuottaisi hedelmän.

Platon Faidros

Helteisen himon vaarat

Adoniksen puutarhoista kielikuva kaikelle tuottamattomalle ja kevytmieliselle huville vakavan vastakohtana vakavalle tuotannolle.

Keskikesän kuumuus vaarallisinta aikaa lapsia tuotavalle avioliitolle

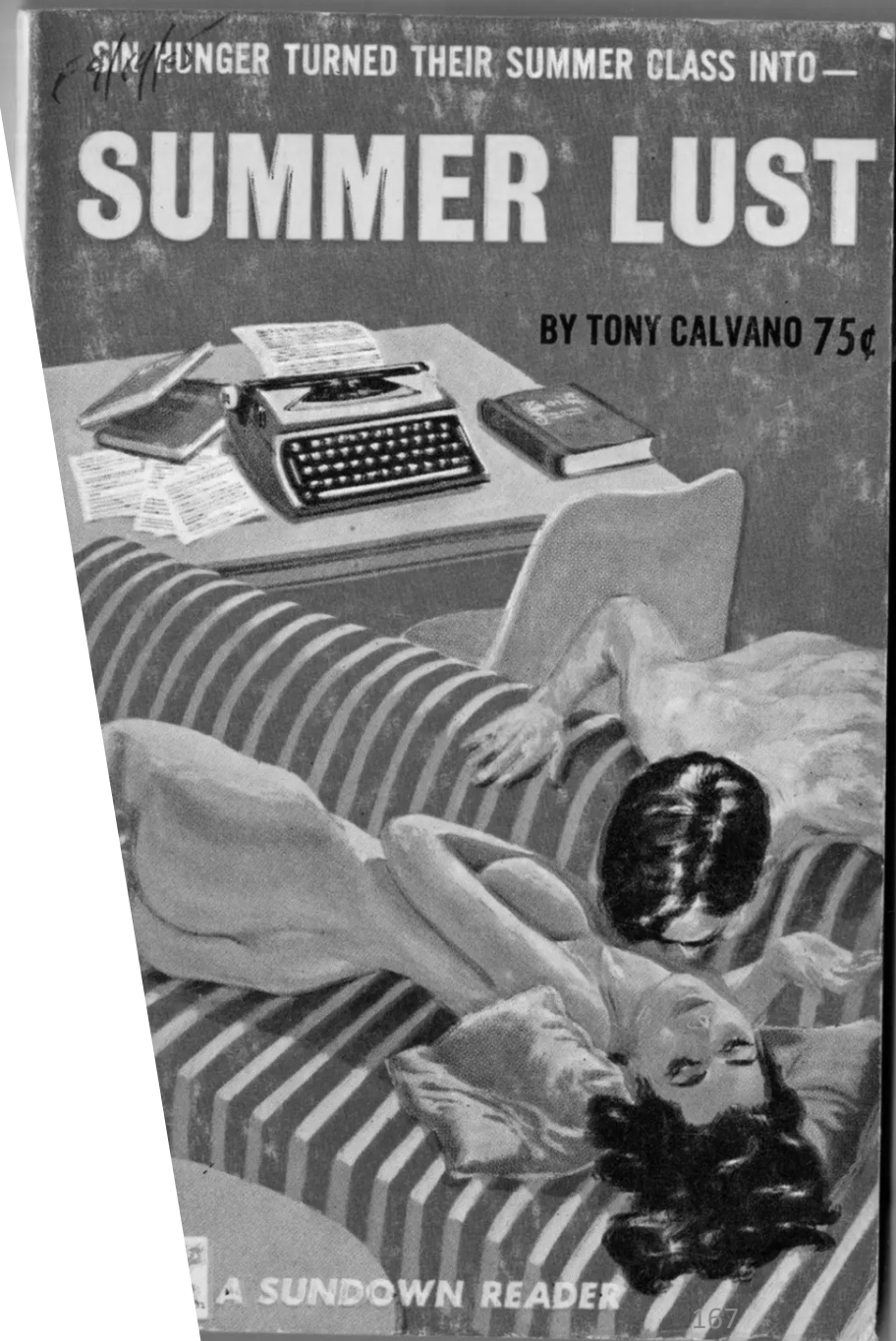
Adonis ei tuota laillisia kunnon lapsia vaan korkeintaan kulhoihin hylättäviä äpäriä jos sitäkään

Keskikesän kuumuus himon ja varisinkin naisten himon vahvinta aikaa

Liittyy myös yrttien ja mausteiden keräys, jotka aromaattisia ruoan maustajia

Erotiikka ikään kuin lapsia tuottavan avioliiton maustaja, mutta päästessään irti uhkaa olla pelkkää maustetta

Myös kielikuva pelkän himon tai halun vallassa tehdystä irrationaalisesta toiminnasta.

Hitler puhe 1933.

Sisilian sotaretki

KOMISSAARI

Kun Demonstratos, olkoon kirottu, puolsi puheessa Sisiliaan lähtöä niin vaimo tanssi ja kiljui "Oo oo Adonis!"

Kun Demonstratos esitti että pitäisi värvätä zakynthoslaiset hopliitit,

niin vaimo hiprakassa katolta huuteli: "Surekaa Adonista" .

Ja mies vain pauhasi, tuo jumalten hylkäämä saastainen sappiavio (Kholozugēs)

Sellaisiin hillittömyyteen ne pystyvät.

[Sisilian sotaretki kuin Adoniksen puutarhat – valloitushurman synnyttämä hedelmätön toimi]

Lisää röyhkeyksiä

MIESTEN KUORONJOHTA

Odotapa vain kun kuulet mitä röyhkeyksiä (hubrin) ovat tehneet kaikkien röyhkeyksiensä lisäksi tehneet?

Kaataneet vesiruukkunsa päällemme, niin että tässä saa kiertää vaatteitaan kuin olisi kuset alleen päästänyt.

Komissaarin saarna

KOMISSAARI

Kautta Poseidonin, suolaveden, se on oikein (dikaia).

Me olemme siitä osallisia (xumponēreuōmetha) sillä olemme opettaneet naiset kevytmieliseksi (truphan) ja sitten kaikenlaisia tällaisia päätöksiä sikiää heistä.

Liian suuri aukko

KOMISSAARI

Sanomme käsityöläiselle: "Kultaseppä, tekemästänne kaulaketjusta, putosi eilen tappi/penis (balanos) reiästä/aukosta (trēmatos) vaimoni tanssiessa illalla.

Minun on nyt lähdettävä Salamikseen; jos vain ehditte niin käykää illalla hänen luonaan ja kaikella taidollanne (tekhne) sovittakaa hänet tapillenne/ peniksellenne (balanos) sopivaksi.

Liian pieni aukko

KOMISSAARI

Toinen menee suutarille – joka on nuori, mutta jonka kalu (peos) ei olekaan mikään leikkikalu - ja sanoo:

"Kuulkaa suutari, vaimoni jalassa solki puristaa herkkää pikkubarvasta/pikkusormusta (anusta) (daktulidion).

Ettekö voisi tulla puolelta päivin ja venyttää/löysätä sitä hänelle, jotta tulisi suuremmaksi?

Giorgos Zervoulakos Lysistrata 1972

Rahaa airoihin

Tämmöisistä toimista on nyt tultu tähän:

Tässä olen minä komissaari (proboulos), vastuullani hankkia airoja ja nyt tarvitsen hopeaa/rahaa. Mutta naiset ovat sulkeneet minulta portit.

Mutta nyt pannaan töpinäksi.

[Orjille]

Haepa sinä kankia (mokhlous) nyt lopetetaan naisten röyhkeys (hubreōs)

Mitäs onneton siinä töllötät?

Ja sinä, mikset tee mitään vaan vilkuilet kuin kapakkaan lähdössä?

Tullio Solenghi: Lysistrata. National
Institute of Ancient Drama of the
Syracuse Greek Theatre Festival 2019.

Portit auki

Komissaari

Pankaa kanget porttien alle
ja vivutkaa; minä nostan
täältä puolelta

LISISTRATA Amanda Sandrelli.
Teatro Savoia Campobasso 2024.

Lysistrate tulee ulos

LYSISTRATE

Älkää kangetko portteja.

Tulen ulos vapaaehtoisesti

Miksi kanget?

Tässä tarvitaan enemmän älyä
ja järkeä kuin kankia.

Kansalle kuuluva

KOMISSAARI

Todellako, saastainen lumppu (miara)?

Missä jousimieheni on? Ottakaa kiinni ja sitokaa kädet!

LYSISTRATE

Artemiksen kautta, jos tuo koskettaa minua
sormenpäälläänkään, niin tulee itkemään, olipa sitten
kansalle kuuluva (dēmósios).

[kansalle kuuluva = skyyttilaiset jousimiehet, kansan poliisi-orjia, valtuudet
ottaa kiinni häiriköitä]

Tullio Solenghi: Lysistrata.
National Institute of Ancient
Drama of the Syracuse Greek
Theatre Festival 2019. Kuva
Maria Pia Ballarino.

Kimppuun!

KOMISSAARI

Pelkäätkö tuota?

Vyötärosta kiinni vaan ja sinä
kanssa auta sitomaan hänet.

Jousimiesten paskominen

VANHA NAINEN

Pandrosoksen kautta, jos nostat yhtäkään kättä niin tallon
sinua niin, että paskannat allesi (epikhesēi).

[jousimies paskoo ja pakenee]

KOMISSAARI

Oho, paskoi tosiaan!

Missä on toinen jousimies?

Sido ensin tuo joka puhuu törkeyksiä.

[Pandrosos oli Ateenan myyttisen ensimmäisen kuninkaan tytär, jolla oli pyhäkkö
Akropoliksella]

Pronssinen kuppasastia 300 eaa. Egypti. Lontoon tiedemuseo.

Väkivalta uhkailut

TOINEN VANHA NAINEN

Kautta Valotuovan Hekaten, jos kosketkin häneen, tarvitset pian kuppasastiaa silmällesi.

[Musta Silmä – Hoidettiin Kupilla]

KOMISSAARI

Kukas tämä on? Missä olet jousimies? Ota kiinni!

Lopetan tähän niiden ulostulon.

KOLMAS VANHA NAINEN

Kautta Tauriissa palvotun Artemiksen, jos lähestytkin häntä, niin revin niin että tuskasta kiljut hiuksesi.

Uuteen taistoon!

KOMISSAARI

Oivoivoi minua pahaonnista.

Jousimiehet menetetty.

Mutta naiset eivät saa koskaan
meitä lyödä!

Kootkaa rivinne Skyytit ja
eteenpäin samaan paikkaan.

Naiset aseissa

LYSISTRATE

Kahden jumalattaren nimiin, ettekö tajua
että meillä on sisällä odottamassa neljä
joukko-osastoa taistelevia naisia täysissä
aseissa

KOMISSAARI

Skyyttiläiset, vääntäkää niiltä kädet
selän taakse.

Taistoon!

LYSISTRATE

Oi liittolaisnaiset, juoskaa ulos

Oi siementoripuurokasvismyyjät!

(spermagoraiolekitholakhanopōlides)

Oi valkosipulitavernanpitäjäleivänmyyjät!

(skorodopandokeutriartopōlides)

Jen Wineman:
Lysistrata 2015

Taisto

LYSISTRATE

Lyökää,
hakatkaa,
pieskää,
rääkätäkää
häikäilemättä!

[naiset torjuvat
jousimiesten
pelokkaan hyökkäyksen]

Marios Mettis: Lysistrata 2023

Voitto!

LYSISTRATE

Lopettakaa jo,
vetäytykää,
älkää viekö varusteita.

Koivusalo: Lysistrate 2026

Naisten sisu (kholēn) ?

KOMISSAARI

Huonostipa selvisivät jousimieheni.

LYSISTRATE

Mitä oikein odotit?

Luulitko että joudut kohtamaan joitakin orjia?

Ettei naisilla olisi sisua/sappea (kholēn)?

KOMISSAARI

Kyllä kautta Apollon, erittäin paljon on sisua, jos vaan on [viinin]
kaupustelijoita lähitienoilla.

Kreikan kansallisteatteri
Lysistrata (1957)

Älä puhu pedoille

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kuule tämän maan komissaari,
tuhlaat paljon puhetta, kun
ryhdyt sanailuun tuollaisten
petojen kanssa.

Etkö tiedä, että kylvettivät meidät
juuri kaikissa vaatteissamme,
pesivät ilman saippuaa/potaskaa.

[Kaliumkarbonaatti – potaska –
ruukkutuhka – suovan valmistus]

Älä uhkaa mehiläisiä

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Mutta hunajaiseni, ei pidä nostaa kättään läheistään vastaan, jos niin tekee saa välttämättä mustan silmän.

En muuta haluaisi kuin istua kotona hillittynä (sōfronōs) neitseentapaan, aiheuttamatta kenellekään harmia, liikuttamattakaan pientä ruumistani kunhan joku ei vain yritä tyhjentää mehiläis/ampiaispesää ja herätä raivoani.

[viedä hunajaa – tyhjentää ampiaispesää
hunajainen mehiläispesä muuttuu pistäväksi ampiaispesäksi]

Agon

476-613

Kreikan kansallisteatteri
Lysistrate (1957)

Mitä haluavat

MIESTEN KUORO

Kautta Zeun, mitä tehdä näiden
villieläinten (knōdalois) kanssa?

Tätä ei voi enää sietää vaan
syynättävä mitä oikein haluavat kun
ovat vallanneet Kranaoksen
mahatavan kallion,
luoksepääsemättömän Akropoliin,
pyhän alueen.

Kamilla Dantas
Elisabete Cação
2013

Kysy!

KUORONJOHTAJA

Kysy siis häneltä, äläkä
anna johdatella vaan esitä
kaikelle vastaväite, olisi
häpeällistä jos emme tätä
koettelisi vaan antaisimme
tällaisen asian olla.

Giorgos Zervoulakos: Lysistrate 1972

Miksi?

KOMISSAARI

Kautta Zeuksen haluan kyllä ensiksi tietää
miksi päätitte sulkea meiltä Akropoliin
näillä salvoilla?

LYSISTRATE

Saadaksemme rahanne / hopeanne, jotta
ette voisi enää sotia.

KOMISSAARI

Rahastako sotaa käydään?

Rahojen perässä

LYSISTRATE

Ja siitä johtuvat muutkin vaikeudet.

Peisandros ja muut johtovirkoihin haluavat lietsovat levottomuuksia saadakseen tilaisuuden ryövätä.

Tehköt mitä haluavat, mutta enää eivät pääse näihin rahoihin käsiksi.

KOMISSAARI

Millä sinä sen estät?

[Peisandros, pitkään keskeinen hahmo Ateenan politiikassa. Pilkattiin komediassa ahneeksi isoksi lihavaksi mieheksi. Aristofanes syyttänyt jo aikaisemmin korruptiosta. Sotilasjohtaja, taksiarkki, tutki Hermien turmelemista ja lupasi 1000 drakman palkkion ilmiannoista ja yritti kumota Ateenan kiellon kiduttaa kansalaisia. Kansanjohtaja, demagogi, joka muuttui sitten harvainvallon juonittelijaksi. Oli keskeisenä juonittelemassa 400 kumousta. Harvainvallon kaatuessa pakeni Spartan leiriin ja tuomittiin poissaolevana kuolemaan ja menettämään omaisuutensa.]

Nicolaes Maes: Slapende vrouw met boekhouding 1657

Naiset talousjohtajina

LYSISTRATE

Kysytkin vielä. Me hallinnoimme sitä itse

KOMISSAARI

Tekö hallinnoitte rahastoa?

LYSISTRATE

Mitä kummallista (deinon) siinä on?

Emmekö me jo talossa hallinnoi kaikkia
teidän varojanne (khrēmata)?

KOMISSAARI

Se ei ole sama asia.

LYSISTRATE

Miten niin ei ole sama asia?

Martin Gruber. Lysistrate 1992

KOMISSAARI

Näillä on käytävä sotaa.

LYSISTRATE

No ensisiksikin

ei sotaa tarvitsisi käydä.

KOMISSAARI

Miten me sitten
suojaudumme/puolustaudumme?

LYSISTRATE

Me suojaamme teitä.

KOMISSAARI

Tekö?

LYSISTRATE

No me, me.

KOMISSAARI

No johan on törkeää

LYSISTRATE

Halusit tai et, sinut pelastetaan.

KOMISSAARI

Hirveyksiä/kummia puhut

LYSISTRATE

Mitäs tuosta suutut

Meidän on joka tapauksessa tehtävä niin.

KOMISSAARI

Se on vääräys (adikon), Demeterin kautta.

LYSISTRATE

Sinut on pelastettava, hyvä herra.

KOMISSAARI

Entäs jos minua ei tarvitse

LYSISTRATE

Sitä suuremmalla syyllä.

Cate Blanchett
Elisabet – kultainen aikakausi 2007

Sota ja rauha

KOMISSAARI

Mistä te olette saaneet
päänänne ruveta huolehtimaan
sodasta ja rauhasta?

LYSISTRATE

Selitän sinulle.

KOMISSAARI

Ja nopeasti, tai saat vielä itkeä.

LYSISTRATE

Kuuntele sitten.

Ja yritä nyt olla heristelemättä nyrkkiäsi.

KOMISSAARI

En kykene. Kivuliasta on pidätellä vihaani.

VANHA NAINEN

No sitten saat itkeä vielä enemmän

KOMISSAARI

Raaku sinä ämmä vaan itseksesi.

(Lysistratelle) Sinä puhu.

LYSISTRATE

Niinpä teen

Tullio Solenghi: Lysistrata. National Institute of Ancient Drama of the Syracuse
Greek Theatre Festival 2019. Kuva Maria Pia Ballarino.

Vaikenimme

LYSISTRATE

Sodan, jota olemme kestäneet jo kauan, ensiaikoihin olimme hillittyjä (sōfrosunēs) siitä mitä teittekin – mehän emme saaneet marista, vaikka toimenne eivät meitä miellyttäneet.

Mutta me havainnoimme teitä hyvin ja usein kotona kuulumme teidän huonoista päätöksistänne suurissa asioissa.

Ja kärsien sisällämme me kysyimme naurahten: ”Mitä tänään kansa kirjasi kiveen neuvotteluissa rauhasta ?”

"Mitä se sinulle kuuluu?" mies sanoo, "ole hiljaa."

Ja minä vaikenin.

[419/18 talvella Nikiaan rauhan aikaan ateenalaiset äänestivät kirjauksesta rauhan kiveen ”Spartalaiset eivät ole pitäneet lupauksiaan” ja aloittivat Pyloksesta hyökkäykset Messenian alueella.]

Vanha nainen ja komissaari

VANHA NAINEN

Vaan minäpä en olisi vaiennut

KOMISSAARI

Jos et olisi vaiennut, olisit

saanut selkääsi.

Sodankäynti on miesten asia

LYSISTRATE

Minä siis pidin suuni kiinni.

Sitten saimme kuulla jostakin teidän vielä kurjemmasta päätöksestänne, kysyimme: "Miksi, mieheni, olette menetelleet niin mielettömästi (anoētōs)?"

Hän katsoo minua heti karsaasti ja virkkoo:

"Keskity sinä kankaan kutomiseen jos et halua suurempaa kipua päähäsi.

Sodankäynti on miesten asia/huoli."

polemos d' andressi melēsei

KOMISSAARI

Kautta Zeun, tuopa vasta oli oikein sanottu

[Hektorin sanat puolisolleen Andromakhelle. Ilias 6.492]

Sinä pahaonninen

LYSISTRATE

Miten niin oikea, sinä pahaonninen (kakodaimon)

Eikö teitä saa neuvoa kun te teette huonoja päätöksiä?

Kun me kuulimme kaduilla puhuttavan avoimesti:

"Tässä maassa ei ole yhtäkään miestä jäljellä" ja toinen sanoi siihen: "Ei kautta Zeun yhtään",

niin silloin tajusimme, että naisten on kokoonnuttava yhteen pelastaakseen yhdessä Hellaan.

Miksi olisi pitänyt odottaa?

Jos te nyt vuorostanne suvaitsette kuunnella hyödyllistä puhetta ja olette hiljaa niin kuin me olemme olleet, niin voimme pelastaa teidät itseltänne.

Giustiniani Hestia. Roomalainen kopio kreikkalaisesta pronssipatsaasta n. 470 eaa.

Huntunainen

KOMISSAARI

Te meidät? Sinähän kauheita (deinon) puhut, en kärsi tuollaista

LYSISTRATE

Ole vaiti.

KOMISSAARI

Sinunko edessä minun pitäisi olla vaiti, tuollaisen huntuun päänsä
käärineen?

Ennemmin kuolen.

Sodankäynti on naisten asia

LYSISTRATE

Jos huivi/huntuni sinua häiritsee, niin ota se, ota ja sido se
pähäsi ja vaikene

VANHA NAINEN

Ja tässä on sinulle kori.

LYSISTRATA

Nyt vyötä asusi, mussuta papuja ja ala villaa karttamaan:
sodankäynti on naisten asia/huoli.

Jérôme Savary: Lisistrata. Festival de
Teatro Clásico 2010.

Tanssi

KUORONJOHTAJA

Pannaan pois naiset, nämä ruukut
nyt, että voidaan yhdistyä
ystäviimme

NAISTENKUORO

En väsy milloinkaan tanssimaan,
polvet ei ne tutise.

Haluan kaikessa vastata näiden
naisten hyveeseen – luonnossa,
suloudessa, rohkeudessa,
viisaudessa ja järkevässä (fronismos)
kaupungin rakastamisen (filopolis)
hyveessä

Jérôme Savary: Lisistrata. Festival de
Teatro Clásico 2010.

Edetkää

KUORONJOHTAJA

Oi isoäidit, kaikkein
rohkein/miehuullisin ja
hedelmöitetyt merivuokot
pistävät, edetkää vihapäin:

on tuuli nyt myötäinen.

Norman Lindsay. Kuvitus Lysistrate 1933.

Lusimakhas

LYSISTRATE

Ja puhaltakoon makeamielinen (glukuthumos) Eros ja
Kyproksen Afrodite
nyt lemmenhimon (himeron) rintoihimme ja lanteisiimme
ja täyttäköön miehemme ihanalla kouristuksella jatkuvaan
erektioon.

Niin uskon, että Helleenit kutsuvat meitä vielä kerran
nimellä Lusimakhas, taistelujen lopettaja.

KOMISSAARI

Kun mitä olette tehneet?

Kureetit tanssivat vauva Zeuksen ympärillä

Ostoksilla aseistettuna

LYSISTRATE

Ensiksi lopetamme teidän aseistettuina torilla kuljeskelun ja hulluuden.

VANHA NAINEN

Kautta Pafoksen Afroditen

LYSISTRATE

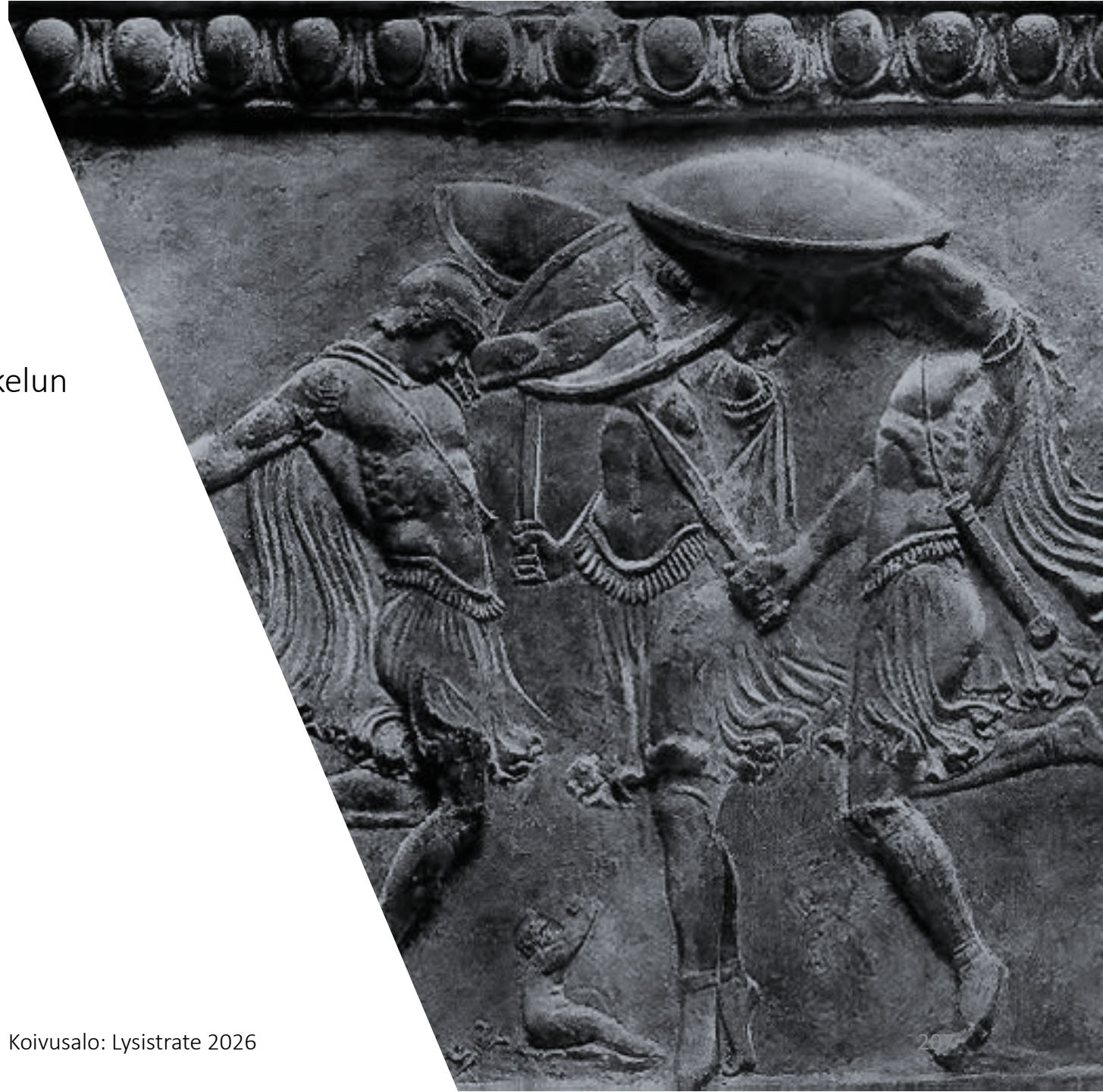
Nyt ne pyörii siellä pyttyjen ja vihannesten keskellä täysissä aseissa kuten Korybantit

KOMISSAARI

Kautta Zeun, pitäähän miehen miehekäs olla.

LYSISTRATE

Naurettavaa se on kun tullaan Gorgon kilpi kädessä ostamaan silakoita/korppikaloja (korakinous).

Keitot kypärässä

VANHA NAINEN

Minäkin tässä näin pitkähiuksisen miehen ratsuväen komentajan hevosellaan, osti vanhalta naiselta hernekeittoa ja kaatoi sen kypäräänsä/huopalakkiinsa (pilon).

Ja toinen traakialainen heilutti kilpeä ja keihästä kuin Tereus, säikäytti viikunoiden myyjän ja popsi suuhunsa kypsimmät.

Miten muka?

KOMISSAARI

Niin niin, mutta miten teillä sitten
olisi voimaa/kykyä lopettaa niin
monet hankalat ongelmat ympäri
maata ja ratkaista ne.

LYSISTRATE

Hyvin yksinkertaisesti.

KOMISSAARI

Miten? Näytä!

Vyyhteen selvittäminen

LYSISTRATE

Niin kuin me teemme sekaiselle villavyyhille.

Me otamme kehrän/värttinän (atraktois) tällä tavoin erottaaksemme säikeet ja kiertäen ne värttinän ympärille näin.

Näin me lopetamme sodankin, jos meidän vain sallitaan, käyttäen vanhempia naislähettiläitä (presbeiön) erotellaksemme sotivat osapuolet tällä tavoin.

Politiikka kudontana

KOMISSAARI

Villanne, vyyhteenne ja värttinänne,
niilläkö lopetatte hirmuiset (deina) asiat, täysin mieletöntä.

LYSISTRATE

Jos teillä taas olisi järkeä/mieltä, hoitaisitte politiikkaanne kuten me
villaamme.

KOMISSAARI

Siis miten? Näytä!

[Platon ottaa kielikuvan valtiomies dialogiinsa, jossa politiikan taito esitetään juuri
kudonnan taitona, jossa erilaiset luonteet kudotaan yhteen kankaaksi]

Pestävä paska pois

LYSISTRATE

Ensiksi on välttämätöntä kuten me teemme, pestä villasta ammeessa pois kaikki [lampaan]paska ja samoin kaupungin kohdalla, sitten se on levitettävä sängyn päälle ja hakattava pois kaikki kurjat ja poistettava ohdakkeet eli ne jotka kokoontuvat tiiviiksi ryhmittymiksi napatakseen virkoja itselleen, karstattava näiden päät.

Kaikki samaan koriin

LYSISTRATE

Sitten on karstattava/harjattava kaikki yhteiseen hyväntahtoiseen koriin, sekoitettava ulkopaikkakuntalaiset (metoikous), muukalaiset (xenos) ja ystävät (filos) ja ne jotka ovat velkaa kaupungin kassaan.

Kaikki integroidaan yhteen.

Ja sitten kautta Zeun, kaikki siirtokuntamme (kaupungit poissa kotoa) ympäri maan piiriä. Huomioikaa että jokainen niistä on erillinen villakasa. Tuokaa niistä kaikista villaa tänne.

Hobbes: Leviathan

Kansanmantteli

LYSISTRATE

Kaikki on tuotava ja kerättävä yhteen ja tehtävä valtava
lankakerä (tolupēn megalēn), josta sitten kudotaan kansalle
lämmin mantteli (khlaina)

Sota?

KOMISSAARI

On toki kummallista (deinon), tämä karstausta ja kehräystä, mutta ei se kuulu mitenkään sotaan.

LYSISTRATE

Kuuluupas, sinä kaikkikirottu (pagkatarate) Kannamme siitä kaksinkertaisen taakan. Ensinnäkin synnyttämme poikamme ja sitten lähetämme ne hopliiteiksi...

KOMISSAARI

Vaikene, älä muistele pahoja

Otollinen hetki (kairos)

LYSISTRATE

Ja sitten kun voisimme vielä iloita ja nauttia nuoruudesta, nukumme yksin (monokoitoumen) kun olette armeijassa. Ja meistä viis, mutta suren tyttöjä, jotka vanhenevat kammioissaan.

KOMISSAARI

Eivätkö miehet sitten vanhene?

LYSISTRATE

Kautta Zeun, eivät samalla tavalla.

Mies vaikka harmaantuneenakin palaisi nai heti nuoren tytön: mutta naisen otollinen hetki (kairos) on hyvin lyhyt, jos ei silloin onnista, ei kukaan häntä enää nai, saa istua ja odottaa ennusmerkkejä.

[Naimattomien naisten kurja kohtalo. Ei hyväksyttyä asemaa. Sisilian sotaretken jälkeen pula miehistä. Lakiehdotus, että jalkavaimojen lapsista tulisi laillisia ja miehet voisivat mennä laillisesti naimisiin useamman naisen kanssa']

Andrew Albert Christian Edward Mountbatten-Windsor

Mutta kyllähän...

KOMISSAARI

Mutta kyllähän jokainen mies, joka kykenee samaan sen
vielä pystyyn...

Oi, kuole pois!

LYSISTRATE

Oi sinä, mikset opi ja vaan kuole pois
On hautapaikkoja, osta vaan urna,
Minä leivon hunajakakut [hautajaisiin]

VANHA NAINEN

Minulta saat seppeleen

Kharon jo kutsuu!

LYSISTRATE

Mitä vielä? Kaipaako jotain?
Astu veneeseen: Kharon jo kutsuu!
Sinä pidättelet häntä lähtemästä!

Komissaari poistuu

KOMISSAARI

Minun ei täydy kärsiä tuollaisia hirveyksiä (deina)?
Jumaliste menen suoraan toisten komissaarien luo
näyttämään millaisena miehenä minua täällä kohdellaan.

LYSISTRATE

Aiotko valittaa ettemme valmistelleet herran ruumista
näytteille kuten pitäisi?
No kolmantena päivänä tulemme kyllä tarjoamaan kaikki
kolmannen päivän hautauhrit.

Parabasismainen väittäely

614-705

Jérôme Savary: Lisistrata. Festival de Teatro Clásico 2010

Juttu vaan paisuu

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Ei enää nukkumista töissä vapaille (eleutheros),
riisutaan miehet ja ryhdytään toimeen
Se vaikuttaa haisevan ja on mittava ja kasvavaa
valtavaksi.

Jérôme Savary: Lisistrata. Festival de Teatro Clásico 2010

Kuorolaulu: säe

Miehet riisuneet vaateet ja alkavat tanssia

MIESTEN KUORO

Minusta vaikuttaa, että juttu haisee
pahemmalta kuin Hippiaksen tyrannia.

Pelkäänpä että eräät lakonian miehet ovat
kokoontuneet tänne Kleistheneen taloon

ja kiihottaneet jumalien vihaamat naiset

juonillaan ottamaan haltuun varamme ja
lautamiespalkkioni, joita tarvitsen elämiseen.

Naiset juonivat susien kanssa

MIESTEN KUORONJOHTAJA

On hirmuista/kauheaa (deina), että naiset ajattelevat politiikkaa jaarittelevat pronssikilvistä ja sopivat meidän puolestamme asioista lakonialaisten kanssa, joihin ei ole luottaminen sen enempää kuin ahnaana töllöttäviin susiin.

[Ateenalaiset olivat kirjanneet kiveen, että spartalaiset pettävät.]

Tyranninmurhaajien Harmodiuksen ja Aristogeitonin patsas Napolin arkeologinen museo.
Roomalainen kopio alkuperäisestä Ateenan agoralla olleesta patsaasta.

Aristogeitonin rinnalla

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kutovat/punovat näiden miesten kanssa juonia tyranniasta.

Mutta minua eivät kyllä tyrannisoi: olen aina vahdissa, ”kannan miekkaani myrtin oksalla” ja Aristogeitonin rinnalla käyn hopliittivarusteissa torilla.

Seison itse hänen kanssaan valmiina kohtaamaan nuo jumalten vihaamat ja lyömään tuota vanhaa akka leukaperiin.

Naisten uhkaus

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Jos sitä yrität, niin kotiin mennessä ei oma äitisikään
sinua tunnista.

Mutta ensin, vanhat rouvat rakkaat, alas nämä
vaatteet laskekaamme.

[Naiset riisuutuvat valmiina taistoon]

LISISTRATA Amanda Sandrelli. Teatro
Savoia Campobasso 2024.

Hyödylliset sanat kaupungille

NAISTENKUORO

Oi kaikki kaupunkilaiset (astoi) on paikallaan,
että alamme antaa hyödyllisiä
neuvoja/sanoja (logos) kaupungille (polis),
joka on kasvattanut meitä niin loistavassa
hyvinvoinnissa.

Arrheforian portaat. Akropolis

Arrheforia

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Heti seitsenvuotiaana osallistuin Arrheforiaan ja kymmenvuotisena jauhoin jyviä synnyttäjäjohtajalle/perustajalle [Athenalle].

[arrhēta - 'ääneen lausumaton', naisten ja tyttöjen juhla Athenan kunniaksi.
arrheforoi - ylhäisosuvuista vuosittain valitut neljä (tai kaksi) 7–11-vuotiasta tyttöä.
Tehtävänä uuden peploksen kutominen Athenelle Panathenaia-juhlaa varten.
Kantoivat Arrheforia-juhlassa koreja, joissa oli salattuja esineitä/asioita, salattua portaikkoa pitkin Afroditen ja Eroksen pyhäkölle. Jättivät esineet pyhäkölle, ja kantoivat takaisin jotakin muuta, joka oli myös peitetty.]

Brauronin Artemisjuhlat

KUORONJOHTAJA

Sitten riisuin sahamipukuni ja olin karhuna Brauronin Artemikselle.

[Brauronissa Artemiksen temppeli, jonka Ifigenan väitettiin perustaneen.

Järjestettiin neljännesvuosittain Artemiksen uskonnolliset festivaalit, johon koko Attika osallistui. Siihen kuului nuorten tyttöjen initaatoriitti ennen esipuberteettia matkalla naiseuteen, astuivat villeyden tilaan ja jäljittelivät pikkukarhuja (arktoi). Riisuiivat sahamileninkinsä, jäljittelivät alasti karhuja ja pukivat uudet vaatteet päälleen.

Jos halusi naimisiin piti olla karhurituaali tehty]

Kaneforos

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Ja kun minusta oli kaunokainen tullut,
olin kaneforos viikunaketju kaulassani.

[Panathenaeen monipäiväinen festivaali Athenan kunniaksi

Huipentui kulkueeseen akropolikselle, jossa nuoret naimaikäiset kaneforoit kantoivat pyhiä ruukkuja, joissa uhrattavaksi hedelmiä ja uhriveitsi härkää varten. Suuri kunnia olla kaneforoi ja suuri pettymys jos ei päässyt, tosin vaan ylimystön naisten osalta.

Viikunaketju symboloi hedelmällisyyttä ja lisääntymistä.]

Yhteishyvä

NAISTENKUORON JOHTAJA

Olen siis velkaa kaupungilleni hyödyllisiä
neuvoja, eikö niin?

Synnyin naiseksi, mutta älkää sen takia
minua torjuko, jos minulla on parempi
ehdotus miten toimia.

Osallistunhan minäkin yhteisvarantoon
(touranou) [maksanhan minäkin veroja], minä
maksan/teen sille miehiä.

Mitäs te olette tehneet?

NAISTENKUORON JOHTAJA

Te surkeat ukonkäppänät ette osallistu siihen mitenkään ja kaiken isoisemme persialaissodista kerätyn varannonkin olette tuhlanneet ettekä edes maksa sotaveroa (eisphorai).

Ja kuitenkin juuri te uhkaatte tuhota meidät kokonaan vaarallisilla sotaseikkailuillanne.

Uskallappas vielä valittaa? Älä hermostuta minua tai potkaisen korkokengällä/buskinilla leukaasi.

Mariano Fortuny Marsal Vell nu al sol 1832.

Nuortukaamme

MIESTENKUORO

Eikö tämä juttu (pragma) ole jo röyhkeyden (hubris) huippu?

Luulenpa että tässä ei edes ole vielä kaikki.

Nyt täytyy jokaisen miehen, jolla on vielä munaa/kivekset, toimia.

Siispä riisutaan vielä aluskitonimmekin (exomis), jotta miehet voivat nyt haista miehiltä eikä olla mitään kääryleitä.

Tulkaa valkopaljasjalkaiset, me jotka kerran lähdimme

Leipsydrioniin

Nyt nuortukaamme jälleen koko ruumiimme kiihkossa ja heittäkää vanhuus pois.

Artemisia valmistautuu juomaan miehensä tuhkan. Francesco Furini, c. 1630.
Eva Green Artemiksena. Elokuvasa 300: Imperiumin nousu 2014.

Artemisia I

MIESTENKUORON JOHTAJA

Jos annamme noille pienimmänkin tilaisuuden, niin silloin ei jää jäljelle mitään käsihommia mihin eivät ryhtyisi.

Kohta suunnittelevat jo laivaston rakentamista merisotaan ja purjehtivat meitä vastaan kuten se Artemisia.

[Halikarnassoksen kaupunkivaltion kuningatar. Soti Persian puolella perialaissodissa ja komensi henkilökohtaisesti viittä sotalaivaa Kserkseen vuoden 480 eaa. sotaretkellä Kreikan kaupunkivaltioita vastaan.

Ateenalaisten sanotaan luvanneen 10000 drakhman palkkion kiinniottosta koska oli röyhkeyden huippu, että nainen hyökkäsi Ateenalaisten kimppuun.]

John Collier: Lady Godiva. 1897. Herbert Art Gallery and Museum.

Ratsunaiset vielä suurempi vaara

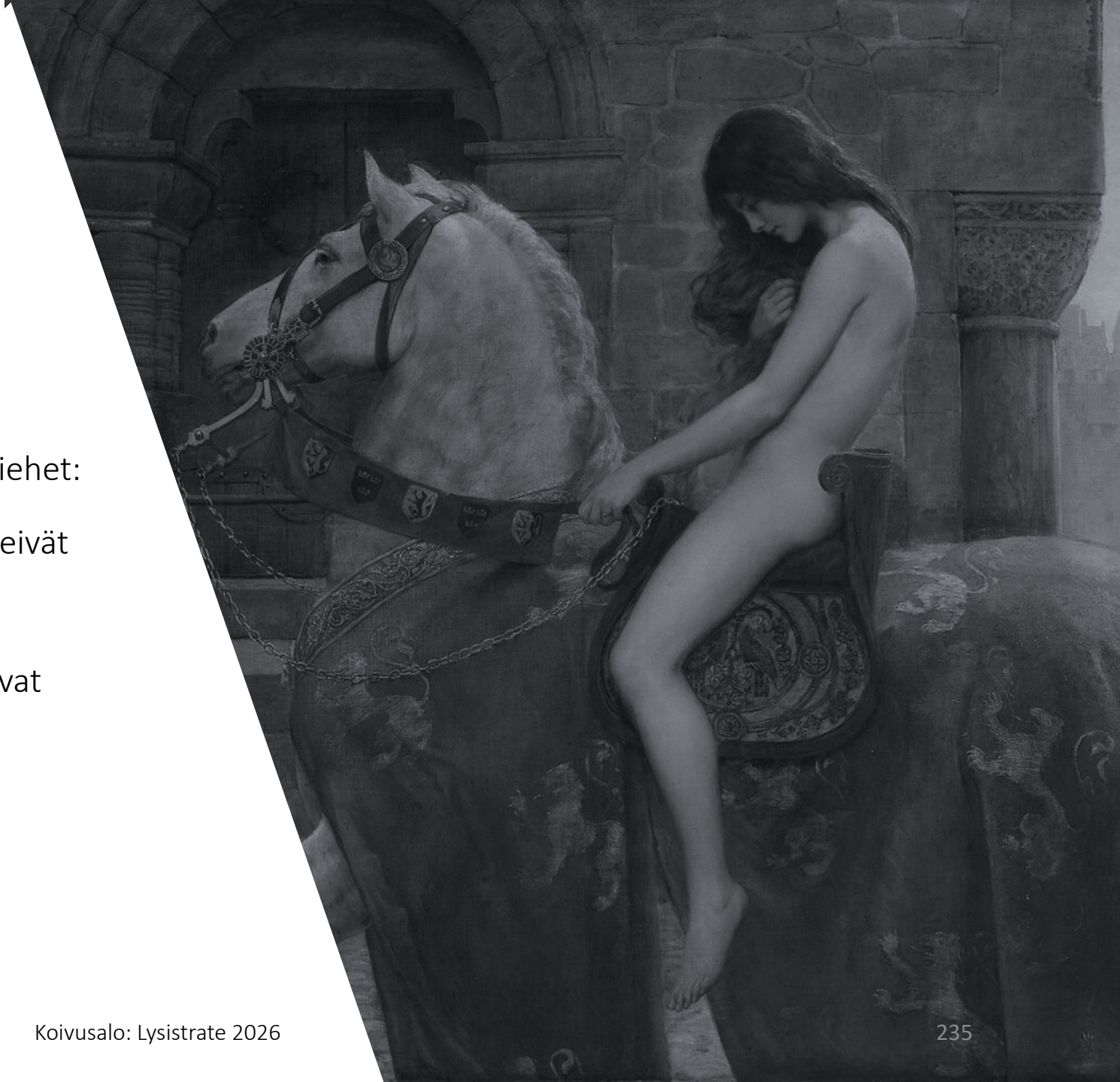
MIESTENKUORON JOHTAJA

Ja jos taas suuntaavat hevosiin, niin hyvästi ratsumiehet:

Ratsastamisessa naiset eivät tarvitse edes satulaa, eivät koskaan tipu kyydistä.

Katso vain Mikonin maalaamia Amazoneja, taistelevat miehiä vastaa hevosten selästä.

Pitää hankkia niille jalkapuut ja laittaa iekseen.

Raivo valtaan!

NAISTEN KUORO

Kautta jumalien, jos sytytät minut tuleen, niin irti päästän villisian itsestäni ja saat huutaa avuksesi koko kansaa kun sinut keritsen.

Mutta otetaan naiset mekin vaatteet päältä pois että haisee oma raivokas purentamme.

Se joka meitä vastaan käy ei koskaan enää pure valkosipulia eikä mustapapuja. [hampaat pois]

Sano vielä yksikin paha sana, niin raivoni kiehuu ja kätilöin munasi kuten sontiainen kotkan munat.

[Aisopoksen tarina]

Viis veisaan

NAISTEN KUORON JOHTAJA

Minä teistä ukot viis veisaan, niin kauan kuin elää
Lampito ja nuori Teebalainen ystäväni,
jalosyntyinen Ismenia.

Sinulla ei ole mitään valtaa (dynamis) vaikka saisit
seitsemän kertaisesti ääniä. Tuommoinen väty,
jota vihaavat kaikki ja omat naapurisikin.

Ei ankeriasta!

NAISTEN KUORON JOHTAJA

Eilenkin, kun pidin pienet juhlat Hekaten kunniaksi ja pyysin kumppania naapurista, auttavaista ja rakastettua tyttöstä, tuomaan boiotialaisen ankeriaan, niin minulle sanottiin ettei sitä voi toimittaa, teidän äänestyspäätöksenne takia.

Ette näemmä lakkaa äänestämästä tällaisia ennen kuin joku ottaa teitä jaloista ja kantaa pois ja heittää hemmettiin.

Episodi: Kriisi linnakkeessa: 706-80.

Joitakin päiviä kulunut valtauksesta

LISISTRATA di ARISTOFANE Regia | Serena Sinigaglia 2025.
Kuva Maria Pia Ballarino.

Traaginen poljento

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Oi valtiatar (anassa) tämän toimen ja suunnitelman (bouleumatos),
miks noin apeana olet ulos tullut kuljeksimaan.

LYSISTRATE

Kelvottomien naisten teot ja naisellinen sydän ovat vieneet
minusta innon ja saaneet kuljeksimaan edestakaisin.

NAISTEN KUORONJOHTAJATA

Mitä sanot? Mitä sanot?

LYSISTRATE

Totuuden, totuuden (alēthē)

LISISTRATA Amanda Sandrelli. Teatro Savoia Campobasso 2024.

Mikä hirveys (deinon)?

KUORONJOHTAJATAR

Mitä on niin hirveää (deinon)?

Kerro se omille ystäville

LYSISTRATE

Häpeän sitä kertoa, mutta raskasta on myös vaieta.

NAISTEN KUORONJOHTAJATA

Älä nyt minulta salaa sitä paha mitä kärsimme

Panettaa!

LYSISTRATE

Suoraan sanoen: meitä panettaa (binētiaō).

KUORONJOHTAJATAR

Voi Zeus soikoon!

LYSISTRATE

Turha tässä on Zeusta itkeä, asiat vaan nyt on niin.

Minä en vaan enää pysty pitämään niitä erossa miehistään: luikkivat pakoon.

Panin luola Akropolis, Gustav Klimt: Nainen masturboi 1913.

Pa(n/k)oyritykset

LYSISTRATE

Ensin sain kiinni yhden, joka kaivoi reikää(nsä)
(opēn) Panin luolalla.

[Panin luola tai pyhäkkö syväne Akropoliksen
pohjoisrinteellä. Pyhäkkö perustettu Marathonin voiton
kunniaksi]

Penislento

LYSISTRATE

Toinen koetti liukua alas taljan avulla ja paeta tällä tavoin, eilen taas yksi oli aikeissa lentää varpusen/peniksen (strouthou) selässä alas Orsilokhoksen paikkaan kun vedin hänet hiuksista takaisin.

[Varpuset Aforditen lintuja ja myös slangisana penikselle. Orsilokhos? Arveltu bordellin pitäjäksi, mutta viittaa luultavammin viriilin rakastajaan. Yleensä rakastajat naisen luokse taloon, tässä epätoivoinen lentämässä rakastajan taloon.]

Taas yksi

LYSISTRATE

Keksivät kaikenlaisia tekosyitä
päästäkseen takaisin kotiin..

Ja siinä taas yksi menossa. Hei minnekäs olet menossa?

Piipahtan vain levittelemässä

NAINEN I

Haluan vain piipahtaa kotona. Minulla on siellä villoja Miletoksesta ja nyt koit ahmivat niitä.

LYSISTRATE

Minkäköhän laiset koit. Takaisin heti!

NAINEN I

Mutta tulen heti takaisin, kautta jumalien, käyn vain levittelemässä sängylle/ä.

LYSISTRATE

Etpäs mitään levittele! Et me mihinkään!

NAINEN I

Mutta villathan tuhoutuvat

LYSISTRATE

Ei voi mitään

Käyn vain nopeasti hinkkaamassa

NAINEN II

Voi voi voi minua kurjaa, kurjat pellavanvarret jäivät lihtaamatta.

LYSISTRATE

Ja tämä haluaa mennä pellavan varsiaan lihtaamaan. Painu takaisin siitä.

NAINEN II

Mutta kautta valon tuovan Hekaten, palaan heti kunhan vain olen hinkannut/kuorinut (apodeiras) sitä

LYSISTRATE

Ei mitään hinkkaamista: jos sinä aloitat, niin toisetkin naiset heti haluavat samaa..

Nopea odotus

NAINEN III

Valtiatar Eileithyia, pidätä tätä synnytystä, kunnes ehdin pois pyhästä paikasta

LYSISTRATE

Mitä hulluja höpötät?

NAINEN III

Synnytän ihan justinsa

LYSISTRATE

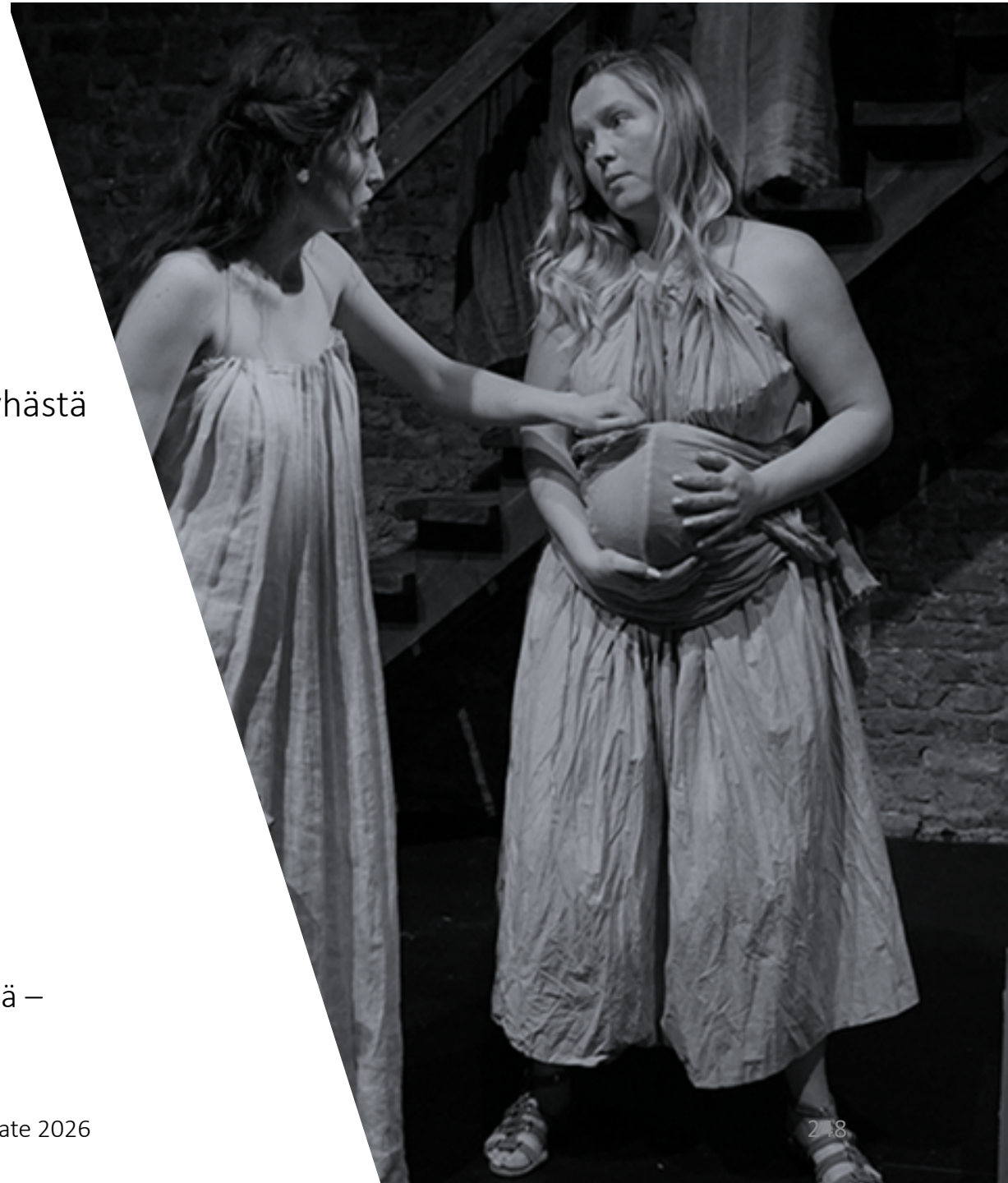
Mutta ethän sinä vielä eilen odottanut.

NAINEN III

Mutta tänään kyllä.

Lähetä minut heti kotiin Lysistrate, tarvitsen kättilöä

[Eileithyia = synnytyksen jumalatar, pyhissä paikoissa ei saanut synnyttää – päästävä pois Akropoliksen pyhäkkö alueelta.]

Athenan kypärä

LYSISTRATE

Mitä sinä selität? Mitäs kovaa tässä on?

NAINEN III

Se on poikanen

LYSISTRATE

Kautta Afroditen ei kyllä ole, vaikuttaa pronssiselta ja ontolta. Mutta pian tiedän.

Voi sinua narttu, miten naurettavaa, käytät pyhää kypärää esittäaksesi raskaana olevaa.

NAINEN III

Mutta kautta Zeuksen, olen raskaana

Amfidromia

LYSISTRATE

No miksi sitten sinulla on tämä [kypärä]?

NAINEN III

No jos synnytys yllättäisi täällä linnakkeessa, menisin kypärään munimaan aivan kuten kyyhkyt.

LYSISTRATE

Mitä oikein puhut? Olipas juttu. Mutta nyt jäät tänne odottamaan kypäräsi Amfidromiaa.

[Amfidromia, käyskennellä ympäri, perhejuhla, jossa uutta vauvaa esitellään talossa. Synnytyksessä mukana olleet pesevät kätensä ja puhdistuvat ja sukulaiset lähettävät lahjoja. Yleensä viiden päivän kuluessa. Ei sama asia kuin nimiäiset, jotka kymmenen päivän kuluttua.]

Käärme patsas Akropoliokselta n. 570 eaa. Akropolis museo.

Ei nukkua saa

NAINEN III

En vain voi nukahtaa täällä Akropoliilla, kun
näin sitä vahtivan käärmeen

NAINEN II

Minäkin tuhoudun unettomuuteen kuin
nuo kurjat pöllöt hu-huu-huuleivat
(kakkabazousön) kaiken aikaa.

[Akropolista vartioiva myyttinen käärme, syötettiin
hunajakakkuja, kukaan ei tosin koskaan nähnyt]

Ennustus

LYSISTRATE

Arvon rouvat, nyt lopettakaa tuo typerä tempuilunne. Te kaipaatte miehiänne, mutta hekin kaipaavat teitä. Viettävät varmasti tuskaisia öitä.

Oraakkelilausuman (khrēsmos) mukaan voitamme, jos emme vaan jakaudu/riitaannu (stasiasōmen) vedämme yhtä köyttä. Tässä ennustus on.

NAINEN III

Kerro meille mitä siinä sanotaan!

Silloin kun...

LYSISTRATE

Olkaa hiljaa sitten.

Silloin kun pimpit/pääskyt (*khelidones*) harjalintua paetessaan pyrähtävät peloissaan yhteen paikkaan ja välttelevät fallosta, niin niiden onnettomuudet loppuu ja jyrisevä Zeus kääntää ylemmän alemmaksi ”

NAINEN III

Me saadaan sitten olla päällä vai?

Jos riitaantuvat..

LYSISTRATE

"Mutta jos pimpit/pääskyt riitaantuvat ja pyrähtävät pois pyhimmästä pyhäköstä, niin silloin kaikkien mielestä pimpit/pääsky on kaikkein irstain lintu."

NAINEN III

Kautta Zeun, onpa selväsanainen ennustus

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Takaisin sisään

LYSISTRATE

Oi kaikki jumalat,
Ei siis nyt kieltäydytä urakasta, vaan
mennään takaisin sisään.

Olisihan rakkaimpani suuri häpeä jos
hylkäisimme ennustuksen.

Kuoron väliosaa 781-828.

Melanion naisten vihaaja

MIESTEN KUORO

Haluan kertoa tarinan (muthon), jonka kuulin pikku poikana.

Olipa kerran nuorukainen, nimeltään Melanion, joka pakeni avioliittoa erämaahan vuorille asumaan.

Metsästi jäniksiä punoen verkkoansoja koira seuralaisenaan.

Eikä koskaan palannut kotiin takaisin vihassaan

niin paljon naiset häntä kuvotti,

Eikä meitäkään vähemmän ne kuvota kuin Melanionia, meitä kohtuullisia/järkeviä (sofrones).

[Muutettu tarina, Melanion, Hippomenes, metsästäjä oli rakastunut Atalanteen, joka ei halunnut naimisiin ja nopeana juoksijana asetti sulhasille haasteen voittaa tämä juoksussa kuoleman uhalla. Moni sulhanen kuollut yrittäessään, mutta Melanion voittaa juonella.]

Kreikan kansallisteatteri 1958

Karvaperse

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Saankos suudella sinua, mummeli?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Lakkaa ensin syömästä sipulia

MIETSEN KUORONJOHTAJA

Vai nostaa jalkaa/si ja ...potkaista?

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Onpas sinulla siellä valtava ryteikkö!

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Niin Myronidekselläkin oli tällainen musta karvaperse, jota viholliset kauhistuivat ja myös Formiolla.

[Kenraalit Myronides ja Formio Persialaissotien sankareita.]

Frank Benson Timon Ateenalaisena 1890. Shakespearen näytelmässä.

Timon ihmis(miesten)vihaaja

NAISTEN KUORONJOHTAJA

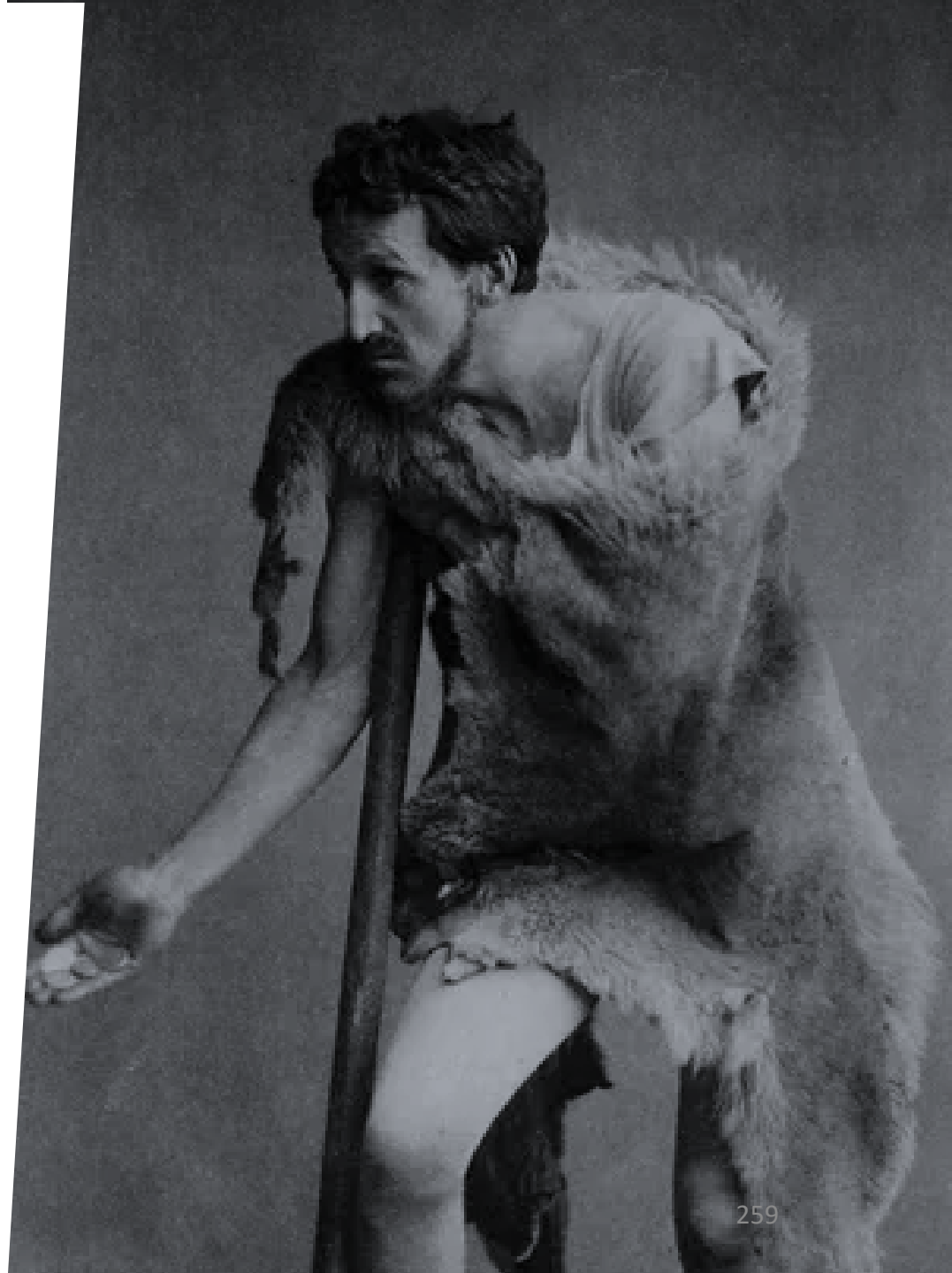
Minäkin haluan kertoa tarinan (muthon) vastineeksi juttuusi Melanionista.

Oli kerran Timon, päämäärätön kulkuri, kasvonsa kätki piikkipensaisiin [risupartaan], oli raivottarien sukua.

Tämä Timon, lähti vihoissaan ja kirosi kaikki kurjat miehet.

Kuten mekin vihasi kurjia miehiä, mutta naisia hän rakasti.

[Timon Ateenalainen – ihmisvihaaja hahmo komedioissa, kiista onko ollut oikea Ateenalainen. Tässä kuitenkin naistenkuoro tekee vain kurjien miesten vihaajan ja naisten rakastajan.]

Betty Davis "What Ever Happened To Baby Jane?"

Haluatko...

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Haluaisitko iskun leukaasi?

MIESTEN KUORONJOHTAJA

En yhtäkään, kas kun minua niin kovin pelottaa

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Entä jos potkaisisin?

MIESTEN KUORON

Silloin pusikasi paljastat

NAISTEN KUORON

Vaan etpä mitään puskaa näe,
voin näes olla vanha, mutta meikattu
ja karvatkin siististi lampun kanssa leikattu.

Episodi: Kinesias ja Myrrhine 829-953.

LAS NIÑAS DE CÁDIZ PRESENTA

LYSÍSTRATE

Tänne!

LYSRSTRATE

Hei naiset, naiset tänne,
nopeasti!

NAISTEN KUORON

Mikä nyt on? Miksi huudat?

LYSISTRATE

Miehen, miehen näen tukevan
täysin suunniltaan, Afroditeen
riittien (orgiois) pauloissa.

Oi valtiatar, Kyproksen ja
Kytheran ja Pafoksen suojelija,
jatka vaan suoraan/erektiossa
(orthën) samaa tietä.

Akropolis

Khloen temppelin luona.

NAINEN

Missä on tuo, kuka onkaan?

LYSRSTRATE

Tuolla Khloen temppelin luona.

NAISTEN

Kautta Zeun niin onkin. Kukakohan on?

LYSRSTRATE

Katsokaa. Tunteeko kukaan?

[Demeter Khloe, vihanta, viheriöivä. Pyhäkkö Akropoliksen vieressä alhaalla lähellä Propylaiaa.]

Kinesias!

MYRRHINE

Herranen aika, minä tunnen.

Sehän on minun ukkokultani Kinesias.

[kinēsis = liike, slangissa myös paneminen/nainti]

LYSRSTRATE

Sitten on tehtäväsi on tätä grillata ja kierrellä himon vartaassa, huiputtaa lemmellä ja olla lempimättä, käytä kaikki keinoja, paitsi sitä, josta kupin äärellä vannottiin.

Nationaltheatre; Stavros Doufexis: Lysistrata 1981.

Toimeen!

MYRRHINE

Älä huoli, käyn toimiin.

LYSRSTRATE

Minä jään tänne kannustamaan
sinua viettelyssä ja ukon grillauksessa.
Muut lähtekää!

Koivusalo: Lysistrate 2026

Kineasis

KINESIAS

Oivoi voi minua pahaonnista,
tällainen koristus (spasmos) ja erektio (tetanos) tuntuu kuin
väännettäisiin väkipyörässä.

LYSISTRATE

Kuka on tullut jököttämään/seisontaan vartiolinjojen yli?

KINESIAS

Minä.

Lysistrata USI 2014: Kuva Bobby Shipman.

Mieskö?

LYSISTRATE

Mieskö?

KINESIAS

No mies tietenkin! [eikö näy]

LYSISTRATE

Sitten saat lähteä, ota jalat allesi

Kreikan kansallisteatteri 1980

Päivävahti

KINESIAS

Ja kukas sinä olet käskemään

LYSISTRATE

Päivävahti

KINESIAS

Käske jumalantähden Myrrhine ulos.

LYSISTRATE

Pitäisikö kutsua Myrrhine ulos sinulle? Kukas sinä olet?

Λυσιστράτη (1958)

Panomies

KINESIAS

Hänen miehensä,
Kinesias, Paeonin poikia/
Panomies Naimalasta

Maine kyllä tunnetaan

LYSISTRATE

Tervehdys, ystäväiseni.

Nimesi ei ole täällä tuntematon ja maineesi tiedän, sillä ainahan se on vaimollasi huulillaan,

Joka kerta kun maistaa munaa tai omenaa sanoo: "Oi Kinesiakselle."

KINESIAS

Onko jumalan kautta!

LYSISTRATE

No Afroditen kautta!

Ja jos tulee puhetta miehistä, niin heti vaimosi sanoo ettei niistä ole kuin rihkamaa (lēros) verrattuna Kinesiakseen.

Lysistrata USI 2014: Kuva Bobby Shipman.

Saat mitä minulla on tarjota!

KINESIAS

Mene sitten heti kutsumaan häntä

LYSISTRATE

Miksi? Mitä annat vaivan palkaksi?

KINESIAS

Kautta Zeun toki sinulle annan jos haluttaa

Minullahan on tämä... ja sen mitä minulla on sinulle

tarjoan/pystyssä pysyvä tarjoaa

LYSISTRATE

No minä käyn hakemassa.

KINESIAS

Ja nopeasti nyt!

Traaginen pastissi

KINESIAS

Ei ole ollut iloa (kharin) elämässä sen jälkeen kun talosta lähti.

Voi olen piinattu/täyteen ladattu kotiin mennessäni, autiolta vaikuttaa minulle kaikki, ei edes ruoka maita kun koko ajan vain jököttää.

Riudun vuoksesi

MYRRHINE

Rakastan, rakastan häntä niin. Mutta hän ei halua rakkauttani! Älä siis kutsu minua ulos

KINESIAS

Oi sokerimuruseni Myrrhine, mitä sinä oikein teet? Tule tänne alas!

MYRRHINE

Hyvä Jumala, en tule mihinkään!

KINESIAS

Mutta minä pyydän sinua tulemaan ja sinä et vain tule?

Myrrhine!

MYRRHINE

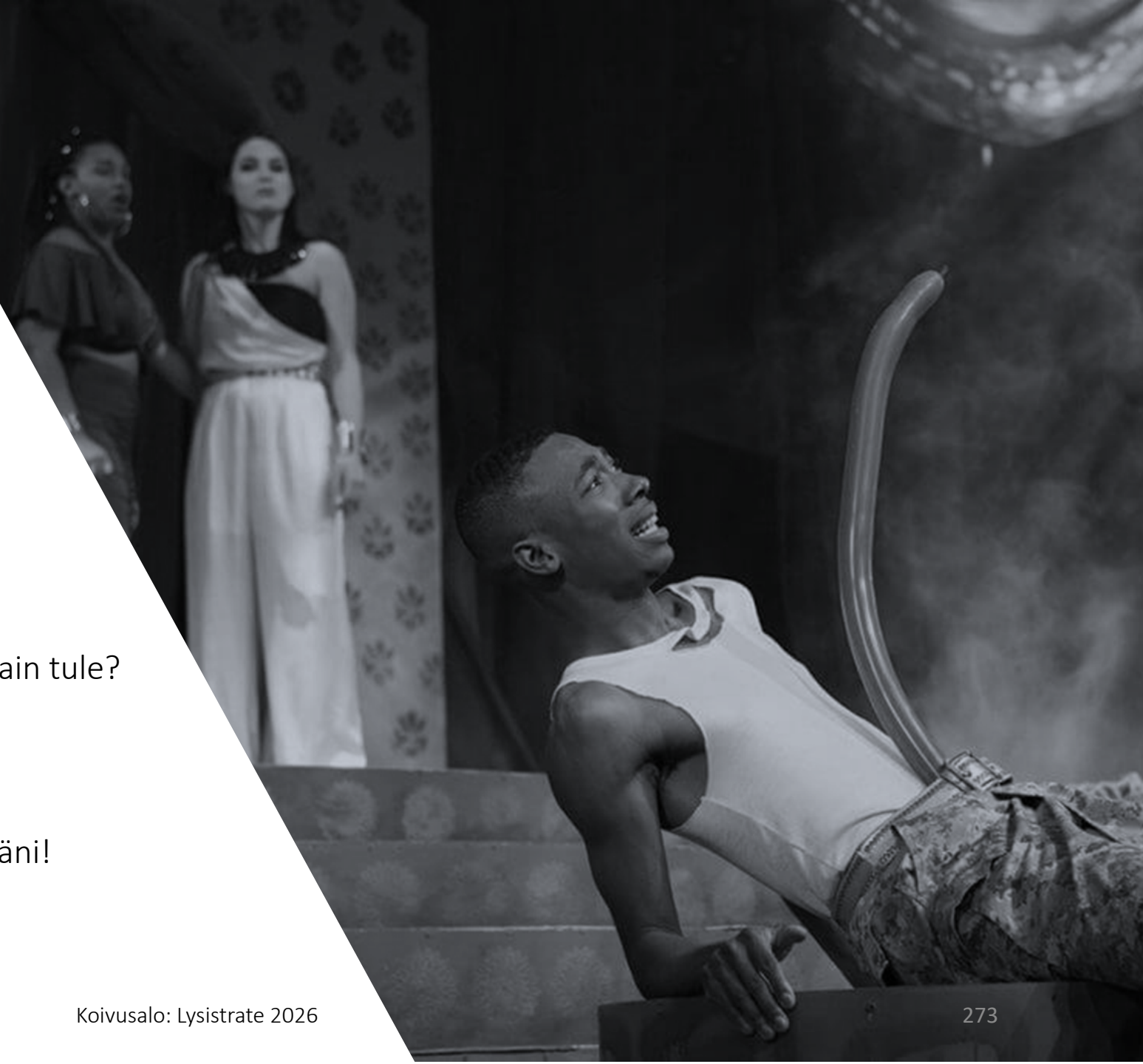
Sinulla ei ole tarvetta kutsua minua ulos.

KINESIAS

Vai ei ole tarvetta! Minähän olen räjähtämäisilläni!

MYRRHINE

Minä lähden

Sääli edes lasta

KINESIAS

Älä mene,

Kuuntele ainakin vauvaamme. Huuda äitiä, huuda!

VAUVA

Äitiiii äitiii äitiii.

KINESIAS

Kuinka sinä kestät?

Etkä edes sääli lasta joka on saanut
olla kylvyttä ja ilman imetystä jo kuusi päivää?

Tule vauvan luo!

MYRRHINE

Säälin tietysti: onpa lapsella huolehtimaton isä

KINESIAS

Oi jumalaiseni, tule sitten alas vauvan luo

MYRRHINE

Tällaista se nyt sitten on kun on synnyttänyt.

Tulen alas. Kaikkea sitä joutuukin kärsimään.

Lysistrata USI 2014: Kuva Bobby Shipman.

Myrrhine saapuu

KINESIAS

Vaikuttaa paljon nuoremmalta kuin ennen
ja silmiin on tullut hempeä katse

Ja kaikki tuo äkäisyys ja koppavuus se vaan
lisää painetta himooni häntä kohtaan.

Sokeriseni

MYRRHINE

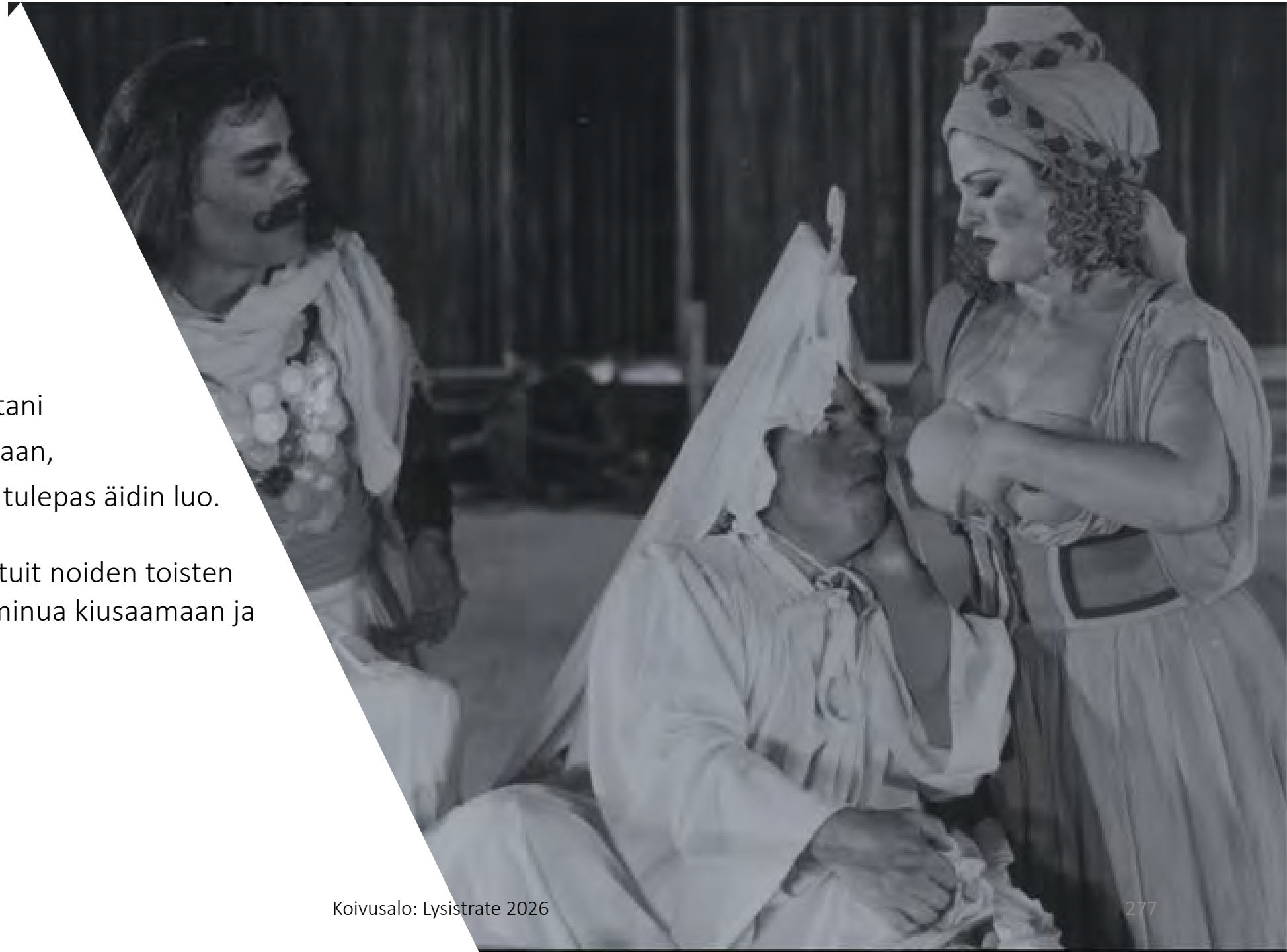
Voi sinua sokerista pikkuistani
mikä tuhma isä sinulla onkaan,
oma rakas sokeripupuseni tulepas äidin luo.

KINESIAS

Sinä tuhmeliini, miksi suostuit noiden toisten
naisten toimiin ja ryhdyit minua kiusaamaan ja
itseäsi vahingoittamaan.

MYRRHINE

Näpit irti minusta!

Kreikan kansallisteatteri Lysistrata (1957)
A. Solomos. Kuva: D. Harisiadis

Hunningolla

KINESIAS

Sisällä talossa kaikki varamme ovat
hunningolla kun niitä ei ole oltu järjestämässä

MYRRHINE

Vähänpä minua huolettaa.

KINESIAS

Etkö vähääkään välitä, että kukko siellä repii
riekaleisiksi arvokkaita kudoksiasi.

MYRRHINE

En kautta Zeun.

Afroditen riitit

KINESIAS

Etkä ole suorittanut Afroditen riittejä pitkään aikaan! Etkö siis tulisi takaisin?

MYRRHINE

En kautta Zeun, ellet anna jotain vastineeksi ja lopeta sotia.

KINESIAS

No sitten kun niin katsotaan, niin tehdään se

MYRRHINE

No sitten kun niin on katsottu, niin lähden täältä, mutta nyt olen toisin vannonut

Lysistrata (1958), dir. A. Solomos, photo by: D. Harisiadis

Tule makaamaan

KINESIAS

Tule nyt edes tähän viereeni makaamaan, vähäksi aikaa.

MYRRHINE

En varmasti; vaikken sano etten rakastaisi.

KINESIAS

Rakastaisit? Tule sitten makaamaan Myrrhion

MYRRHINE

Älä nyt naurata, lapsenko nähden?

KINESIAS

Jumalan tähden ei tietenkään,
vie se kotiin, Manes.

Katso nyt on lapsi poissa tieltä,
nyt voit käydä makaamaan.

Panin luola Akropolis.

Panin luola

MYRRHINE

Mutta höpsöliini missä voitaisiin se tehdä?

KINESIAS

Ai missä? No vaikka Panin luola olisi mainio paikka.

Klepsydra, lähdekaivo Akropolis-kukkulan luoteisrinteessä

Puhdas, siveä (hagnós)

MYRRHINE

Mutta miten tulisin puhtaaksi (hagnē), ennen kun
palaisin Akropolikselle?

KINEASIS

Kauniisti se kävisi peseytymällä Klepsydran lähteessä.

MYRRHINE

Mutta vannoin valan: olenko kurja valapatto?

KINESIAS

Tulkoon minun päälleni: älä ajattele valaa.

Lysistrata (1957), dir. A. Solomos, photo by: D. Harisiadis

Vuode puuttuu!

MYRRHINE

No jos käyn hakemassa vuoteen.

KINESIAS

Ei ole tarvetta. Onhan tässä tannerta.

MYRRHINE

Mutta kautta Apollon, vaikka sinulla on tuollainen varustus, ei paljaalla maalla makaaminen käy päinsä.

[Lähtee hakemaan vuodetta]

KINESIAS

Tuo nainen rakastaa minua, se on selvä!

Patja puuttuu!

MYRRHINE PALA VUOTEEN KANSSA

Käypä nyt pitkällesi ja minä riisuunnun.

Mutta kauhistus (deina) patja (psiathos) puuttuu

KINESIAS

Mikä patja? En minä ainakaan kaipaa.

MYRRHINE

Ei kautta Artemiksen, häpeällistä se olisi pelkillä sängyn
nuorilla.

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Edes suukko

KINESIAS

Anna nyt ensin suukko.

MYRRHINE

No siinä on.

KINESIAS

Aaaah, aaah: tule nyt kiireesti
takaisin

Tullio Solenghi: Lysistrata. National Institute of Ancient Drama of the Syracuse
Greek Theatre Festival 2019. Kuva Maria Pia Ballarino.

Tyyny puuttuu!

MYRRHINE

Tässä on patja. Käy pitkäksesi, minä riisun.
Mutta kauhistus (deina), eihän sinulla ole tyynyä.

KINESIAS

En minä mitään tyynyä tarvitse.

MYRRHINE

Kautta Zeuksen, minäpä tarvitsen

[Lähtee hakemaan tyynyä]

KINESIAS

Kullini on kuin Herakles kestivieraana

LISISTRATA di ARISTOFANE Regia | Serena Sinigaglia
Scena | Maria Spazzi 2025.

Onko kaikki?

MYRRHINE

Nousepas vähän, pystyyn, onkohan
tässä nyt kaikki

KINESIAS

Ihan varmasti on kaikki. Tule nyt,
kultaseni.

MYRRHINE

Minä avaan vain vyön.

Mutta muista nyt ettet petä minua
sovitusta.

KINESIAS

Kautta Zeun, olkoon kuolemaksi jos
niin teen

Peitto puuttuu!

MYRRHINE

Mutta sinullahan ei ole peittoa (sisuran)

KINESIAS

En minä jumakauta mitään peittoa
tarvitse, minä haluan naida.

MYRRHINE

Älä huoli, kyllä saat, palaan ihan pian.

[Lähtee hakemaan peittoa]

KINESIAS

Tuo ihminen tuhoaa minut
vuodevaatteillaan!

Balsami puuttuu

MYRRHINE

No niin nousepa pystyyn!

KINESIAS

Se on jo pystyssä!

MYRRHINE

Haluaisitko että hieron sinua balsamilla?

KINESIAS

En kautta Apollon, en halua

MYRRHINE

Afroditen tähden, haluat tai et

[Lähtee hakemaan]

KINESIAS

Oi taivaiden isäntä Zeus,
anna balsamien kadota.

Jérôme Savary: Lisistrata.
Festival de Teatro Clásico 2010

Väärä

MYRRHINE

Ojenna kätesi ja hiero itseesi öljyä

KINESIAS

Voi Apollo, tämä balsami ei kyllä ole
lainkaan nautinnollista, varmaan
jotain mustelmien hoitoon tarkotettua
eikä mitään aviollista lajia

MYRRHINE

Voi minua kurjaa toin vahingossa
Rhodoslaista balsamia

Toinen balsami

KINESIAS

Ihan hyvää, anna olla jumalainen

MYRRHINE

Oletpa höpsö

[Lähtee hakemaan toista balsamia]

KINESIAS

Kirottu olkoon se joka ensimmäisenä keitti
balsamit!

Alabastos

MYRRHINE

Tässä, ota toinen alabastos [balsamipullo]

KINESIAS

Ota sinä tämä toinen alabastokseni?

Nyt tulet heti makaamaan, älä hae enää
minulle mitään.

MYRRHINE

Kautta Artemiksen, teen niin

Otan vaan kengät pois. Mutta kulta, muistakin

sitten äänestää rauhan puolesta.

KINESIAS

Harkitsemme (bouleusomai).

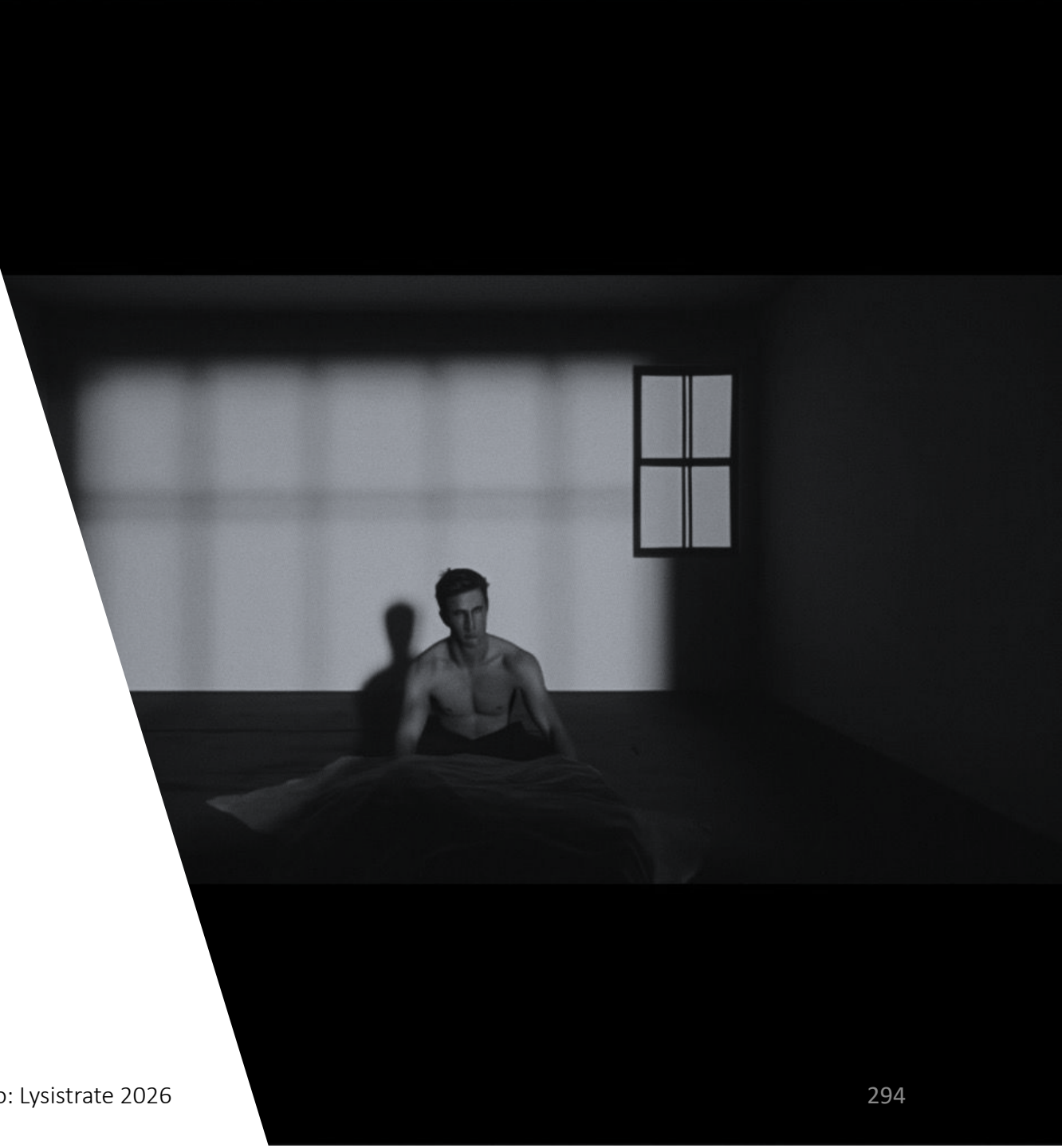
Kinesias epätoivossa
954-979.

Myrrhine on poissa

Myrrhine on poistunut takaisin Akropolikselle

KINESIAS

Tuo nainen tappaa ja näännyttää minut
Kuorii kaluni kokonaan ja sitten katoaa

Oi voi stondistani

KINESIAS

Oi voi kärsimystäni.

Ketä voisinkaan nyt naida?

kun kaikista kaunein on minut pettänyt?

Kuinka nyt huolehtia tästä raukasta [fallos]

Missä on tuo Kynalopex, kettukoira

maksan hänelle kullinhoitajasta

Graham Buchanan
Maskers Theatre Company

Kauheaa!

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Oi kauheaa (deino), kurjaa, pahaa,
Sielusi/elämäsi on runneltu petoksella

Liikutun säälistä, aijaijai aijai
Kuinka munuaiset tuommoista kestää voisi,

Kuinka sielu, kuinka kivekset

Kuinka lantio ja takapuoli,
Tuollaista jökötystä ilman aamupanon
autuutta!

Oi Zeus

KINEASIS

Saasta on, Oi Zeus, Oi Zeus,
nostaisitpa hänet ilmaan valtaisalla
pyörremyrskyllä, pyörittelisit ja kieputtaisit,
liehuttaisit ja yhtäkkiä maahan takaisin paiskaisit
suoraan tämän kuoritun kaluni ympärille.

Episodi: Kinesias ja spartalainen 980-1013.

Spartan lähettiläs

SPARTAN LÄHETTILÄS

Missä on Ateenan vanhojen neuvosto (gerousia) tai prytaanit? Minulla on uutta kerrottavaa.

KINEASIS

Oletko mies vai Konisalos?

LÄHETTILÄS

Kautta kaksoisjumalien olen lähettiläs, sinä pojankloppi, tulin Spartasta neuvottelemaan

KINEASIS

Miksi sitten olet tullut keihäs kainalossa?

LÄHETTILÄS

Kautta Zeuksen, ei siellä mitään ole.

Lakonialainen sauva

KINESIAS

Miksi sitten kääntelehdit?

Mikäs siellä klamyksen [viitan] alla sojottaa?

Onko matka saanut nivukset turpoamaan?

LÄHETTILÄS

Vanhan Kastorin nimissä, tämähän on hullu heppu

KINEASIS

Sinullahan on stondis, senkin kieroilija

LÄHETTILÄS

Kautta Zeun eikä ole, älä hassuja puhu

KINEASIS

Mikäs tämä sitten on?

LÄHETTILÄS

Lakonialainen sauva

KINEASIS

Jos tuo on Lakonialainen sauva, niin minullakin on sellainen.

Mutta kerropa nyt totuus, miten ovat asiat Lakoniassa?

Jen Wineman 2015: Lysistrata

Ollaan kovana

LÄHETILÄS

Koko Lakonia ja sen liittolaiset ovat nousseet yhdessä miehin ja ovat nyt kovana. Pellane/pillu vain puuttuu.

KINEASIS

Mistä tällöinen äkkipaha tupsahti? Paniltako?

LÄHETILÄS

Ei; taisi olla Lampito joka aloitti, ja sitten muut Spartan naiset kuin yhdestä lähtöviivasta häätivät miehet hussakoistaan.

Kivuliaasti

KINEASIS

Miten kestätte?

LÄHETILÄS

Kivuliaasti (mogiomes)

Kuljetaan ympäri kaupunkia selkä kippurassa
kuin jotkut lampunkantajat.

Eikä naiset päästä meitä myrntimarjaansa
koskemaan ennen kuin rauha on saatu
aikaan koko Hellaassa.

Nyt sen käsitän

KINEASIS

Tämä koko juttu on kaikenkattava naisten salavalaliitto, nyt sen vihdoon käsitän.

Palaa pikaisesti ja pyydä lähettämään lähettiläät sopimaan täysin valtuuksin. Minä taas teen täällä samoin ja saan kyllä neuvoston valitsemaan heti lähettiläät kun vain näytän tätä kaluani.

LÄHETTILÄS

Minä jo lennän, olet puhunut kaikin tavoin voimallisesti.

Kuorodialogi,
sovinto 1014-42.

Nationaltheatre; Stavros Doufexis: Lysistrata 1981.

Peto naiseksi

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Ei ole petoa taistelunhaluisempaa kuin
nainen: ei edes tuli itse, ei leopardi ole
yhtä säälimätön.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Jos tiedät tuon niin miksi sitten
tappelet minua vastaan, vaikka sinulla
viheliäisellä olisi mahdollisuus pitää
minua ystävänäsi

Vihaan naisia!

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Minä en koskaan lakkaa vihaamasta naisia

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Kuten haluat.

Mutta minä en viitsi katsoa sinua noin munasillasi. Näytät täysin naurettavalta.

Tulepas tänne niin puen sinulle tunikan takaisin.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Zeuksen kautta, et toimikaan aivan kurjasti

Riisuin sen katalan vihan vimmassa.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Nyt näytät vähän enemmän mieheltä etkä vain naurun aiheelta.

Moskiitto

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Ja jos et olisi ollut minulle niin ilkeä, olisin ottanut tuon itikankin/pedon pois sinun silmäkulmastasi, se on vieläkin siellä.

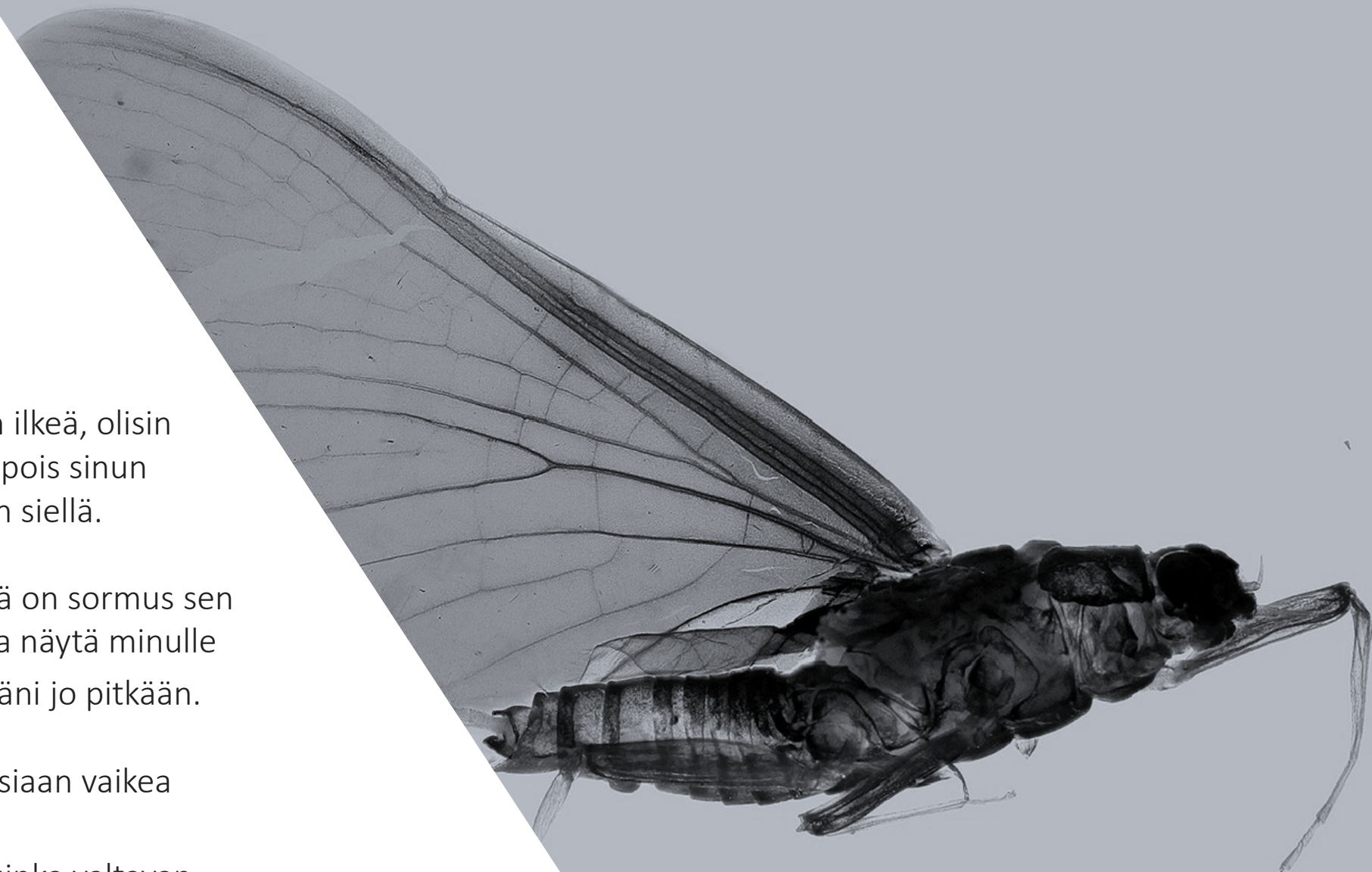
MIESTEN KUORONJOHTAJA

Ai sekö se minua kiusasi. Tässä on sormus sen poistamiseen. Otapa se pois ja näytä minulle Kautta Zeun on pistellyt silmääni jo pitkään.

NAISTEN KUORON

Minä otan. Teitä miehiä on tosiaan vaikea miellyttää.

Mutta herranen aika, katso kuinka valtavan moskiiton olet saanut, ei kai vain ole Trikorythoksesta.

Jo helpotti

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Kautta Zeuksen, kuinka autoit. Se on kaivanut kyynelkaivoja silmiini, nyt se on poissa ja silmäni virtaavat kyneleitä.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

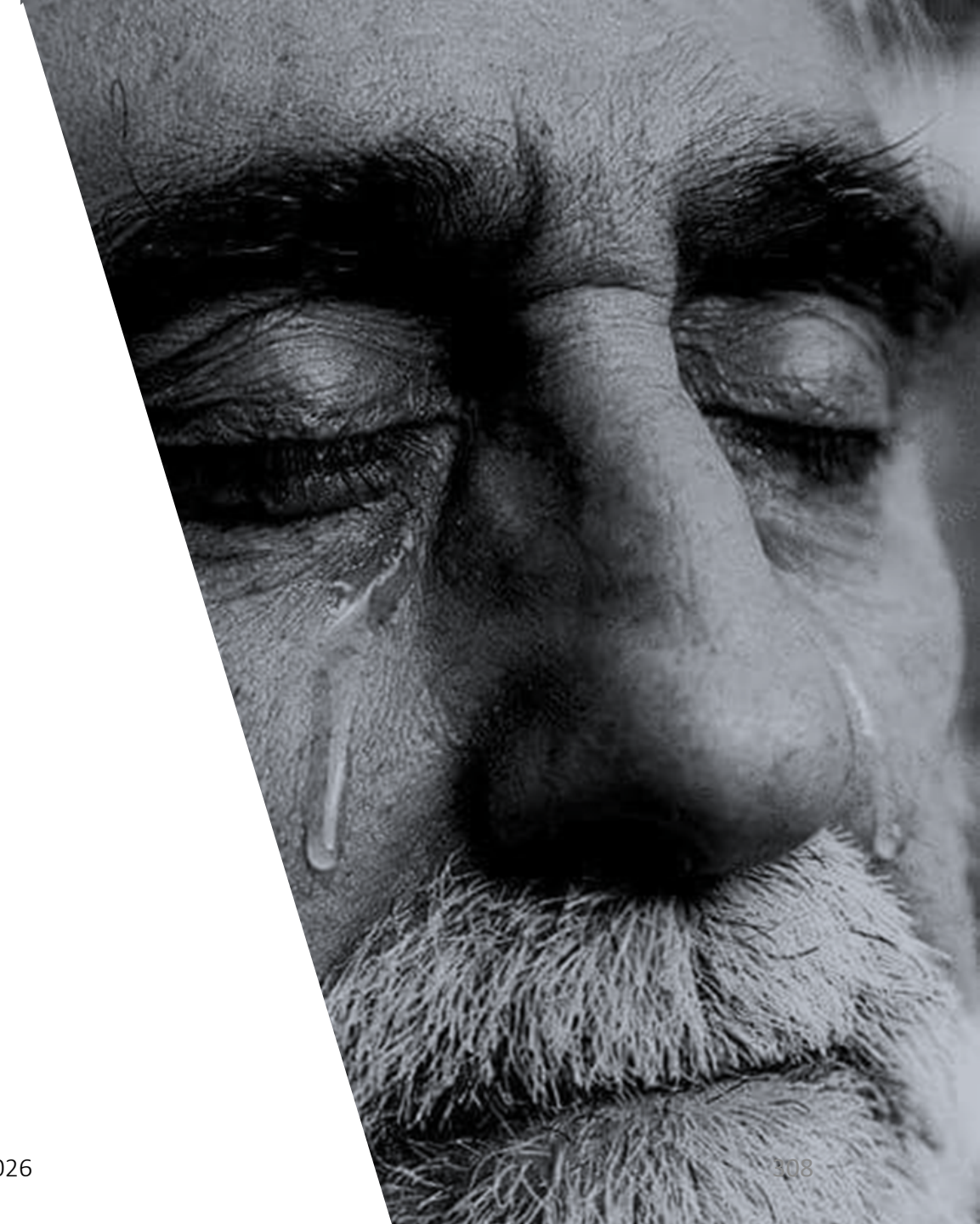
Minä kuivaan ne, vaikka oletkin yleisesti kurjimus ja pusuttelen päälle.

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Ei pusuttelua.

NAISTEN KUORONJOHTAJA

Kylläpäs, halusit tai et.

Periksi antaminen

MIESTENKUORONJOHTAJA

Pahus teidät viekään.

Olette syntyneet imartelemaan.

Vanha laulu oli oikeassa kun sanoi
hankaluudesta: "Ei voi elää täysin ilman
niitä eikä täysin niiden kanssa."

Nationaltheatre; Stavros Doufexis:
Lysistrata 1981.

Sovinto

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Mutta nyt tehdään
sopimus/juomauhri:

Kumpikaan ei enää tee ilkeyksiä
toiselle eikä laita toista kärsimään.

Kaikki käyvät yhteen (koine) ja
aletaan laulamaan.

Yhteiskuoro

YHTEISKUORO YLEISÖLLE

Aikomuksemme ei ole puhua
ilkeyksiä kenestäkään kansalaisesta.
Vaan päinvastoin kaikista hyvää sanoa.
Riittävästi murheita meillä jo on.

Ja kuulkaa jos mies tai nainen
täällä rahaa tarvitsee,
Niin tulkaa kaksi tai kolme kolikkoa ottamaan:
kukkarot on nyt meillä täynnä.

Ja jos rauha tulee,
niin sen joka nyt lainaa meiltä
ei tarvitse maksaa takaisin, jos nyt jotain saanut on.

Kotikestit

YHTEISKUORO

Kotilieden äärelle saapuu nyt
kestivieraita Karystoksesta, kauniita ja
hyviä (kalous te kagathous) miehiä.

On hernerokkaa ja siten
pikkupossua/pimppiä

jonka olen jo uhrannut/grillanut,

lihaa syötävän pehmoista ja kaunista.

Portti auki vai kiinni?

Tulkaa siis luokseni tänään.

Mutta ensin kylvettäkää itsenne ja lapset,

Ja sitten sisään kävelkää,

Ei tarvitse kysyä keneltäkään mitään,

vaan marssikaa suoraan

kuin omaan kotiinne sillä ylhäisten talossa on portit

kutsuille/ ovet suljetaan edestäsi

Episodi: Lysistrate johtaa rauhan neuvotteluja 1072—1188.

Kreikan kansallisteatteri 2004

Lähettiläät

KUORONJOHTAJA

Mutta tuoltahan tulevat Spartan lähettiläät pitkät parrat/viikset heiluen ja aivan kuin kynä myös heiluisi heidän haaroväleissään.

Lakonian miehet, ensiksikin tervehdys, ja sitten kertokaa mikä teidät tänne tuo.

SPARTALAINEN

Tarvitaanko tässä pitkiä puheita? Kai te näette mikä meidät tänne toi.

Lysistrata: University of Alaska Anchorage, 2019.
Costumes Colleen Alexis Metzger

Sanoinkuvaamaton

MIESTEN KUORONJOHTAJA

Hyvänen aika, tuo koettelemus on jännittynyt hirmuisasti ja kuumottaa vieläkin pahemmin.

SPARTALAINEN

Sanoinkuvaamattomasti. Mitä siitä voi nyt sanoa. Nyt on saatava rauha asetetuksi

Ateenan neuvottelijat saapuvat

KUORONJOHTAJA

No nyt näkyy myös autoktonisia.

Näyttävät ihan painijoilta, joiden himationit nousevat mahasta, taitaa olla joku urheilijoille ominainen sairaus.

ATEENALAINEN

Voisiko joku sanoa missä on Lysistrate?

Me miehet ollaan niin kuin näkyy.

KUORONJOHTAJA

Tämä on selvästi sama sairaus.

Onko kouristus kovinta varhain aamuisin?

ATEENALAINEN.

Kautta Zeun, miten tämä tekee minusta lopun.

Jos ei sopimusta pian saada, ei ole muuta keinoa kun panna Kleisthenosta.

Hermientuhoaja

KUORONJOHTAJA

Jos olette järkeviä (sōfroneite), niin peitätte ne
äkkiä himatoneilla, ennen kuin joku
Hermienturmelija (Hermokopidēs) näkee teidät.

ATEENALAINEN

Kautta Zeun, olipa hyvä neuvo.

SPARTALAINEN

Kautta kaksoisjumalien,
Kaikkiaan hyvä. Peitetään ne heti

Tervehdys

ATEENALAISET

Tervehdys lakonialaiset,

me kummatkin kärsimme häpeällisesti

SPARTALAISET

Moniteveiset, hirveää olisi ollut jos nuo

miehet olisivat nähneet meidät

(itse)kiihotetussa (ampeflamenös) tilassamme.

ATEENALAISET.

Niinpä, mutta lakonialaiset nyt on tarve

puhua. Miksi olette tulleet?

Sovintoa tekemään

SPARTALAISET

Tulimme lähettiläinä sopimaan.

ATEENALAISET

Kauniisti sanottu. Mekin haluamme sitä.

Kutsukaamme siis Lysistrate,

ainoa saa meidät sovintoon (diallaxeinen).

SPARTALAISET:

Kautta kaksosien, kutsukaa tuokaa herra armeijoiden hävittäjä.

ATEENALAISET.

Ei taida enää olla tarpeen: kuuli puheemme ja on jo paikalla.

Sovinto

1106-27

Constante Collier: Pallas Athene

Lysistrate saapuu kuin Athene itse

KUORONJOHTAJA

Tervehdys, sinä kaikkein miehekkäin (andreiotatē)!

Nyt sinun täytyy olla kauhistuttava ja hempeä,

ylväs ja yksinkertainen, kunnioitettu ja lempeä,

kaiken kokenut:

Sillä Hellaan ensimmäiset ovat lumosi vallassa

kokoontuneet luoksesi ja jättäneet yhteisesti kaikki

vaateensa sinun käsiisi.

Rauha - Sovinto (Diallagē)

LYSISTRATE

Se ei ole vaikea asia, jos todella himoitsette
sovintoa, ettekä vain toistenne pettämistä tai
persettä.

Mutta se nähdään kohta.

Missä siis on Sovinto (Diallagē)

Sovinto tuo kädestä

LYSISTRATE

Tuo ensi tänne Lakonialaiset, äläkä ole liian kovakourainen tai omavaltainen käsilläsi, älä kuten meidän miehemme toimi kömpelösti vaan naisten tapaan hyvin kotoisasti ja jos eivät anna sinulle kättään, niin tartu kyrvästä.

Sitten mene ja tee sama ateenalaisilla; ota kiinni mistä tahansa jonka tarjoavat.

Nyt lakonian miehet, seisokaa tässä vieressäni, ja ateenalaiset seisokaa siinä, ja kuulkaa sanaani (logon).

Ateenan ja Spartan nuhtelu

Constante Collier: Pallas Athene

Nainenkin on älykäs

LYSISTRATE

"Olen nainen, vaan on järki/äly (nous) minullakin!"

Euripideen tragedia: Viisas Melanippe (Melanippe Sophè)

Eikä tiedostukseni/tajuni (gnōmēs) ole huono.

Olen kuunnellut paljon isäni ja vanhojen miesten puheita, joten en ole myöskään huonosti sivistetty (muusien kasvatusta vailla).

ata, qui faisait de la politique

Lysistrata by Lois Anderson 2018.

Nuhteet

LYSISTRATE

Nyt kun sain teidät tänne, haluan nuhdella teitä yhteisesti ja oikeutetusti.

Teitä, jotka samaa vettä alttarilla pirskotatte Olympiassa, Delfoissa, Termopylaissa (ja voisin nimetä monia muita jos siihen olisi aikaa) kuin saman suvun jäseninä.

Ja kun barbaari armeijoiden vihollinen on taas läsnä, niin te hävitätte Hellaan miehiä ja kaupunkeja.

Lopetan tähän ensimmäisen osan sanottavastani.

Lysistrata La Grève du Sexe
FESTIVAL DES NUITS DE JOUX

Aijaijai

ATEENAALAINEN.

Minä kyllä tuhoudun tähän
kuorittuun kaluuni.

Lakonialaiset!

LYSISTRATE

Nyt käännyn teidän puoleenne, Oi lakonialaiset, ettekö tiedä, että Perikleidas tuli Lakoniasta Ateenaan turvananojana (hiketes) istui alttarilla kalpeana foinikkian punaisissaan ja kerjäsi armeijaa.

Silloin Messene ahdisti teitä ja jumala lähetti maanjäristyksen.

Mutta Kimon saapui neljäntuhannen hopliitin kanssa ja pelasti koko Lakonian.

Miten tämän kokeena voitte hävittää ateenalaisten maata, joka päästi teidät pälkähästä.

Graham Buchanan
Maskers Theatre Company

Väärin (adikousin)

ATEENALALAISET.

Väärin (adikousin) ovat tehneet
kautta Zeuksen, oi Lysistrate.

SPARTALAISET.

Väärin on tehty, mutta kyllä on
sanomattoman kaunis perse.

Ateenalaisten vapaus

LYSISTRATE

Entä luuletteko etten huomioi teitä ateenalaiset?

Ettekö te tiedä, että lakonialaiset tulivat keihäineen ja tuhosivat suuren määrän thessalialaisia ja Hippiaan kumppaneita ja liittolaisia kun te olitte vielä lampaantaljoissa [orjien vaate].

Yhden päivän aika ajoivat liittolaiset pois ja vapauttivat kansan lampaantaljoista khlainan käyttöön.

LISISTRATA di ARISTOFANE Regia | Serena Sinigaglia
Scena | Maria Spazzi 2025.

Himo Sovintoon

SPARTALAINEN

Enpä ole eläessä nähnyt upeampaa naista

ATEENALAINEN

Enkä minä kauniimpaa pimpsaa (kusthon).

[Spartalaiset ihailevat takapuolta, Ateenalaiset etupuolta]

Neuvottelut 1159-88.

Martin Gruber. Lysistrate 1992

Sopikaa!

LYSISTRATE

Kaiken hyvän jälkeen mitä te
olette toisillenne tehneet,
miksi taistelette ettekä jo
lopeta pahuuttanne?
Miksette tee sovintoa?
Mikä teitä vielä estää?

Lysistrata New York City Opera.

Sopiminen Hellaasta

SPARTALAISET

Me suostumme kunhan antavat meille
takaisin tuon pyöreän/kehän (egkuklos) sisuksen.

[Linnoitettu Pylon – takapuoli]

LYSISTRATE

Minkä?

SPARTALAISET

Nuo tuon aukon, Pyloksen, olemme jo sitä kauan
pyrkineet päästä kopeloimaan.

ATEENALAISET

Kautta Poseidonin, ei tule tapahtumaan!

LYSISTRATE

Olkaa nyt hyviä ja antakaa se

Ateenalle

ATEENALAINEN

Minkä tähden sitten teimme
liikekannalle Panon (kinēsomen)

LYSISTRATE

Vaatikaa jotain toista aluetta sen sijaan.

ATEENALAISET TARKASTELLEN JALKOVÄLIÄ

No jaa, antakoot sitten ensiksi tämän
siilimäisen Ekhinuksen, sen halkaisevan
Meliksen lahden ja onton alueen sen
takaa ja vielä Megaran sääret.

SPARTALAINEN

Kautta kaksosien, ei nyt sentään kaikkea,
ystävä hyvä

LYSISTRATE

Antakaa, mitä nyt sääristä riitelemään?

Peltotöihin

ATEENALAINEN

Haluan jo riisua alasti ja päästä kylvämään

SPARTALAINEN

Minä taas lannoittamaan/kantamaan paskaa,
kautta kaksosten.

Phil Willmott: Germaine Greer's Lysistrata
1999

Ensin sovinto

LYSISTRATE

Pääsette hommiin sitten kun olette
sopineet.

Jos olette nyt samaa mieltä, niin lähtekää
neuvottelemaan ja keskustelemaan
liittolaistenne kanssa.

ATEENALAISET

Mitkä liittolaiset! Meillä seisoo!
Ja liittolaiset ovat samaa mieltä, että
pitäisi vihdoin päästä pukille.

SPARTALAISET

Niin meidänkin, kautta kaksosien.

ATEENALAISET.

Ja Zeuksen kautta myös Karystoslaisten

Giorgos Zervoulakos Lysistrate 1972

Kylvyn kautta kotiin

LYSISTRATE

Kauniisti puhuttu.

Nyt teidän on puhdistauduttava, jotta me naiset voimme kestittää teitä Akropoliilla, mitä meillä vielä koreissamme nyt on.

Siellä te vannotte uskollisuutta toisillenne.

Sitten kukin voi ottaa vaimonsa ja mennä kotiin.

ATEENALAINEN

Lähdetään liukkaasti.

SPARTALAINEN

Sinä ensin, minä seuraan.

ATEENALAINEN

Kautta Zeun, kuin oltais jo!

Kuorolaulu

1189-1215

Tulkaa ja ottakaa

KUORO

Värikkäät peitot, puvut, viitat ja kullat mitä mulla on,
mielihyvin/vailla kaunaa lapsillesi annan,
aina kun tyttäresi on korinkantaja.

Kaikille teille sanon tulkaa tavaroistani kotona ottamaan,
ei mikään siellä suljettu ole niin
ettei sinettejä murtaa vois ja viedä sisältöä pois.

Vaan jos katsotte ette siellä paljon näe
Ellei teillä näkö ole terävämpi kuin itselläni.

Tarjolla...

Ja jos jollakin teistä ei ole syötävää ja pitää kotiorjat ja monet pienet lapset elättää minulta saatte hienosyistä vehnää ja kheiniksista siitä leivän tuoreen, hyvännäköisen.

Jos joku köyhä siis haluaa niin tulkoon luokseni säkkeineen ja pusseineen hienoa vehnää ottamaan. Manes [orjani] auttaa ne täyttämään.

Vaan edeltä jo neuvon, että jos oveani lähestyt, niin varo vihaista koiraa/narttua

Episodi: Onnistuneen juhlan kuvaus 1216-46

Juhlien jälkeen

ATEENAN LÄHETILÄS A

Avaa portit. Painu pois tieltä muualle istuskelemaan.

Poltanko minä teidät tällä soihdulla?

Se olisi ikävästi tehty. En minä tee sitä.

Mutta arvoisia katsojia huvittaaksemme voisimme kai vaivautua tekemään senkin.

ATEENALAINEN B

Kaikki yleisön mieliksi!

Etkö jo lähde? Muuten käy hiuksille pahasti.

ATEENALAINEN A

Ja menkää tekin siitä, että spartalaiset pääsevät

rauhassa ulos, heillä on ollut kova kestitys

Amerikkalaiset ja venäläiset 25.4.1945 Elbellä.

Yhteiskännit

ATEENALAINEN B

Enpä ole ennen nähnytkään ihan
tällaisia juomajuhlia (symposion).
Ja spartalaisetkin olivat ilahduttavia.
Ja me taas yhdessä viiniä
ryypätessämme olemme
viisaimmillamme

ATEENALAINEN A

Totta, selvinä olemme typeriä
(oukh hugiainomen)
Raittiina meille ei tervettä järkeä

Kännitaktiikka

ATEENALAINEN A

Jos minulla olisi enemmän vaikutusvaltaa, niin juottaisin meidän delegaation aina juovuksiin.

Nyt kun me menemme Spartaan selvinä, niin heti me katsomme mitä voisi saada aikaan häiriötä: me emme kuuntele mitä ne sanovat, ja minkä ne sanovat sen me jätämme arvailujen varaan, ja sen mukaisia ovat sitten raportit.

Mutta nyt on kaikki kivuttomasti: jos joku laulaisi Telamonin laulua, vaikka piti laulaa Kleitagorasta, me kiittelisimme häntä, vannoisimme vielä että olipas hyvä.

Mutta siinä ne nyt taas tulevat. Ettekö te kiusankappaleet voisi häipyä?

Spartalaisen laulu

1247

11.9.1955 venäläinen sotilas Itävallassa.

Spartalaisten laulu

ATEENALAINEN B.

Kautta Zeuksen, tulevat jo ulos

SPARTALAISET

Oi monitervehdityin, panepas (säkki)pillit soimaan, niin näytän
kauniin spartalaisen ripaskan teidän ateenalaisten ja meidän
kunniaksi.

ATEENALAINEN.

Niinpä panekin kautta jumalien [säkki]pillit soimaan: ja nautin teidän
tanssinne katsomisesta.

Persialaissodat

SPARTALAINEN

Oi Mnemosyne, lähetä tähän nuoreen mieheen lapsesi Muusa, joka tuntee spartalaiset ja ateenalaiset kun he Artemisionissa niin kuin karjut ryntäsivät laivojen kimppuun ja voittivat persialaiset; ja meitä Leonidas johti kuin metsäsikoja jotka näyttävät teräviä hampaitaan.

Vahto valui leukaperistä, virtasi jalkoja pitkin: persialaisia oli enemmän kuin hiekanjyviä.

Artemiksen kutsuminen

Oi erämaan valtiatar, tule tänne, oi neitsyt,
vahvistamaan tämä rauha,
että me pysyisimme liitossa kauan aikaa.

Tämä ystävyys olkoon aina suorakulkuinen ja yhdistävä ja
lakatsoon villien kettujen viekkaus. .

Oi! Saavu tänne, Saavu

Oi metsästyskoiria johtava neitsyt.

Ateenalaisten laulu

1273-95

Kaikki hyvin

LYSISTRATE

Nyt kun kaikki on siis tehty taas
kauniiksi, voitte lakonialaiset ottaa
mukaan omanne, mies olkoon
vaimon vierellä ja vaimo miehen,
ja tämän hyvän yhdistymisen tähde
tanssikaamme jumalille ja
varokaamme ettemme enää koskaan
sorru moiseen virheeseen.

Kaikki todistamaan Afroditen rauhaa

KUORO

Johda kuoroa, tuo sulottaret!

Kutsu Artemista ja kaksoisveljeään tanssia johtamaan ja hyvää mieltä tuomaan!

Kutsu Nysan Bakhosta palava silmäisine mainadeineen!

Ja tulen palavaa Zeusta, ja siunattua valtiatar vaimoan!

Ja sitten kaikki jumalaiset todistamaan julistusta ettei unohdu tämä lempeämielinen rauha , jonka on tehnyt Kyprisen jumalatar.

Alalai, alalai, parantaja

Nostakaa riemuisasti jalkoja voitollemme,

euoi euoi, euai euai.

Eksodus 1296-1321.

Poistuminen

Spartan Athene Kalkioikoksen hymnin tahdissa

Athene Spartan ja Ateenan rauhan takaajana

Spartan laulu

LYSSITRATE SPARTALAISELLE

Nyt esitä sinä vuorostaan uusi muusasi laulu

SPARTALAINEN

Oi jätä ihanainen Taygetos,
Ja saavu tänne muusa lakonialainen,
kutsumaan meille sopivasti Amykleian Apolloa,
pronssitalon Athenaa, ja Tyndareoksen poikia
jotka ottelevat Eurotaksen rannalla.

Helena johtaa

Hymniä Spartalle laulaen, jossa jumalaisesta tanssista
huolehditaan jalkojen kopistessa
siellä missä nuoret neidot varsojen tapaan
Eurotas-joen rannoilla kirmaavat
rytmissä pölyä ilmaan potkien ja hiukset tulleessa liehuen,
pyörivät kuin bakkanaatit sauvoinensa.
Ledan siveä tytär [Helena] tanssia johtaa!

Athene Kalkioikos

Laulakaa hymni mahtavimmalle pronssitalon kaikki-taistelijalle
(pammakhon)

Kuoro poistuu laulaen hymniä

[Athene Kalkioiokseksen pyhäkkö Spartassa. Pronssiset levyt pyhäkön sisäseinissä.
Myös Athenan pronssipatsas.]

